

ЗВЯЗДА

24 КАСТРЫЧНИКА 2009 г.
СУБОТА
№ 2052
(2650)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ПЕРАХОДЗІМ НА ЗІМОВЫ ЧАС!

У адпаведнасці з парадкам вылічэння часу, які вызначаны Пастановай Урада Рэспублікі Беларусь, 25 кастрычніка 2009 г. у рэспубліцы адмяняецца дзеянне «летняга» часу. У сувязі з гэтым **25 кастрычніка 2009 г. у 3 гадзіны** стрэлка гадзіннікаў на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь пераводзіцца на адну гадзіну назад.

У адносінах Беларусі і Азербайджана няма закрытых тэмаў

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з першым намеснікам прэм'ер-міністра Азербайджана Ягубам Эюбавым.

Прэзідэнт сказаў, што народы Беларусі і Азербайджана звязваюць брацкія адносіны. «У азербайджанцаў да беларусаў прэтэнзій няма, як і ў беларусаў да азербайджанцаў», — дадаў кіраўнік дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь вельмі выгадна супрацоўнічае з Азербайджанам, бо эканомікі дзвюх краін узаемадапаўняльныя і не перасякаюцца. «Мы з вялікім задавальненнем гатовы дыверсіфікаваць нашу эканамічную дзейнасць і арыентавацца на Азербайджан, што мы ўжо і робім», — сказаў ён.

Акрамя таго, Прэзідэнт Беларусі адзначыў цесную дружэлюбную адносіны, якія звязваюць яго з Прэзідэнтам Азербайджана Ільхамам Аліевым. «Мы таксама сябравалі з яго бацькам Гейдарам Аліевым (былы Прэзідэнт Азербайджана). У нас былі вельмі добрыя адносіны», — падкрэсліў беларускі лідар.

Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, Беларусь бачыць зацэкаўленасць кіраўніцтва Азербайджана ў супрацоўніцтве з Беларуссю. «Ведаю, што ёсць праблемы ў Азербайджана, і асноўную праблему ведаю, але думаю, што ўсё вырашыцца. Той патэнцыял, які вы маеце, дае вам магчымасць вырашаць любыя праблемы», — выказаў упэўненасць кіраўнік беларускай дзяржавы.

Прэзідэнт падкрэсліў, што Беларусь супрацоўнічае з Азербайджанам не толькі таму, што ў гэтай краіне ёсць вялікі патэнцыял, але і таму, што бачна зацэкаўленасць кіраўніцтва Азербайджана ў такім супрацоўніцтве. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што візіт Ягуба Эюбава ў Беларусь напружаны маючага адбыцца ў лістападзе візіту ў нашу краіну Прэзідэнта Азербайджана вельмі важны. «Усё, што мы можам зрабіць для Азербайджана, мы зробім. Хацелася б, каб мы з вамі ажыццявілі пару якіх-небудзь прарыйных праектаў», — дадаў Прэзідэнт Беларусі.

«Беларусь — вельмі важны стратэгічны партнёр для Азербайджана, таму што яна карыстаецца аўтарытэтам ва ўсім свеце», — сказаў Ягуб Эюбаў. — Хто б што ні гаварыў, мы ведаем, што Беларусь — гэта краіна, з якой трэба сябраваць і падтрымліваць добрыя эканамічныя і палітычныя адносіны. Гэта вельмі важна».

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

На выхадныя зноў дажджы

У суботу, 24 кастрычніка, месцамі, у асноўным па паўднёвай паловіне рэспублікі, пройдуць дажджы, у асобных раёнах магчымы туман. Чакаецца слабы да ўмеранага паўночна-ўсходні вецер ад 3 да 8 метраў за секунду. Тэмпература паветра ў ноч на суботу скадае 2—8 градусаў цяпла, удзень прагназуецца плюс 6—12 градусаў.

25 кастрычніка дзе-нідзе магчымы туман. У ноч на нядзелю чакаецца 2—9 градусаў цяпла, а пры прасякнёных у Магілёўскай і Віцебскай абласцях будзе да нуля — мінус 2 градусаў. У нядзелю удзень тэмпература паветра будзе вагацца ад 4 да 11 градусаў цяпла. Не зменіцца характар надвор'я і ў пачатку наступнага тыдня.

ЗАЛАТОЕ ДНО — У МЕТРАХ КІНАСТУЖАК

Сявечкія фільмы вытворчасці «Беларусьфільм» трэба шукаць у расійскіх архівах.

Думкі пра тое, што ў Беларусі трэба вярнуць усе фільмы, якія былі зняты на нашай кінастудыі, а цярпеў захоўваюцца ў расійскіх архівах, дырэктар «Беларусьфільма» Уладзімір Заматлін выказаўся больш за год таму.

Цяпер зноў агучваецца гэтая праблема, якая мае не толькі культурны вынік, але і эканамічны: на іх паказе кінастудыя магла б надрэнта зарабляць. Таму што фільмаў шмат — называецца лічба ў амаль 600 стужак, якія з'яўляюцца набыванымі Беларусі. Як ні круці. Адкрыццям будзе складана, калі сапраўды захады будучы зроблены не на ўзроўні зваротаў і просьбаў чыноўнікаў. Цяпер «Беларусьфільм» збіраецца змагацца за свой інтэлектуальны прадукт з дапамогай крыстаў — у Арбітражным судзе Масквы.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Заробкі ўвосень пайшлі ў «мінус»

Паводле звестак Нацыянальнага статыстычнага камітэта, сярэдняя налічаная зарплата ў верасні склала 1 млн 23 тыс. рублёў. Гэта на 20,5 тыс. рублёў, або на 2 працэнты менш, чым у жніўні.

Неадназначная сітуацыя і з рэальнымі, з улікам змянення цэнаў на тавары і паслугі, заробкам. Калі ў цэлым за сёлёты студзень—верасень адносна аналагічнага перыяду мінулага года рост сярэдняй рэальнай зарплаты па краіне склаў 0,6 працэнта, то рэальная зарплата ў Магілёўскай і Мінскай абласцях зменшылася. Як зноў-такі зменшылася і рэальная зарплата па Беларусі ў верасні ў параўнанні са жніўнем — на 2,3 працэнта. Пры гэтым, як адзначыла ў гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» намеснік начальніка ўпраўлення па рабоце з карыстальнікамі статыстычнай інфармацыі Нацыянальнага статыстычнага камітэта Алена Кандраценка, найбольшы сярэдні заробкі ў верасні былі адзначаныя ў паліўнай прамысловасці (1 млн 820,1 тыс.), чорнай металургіі (1 млн 632,3 тыс.), авіятранспарце (1 млн 555,9 тыс.), хімічнай і нафтахімічнай прамысловасці (1 млн 475,2 тыс.), навуцы і навуковым абслугоўванні (1 млн 459,2 тыс.), будаўніцтве (1 млн 453 тыс.), фізічнай культуры і спорце (1 млн 382,8 тыс.), электраэнергетыцы (1 млн 375,2 тыс. рублёў). У той жа час у верасні значна ніжэйшым за сярэдні па краіне былі агучаны заробкі аплаты працы ў лясной, дрэваапрацоўчай і цэлюлозна-папяровай прамысловасці (886,6 тыс.), сельскай і фарфарова-фаянцавай прамысловасці (864,2 тыс.), лясной гаспадарцы (835,4 тыс.), ахове здароўя (774,4 тыс.), культуры і мастацтва (735,9 тыс.), сельскай гаспадарцы (722,5 тыс.), лёгкай прамысловасці (719,9 тыс.), адукацыі (674,1 тыс.) і сацыяльным забеспячэнні (585,2 тыс. рублёў).

Сяргей ГРЫБ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

УКРАЇНА ГАТОВАЯ ПРАДАСТАВІЦЬ СВАЕ РЛС ДЛЯ ПРА ЗША

Ва Украіне разлічваюць, што яе радарныя ўстаноўкі ўсё ж будуць задзейнічаныя ў будучай сістэме супрацьракетнай абароны ЗША, піша Tagesspiegel.

«Гэтыя ўстаноўкі, — заявіў выданню першы намеснік скартара Савета нацыянальнай бяспекі і абароны Украіны, экс-міністр замежных спраў Уладзімір Агрызка, — маглі б быць выкарыстаныя ў інтарэсах еўрапейскай бяспекі, пра што мы ўжо размаўлялі з еўрапейскімі калегамі». Як вядома, Украіна валодае дзюма радыёлакацыйнымі станцыямі — у Мукачэве і Севастопалі, на якіх да пачатку мінулага года знаходзіліся расійскія войскі.

ТЭРМІН СЛУЖБЫ ПА ПРЫЗЫВЕ У БУНДЭСВЕРЫ СКАРОЦЬЦЯ ДА ШАСЦІ МЕСЯЦАЎ

Падчас перамоў па фарміраванні кааліцыйнага ўрада нямецкія кансерватары і лібералы пагадзілі скараціць тэрмін службы па прызыве ў бундэсверы з дзевяці да шасці месяцаў, паведамаў міністэрства абароны ФРГ.

Як са свайго боку адзначае Welt, падобная мера стала, хутчэй за ўсё, вынікам кампрамісу. Кансерватары з блока хрысціянскіх дэмакратычных партыяў ХДС/ХСС на чале з Ангелай Меркель не раз заяўлялі, што маюць намер захаваць прызыў. Са свайго боку

лібералы з Вольнай дэмакратычнай партыі падчас перадвыбарнай кампаніі патрабавалі адмены прызыву і ператварэння бундсвера ў прафесійнае войска. Адзначым, што толькі 15% юнакоў прызываюцца ўзросту прызываюцца на службу.

РЭЙТЫНГ АБАМЫ ДАСЯГНУЎ РЭКОРДНЫХ ТЭМПАЎ ЗНІЖЭННЯ ЗА ПАЎСТАГОДДЗЯ

У пачатку прэзідэнцкага тэрміну ў студзень рэйтынг Абама склаў 78%. Аднак ужо ў красавіку ён знізіўся да 62%. У трэцім квартале народная падтрымка аслабела яшчэ амаль на 10% — да 53%.

Зніжэнне рэйтынгу звязваюць з нерашучасцю прэзідэнта ў знешняй палітыцы, ростам беспрацоўя і непапулярнай рэформай сістэмы аховы здароўя.

ЛОНДАНСКИМ ПАЛІЦЭЙСКИМ УПЕРШНЮ ВЫДАДУЦЬ АГНЯСТРЭЛЬНУЮ ЗБРОЮ

Лонданскім паліцэйскім, якія патрулююць горад, упершыню выдадуць агнястрэльную зброю. Такое рашэнне ўлады горада прынялі ў сувязі з павелічэннем колькасці ўзброеных злачынцаў на вуліцах Лондана на 17%, паведамаў The Times.

Зброя будзе выдавацца паліцэйскім, якія патрулююць раёны на поўначы Лондана, дзе дзейнічае асабліва небяспечная банда.

УДОВІН КАМЕНЬ

«А на нашым камені ёсць «Богавы сляды», — кажуць жыхаркі вёскі Крамянец, ведучы мяне па лясной сцежцы да сакральнага месца. — Але, шчыра кажучы, мы не ведаем, чаму яго называюць «Святы камень». А тых людзей, якія ведалі, даўно няма...»

На Лагойшчыне камяні багата. Нават слова «шмат» не тое слова — бэзіл. Багаце крамянёвыя камяні ў вакол вёскі, нездарма ж яе назва Крамянец. Аднак адметныя, як гэты, святыя ці ахвярныя сям'і і няма. Да крамянецкага камяня заўсёды прыходзіць з нечым: хто жменьку ягад ці карушчыну зёлку пакіне, хто грошы пакладзе. Наталля МАРДАС, Вера ТОНКАВІЧ і Зінаіда ПАУЛЮКЕВІЧ (на фотаздымку) прынеслі апошнія вясеньскія кветкі. Падышлі, як па камандзе сіпніліся, пачалі мацьчы далоні ў авальнай формы сподачка і праціраць вадрою вочы.

«Вада ў «Богавых слядах» карысная для вачэй, гэтак нам казалі яшчэ нашы матулі», — кажуць пенсіянеркі, кладучы ахвярныя кветкі на валун. Спецыяльнага дня, у які збіраюцца каля «Святога камяня», няма. Магчыма, раней быў, але апошнія жыхары Крамянца пра яго ўжо не ведаюць.

Затое ім вядома дакладна, бо самі былі сведкамі, што з дапамогай камяня ў засушлівае лета выклікалі дажджы. Удзельнічалі ў такім абрадзе толькі ўдовы. Сабраўшыся разам, яны варочалі ці зрушвалі валун з месца, маліліся і варажылі. І праз некалькі дзён сапраўдышоў дождж.

Наталля Паўлаўна з Верай Андрэўнай і тым больш маладзейшай Зінаіда Канстанцінаўна не памятаюць, як уладу «вавалі» з каменем і перажыткамі сваіх папярэдніх аднавяскоўцаў. Толькі чулі ад старэйшых, як камень быў звызены з лесу, а пазней вернуты на конях назад. І што некалі побач з каменем стаяла каплічка. Нездарма побач раскідана шмат драбняшчых камяніў.

«Лячыць вочы да нас прыязджаюць нават з Мінска», — хваліцца сваёй рэліквіяй жанчыны. М'яне ж узразілі самі «Богавы сляды» — яны надавалі правільнай авальнай формы і ў іх адлюстроўваецца неба. Як у вачах.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Лагойскі раён.

«ПАРАВОЗІК» З БАРЫСАВА

Памятаеце, у вашым дзяцінстве (ну, ці ў дзяцінстве ваших дзядзёў і ўнукаў) быў добры і мілы мультык «Паравозік з Рамашкава». Гэты самы паравозік з вялікімі вачыма замест ліхтары ў заўсёды спазняўся на станцыю, затое вучыў з тэлеэкрана любіць прыроду і умець у штодзённай жыццёвай мітусні зважваць штошчы прыгожае...

Вечар чацвярга нарадзіў паравозічана на сёлёты студзень—верасень адносна аналагічнага перыяду мінулага года рост сярэдняй рэальнай зарплаты па краіне склаў 0,6 працэнта, то рэальная зарплата ў Магілёўскай і Мінскай абласцях зменшылася. Як зноў-такі зменшылася і рэальная зарплата па Беларусі ў верасні ў параўнанні са жніўнем — на 2,3 працэнта.

Расмакаваўшы Лігу Еўропы за партугальскім сталом, барысаўчане самі прызнаваліся — не, да такой «кухні» нам пакуль далёка. Але прайшло некалькі тыдняў, цэпцы Лісабон змяніўся на па-васеньска халодны Мінск — у Віктар Ганчарэнка з вялікім жалем у голасе раскаваў усім, што вельмі расчараваны нудным вынікам у гульні з «Эвертанам» (адной з наймагчымых каманд англійскай прэм'ер-лігі, між іншым). Трэнер «БАТЭ» як быццам працірае вачы ў заўзятараў. Паравозік тым часам з сарамлівым поглядам шчыра-шчыра абяцаў, што больш не будзе спазняцца. Яму

верылі. Чамусьці хацелася верыць і ў барысаўскі клуб. Тым больш, наступны супернік трапіўся з тых, паравозік ад якога на хатнім стадыёне можна было пабачыць хіба што ў начным кашм'яры. Не, «АЕК» каманда надрэнтная, але думалася, што толькі не ў гэты вечар.

Недалёка адыхаўшыся ад станцыі, цягнічок прыпыніўся. Пасажыры пачалі нервавацца: «Што за агіднасці! Мы спознімся!». Усё з тым жа нявынічным позіркам у вачах паравозік адказаў: «Калі мы не пабачым першыя ланцусы, мы спознімся на ўсю вясну...» Барысаўчане пачалі гульні ў невысокім тэмпе, вывучалі гасці, звыкліся са спліскім газонам на «Дынама».

СТАР. 2

Фота БЕЛТА.

ВОЛЬНЫ ЧАС — ТАКСАМА ГРОШЫ

Не сакрэт, што стаўленне да аплатных грамадскіх работ даволі неадназначнае. І хтосьці ўспрымае іх не інакш, як не надта прыемны абавязак. Але хтосьці — і як дадатковую крыніцу даходаў. Прычым варта зважыць адрозні: разлічваюць на яе могуць не толькі беспрацоўныя.

Як вядома, адной з умоў атрымання дапамогі па беспрацоўю вызначаны ўдзел у грамадскіх работах. «Нормы» тут існуюць розныя, напрыклад, у сталіцы неабходны мінімум складае 2 дні ў месяц. Пры гэтым самі па сабе грамадскія работы — праца, за якую плацяць грошы. У дадатак да той жа дапамогі.

Існуе чамусьці распаўсюджаная думка, што грамадскія работы разлічаныя толькі на беспрацоўных, — кажа галоўны спецыяліст ўпраўлення занятасці насельніцтва камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароны Мінгарвыканкома Тамара Еўсіевіч. — Але гэта не так. Браць удзел у грамадскіх работах па сутнасці могуць усе, хто мае вольны час і хоча зарабіць грошы. Скажам, да такой магчымасці часта звяртаюцца пенсіянеры і студэнты, асобы, якія знаходзяцца ў працоўных водпусках і жанчыны-«дзкрэцішчы», работнікі, якія знаходзяцца ў вымушаных водпусках па ініцыятыве наймальніка або якія працуюць ніпуніны тыдзень. Пры гэтым для некаторых нібыта «часовыя» заробкі на грамадскіх работах становяцца па сутнасці пастаянным даходам. Тым больш, што ў гэтым выпадку гаворка ідзе аб некаваліфікаванай працы — тут не патрабуецца спецыяльнай прафесійнай падрыхтоўкі.

Варыянтаў грамадскіх работ шмат. Напрыклад, у Мінску можна ўладкавацца рабочым або рознарабочым у будаўнічыя арганізацыі, жыллёва-камунальную гаспадарку, зелябуду, на прамысловыя прадпрыемствы, гандлёвыя арганізацыі. Той жа гандаль часта шукае грузчыкаў. А медыцынскія ўстановы — санітарак. Аднак з мая па лістапад па-за канкурэнцыйнай аказавання сельгаспрадпрыемстваў. Асабліва калі ўлічыць, што дастаўка на працу ў наваколныя гаспадаркі забяспечвае служба занятасці.

— Ці не галоўнае, чым прывабліваецца гараджан сельгаспрадпрыемстваў — гэта магчымасцю так зва-

най «натураплату», частковага разліку за працу бульбай, морквай ці буракамі, — працягвае Тамара Еўсіевіч. — Праўда, натуроплата выкарыстоўваецца часта заўсёды, некаторыя гаспадаркі разлічваюцца толькі «жывымі» грашамі — як правіла, выглядае праца на 15—20 тысяч рублёў у дзень. А ўвогуле тут налішце заўважыць: аплата вызначаецца паводле здзелных расцэнак наймальнікаў.

Сам тэрмін грамадскіх работ нічым не абмежаваны, неабходна звярнуцца ў рэгіянальную службу занятасці насельніцтва. Зноў-такі сюды не дзведзюцца прыносіць ні працоўную кніжку, ні дакументы аб адукацыі. Патрэбны «пакет» выглядае больш чым сіцпла — пашпарт і пасведчанне дзяржаўнага сацыяльнага страхавання. Прычым калі пасведчанне саістраха з той або іншай прычыны няма, яго павінны завесці па месцы... выканання работ.

Да слова, умова мець «зялёную картку» зусім не выпадковая. Усе, хто бярэ ўдзел у грамадскіх работах, падлягаюць дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню. Адпаведна, з правам на аплату «бальнічных». І з правам заліку часу працы ў пенсіюны стаж.

— У якасці дадатковага даходу грамадскія работы сапраўды карыстаюцца папулярнасцю, за студзень—верасень у Мінску такой магчымасцю скарысталіся больш за 3 тысячы чалавек, — адзначае Тамара Еўсіевіч. — Так, ці не паўтары тысячы жыхароў горада працавалі ў сельгаспрадпрыемствах. Але не толькі. Прапануюць часовыя заробкі шмат, і прапанову самых розных. І даведваюцца аб іх можна ў рэгіянальных службах занятасці насельніцтва. А ў сталіцы — яшчэ і праз сайт minsk.gov.by/abotata.

Сяргей ГРЫБ.

АНЁЛ-АБАРОНЦА ШЧУЧЫНСКАГА ПАЛАЦА

Пенсіянер Уладзімір ГЛАЗ адважна змагаецца за аднаўленне палаца князя Францішка Ксаверыя Друцка-Любецкага, ініцыятара будаўніцтва Аўгустоўскага канала

Таких, як Уладзімір Іванавіч Глаз звычайна не любяць мясцовыя чыноўнікі. Праблемаў ад яго шмат. Піша лісты ў аблвыканкам, ездзіць у Мінск, раздэае шокілакі і садкам саджанцы грэцкіх арэхуў, патрабуе спыніць разбураэнне старадаўняга палаца... Карацей, не дае чыноўнікам спакойна працаваць: накілае праверкі, прыцягвае ўвагу грамадскасці. Але калі спытаць у каго ў Шчучыне дарогу да яго дома, то пакажа кожны. І дадасць: «Малайчына наш Іванавіч, дае ім прыкрытыя!».

— Хутка паміраць ужо, — кажа ён. — Але ёсць у мяне яшчэ няскончаная справа — трэба дабіцца аднаўлення палаца Друцка-Любецкіх XVIII стагоддзя, перліны нашага роднага Шчучына. Нікому асаблівай справы няма да яго. А я не магу назіраць, як палац гіне. Мой бацька ў князя ветэрынарам працаваў, я на княскім маладзці вырастаў... Ксавера Друцка-Любецкага Уладзімір Іванавіч згадвае з распеваду бацькі.

— Заробак у бацькі быў 90 злотых — а гэта добрая карова. Працаваў бацька добра — каровы давалі па 40 літраў малака. Така, як Уладзімір Іванавіч Глаз звычайна не любяць мясцовыя чыноўнікі. Праблемаў ад яго шмат. Піша лісты ў аблвыканкам, ездзіць у Мінск, раздэае шокілакі і садкам саджанцы грэцкіх арэхуў, патрабуе спыніць разбураэнне старадаўняга палаца... Карацей, не дае чыноўнікам спакойна працаваць: накілае праверкі, прыцягвае ўвагу грамадскасці. Але калі спытаць у каго ў Шчучыне дарогу да яго дома, то пакажа кожны. І дадасць: «Малайчына наш Іванавіч, дае ім прыкрытыя!».

— Хутка паміраць ужо, — кажа ён. — Але ёсць у мяне яшчэ няскончаная справа — трэба дабіцца аднаўлення палаца Друцка-Любецкіх XVIII стагоддзя, перліны нашага роднага Шчучына. Нікому асаблівай справы няма да яго. А я не магу назіраць, як палац гіне. Мой бацька ў князя ветэрынарам працаваў, я на княскім маладзці вырастаў... Ксавера Друцка-Любецкага Уладзімір Іванавіч згадвае з распеваду бацькі.

Вялікім зямлі цягнулася — дык чыстымі прасцінамі падвезвалі! Нас, дзетак, было трое. І вось аднойчы спытае князь Ксаверыя майго бацьку і кажа: «Я ведаю, што ў вас робіцца ў нас ветэрынарным урочам, і два гадзі ў вас падзкую няма. З сённяшняга дня будзеце атрымліваць на кожнага дзіцёнка па літру малака штодня». Я сам асабіста хадзіў — у святы, у выхадныя — заўсёды. Быў такі збанок на тры літры — я прыходзіў на ферму, мне налівалі... Добры быў князь, дзякуй Богу паспеў уцячы на самалёце... А адміністрацыя яго ў Сібір саслалі, каго ўвогуле расстралялі... Падыходзіць з Уладзімірам Іванавічам да палаца. Ён абгароджаны будаўнічымі плятамі, якіх воль-воль паваліцца. Накрыты добрым новым дахам, вокны — шклопакеты.

— Заробак у бацькі быў 90 злотых — а гэта добрая карова. Працаваў бацька добра — каровы давалі па 40 літраў малака. Така, як Уладзімір Іванавіч Глаз звычайна не любяць мясцовыя чыноўнікі. Праблемаў ад яго шмат. Піша лісты ў аблвыканкам, ездзіць у Мінск, раздэае шокілакі і садкам саджанцы грэцкіх арэхуў, патрабуе спыніць разбураэнне старадаўняга палаца... Карацей, не дае чыноўнікам спакойна працаваць: накілае праверкі, прыцягвае ўвагу грамадскасці. Але калі спытаць у каго ў Шчучыне дарогу да яго дома, то пакажа кожны. І дадасць: «Малайчына наш Іванавіч, дае ім прыкрытыя!».

СТАР. 6

ISSN 1990 - 763X
Курсамі замежных валют, устанавіленых НБ РБ з 24.10.2009г. (для беларусаў)
1 долар ЗША.....2 715,00
1 еўра.....4 079,29
1 латвійскі літ.....5 748,46
1 літоўскі літ.....1 180,15
1 чэшская крона.....157,16
1 польскі злоты.....974,57
1 расійскі рубель.....93,62
1 украінская грыўня.....330,69

Курсамі замежных валют, устанавіленых НБ РБ з 24.10.2009г. (для беларусаў)
1 долар ЗША.....2 715,00
1 еўра.....4 079,29
1 латвійскі літ.....5 748,46
1 літоўскі літ.....1 180,15
1 чэшская крона.....157,16
1 польскі злоты.....974,57
1 расійскі рубель.....93,62
1 украінская грыўня.....330,69

Падпішыцеся на часопіс «Галоўны Бурлацкі». Гэты часопіс будзе выданы ў сувязі з выхадным ценем. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенства Уладзіміра Грыбавіча» УНП 100024047
Ліцэнзійны нумар № 0214/01172006
выд. 03.05.2004 ад 02.05.2009

Дзяржадтрымка будзе аказана прадпрыемствам на набыццё беларускага аўтатранспарту на ўмовах лізінгу ў рублях

У Беларусі прапанаваны механізм дзяржаўнай падтрымкі аўтатранспартных прадпрыемстваў, якія набываюць транспартныя сродкі айчынай вытворчасці на ўмовах лізінгу па крэдытах у беларускіх рублях. Прэзідэнт Беларусі 22 кастрычніка падпісаў адпаведны ўказ № 516, якім унесены змены ва ўказ ад 8 красавіка 2004 года № 171 «Аб некаторых мерах па паліпашэнні ўмоў рэалізацыі аўтамабільных транспартных сродкаў айчынай вытворчасці».

Прадугледжана выкарыстанне крэдытаў у беларускіх рублях, па якіх агульная працэнтная стаўка вылічваецца зыходзячы з сярэднеузважанага працэнтнай стаўкі, што складалася за справядзачны перыяд па банку, зменшаная на палавіну стаўкі рэфінансавання Нацыянальнага банка, дзеючай на дату выдчы крэдыту. Пры гэтым даход лізінгадаўца не можа перасягаць 2 працэнтаў гадавых.

Указам № 171 ад 8 красавіка 2004 года было прадугледжана набывццё аўтатранспартных сродкаў у беларускіх вытворцаў на ўмовах лізінгу па льготнай стаўцы толькі за карыстанне крэдытам у замежнай валюце (для міжнародных перавозак грузаў і пасажыраў — да 6 працэнтаў гадавых, а для перавозак пасажыраў — да 8 працэнтаў гадавых) з кампенсацийнага банкама страт шляхам змяншэння падатку на прыбытак.

Паводле меркавання ўрада, прыняццё дакумента будзе садзейнічаць эканоміі валютных сродкаў, якія прыцягваюцца арганізацыямі для набывцця транспартных сродкаў, што выбрабляюцца ў рэспубліцы, стабілізацыі фінансаванага становішча айчыных аўтатранспартных прадпрыемстваў, а таксама наарошчэнню аб'ёмаў вытворчасці сучаснага аўтатранспарту і стымуляванню развіцця экспарту транспартных паслуг.

Указ уступае ў сілу праз два месяцы пасля яго афіцыйнага апублікавання.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

БАТЭ ПРЫМУСІЛА ГРЭКАЎ ЗДАЦЦА

Першай перамогай у групавым этапе еўракубка вызначыўся барысаўскі БАТЭ. 22 кастрычніка футбалісты «сіці-панда клуба з беларускай глыбіні», якімі яны дагэтуль з'яўляюцца для сваіх супернікаў, павінны запомніць, паводле сваіх абяцанняў, на усё жыццё. А разам з ім і драматычны (хоць і пераважна для супернікаў) матч. 2:1 — такім застанецца ў гісторыі супрацьстаянне БАТЭ і АЕКа ў межах групавога раўнда Лігі Еўропы.

На пасляматчавы прэс-канферэнцыі Душан Баевіч разважыў у асноўным пра судзейства (нярэдкая здададзіца, у якім тоне) і заявіў, што скажаў арбітру ўсяго толькі «Брава!». Па яго прызнанні, ён і раней дазваляў сабе такія нявінныя словы ў бок арбітраў, але да гэтага яго ніколі не выдалілі. Віктар Ганчарэнка, нягледзячы на сур'ёзную атаку грэчаскіх журналістаў, судзейства каментываць адмовіўся, заўважыўшы, што праіграўшы бок часта наракае на арбітраж. «Я задаволены камандай, і, на мой погляд, мы дастойны гэтай перамогі, да якой доўга ішлі. Мы зрабілі вялікую працу і ні пра які іншы вынік, акрамя перамогі над АЕКам, не думалі. Мы правялі характар на полі не лепшай якасці. На шчасце, мы двойчы забілі. І стварылі для АЕКа шмат праблем не толькі ў гэтай гульні, але і ў наступнай», — заявіў пасля гульні Віктар Ганчарэнка.

Сваё трэнерскае чучцё ў эпозе

«ПАРОВОЗІК» З БАРЫСАВА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Нават пасля прапушчанага гола не знікала пацучы даверу. Гэта чы адзінаццё жюта-сініх воінаў на чале з генералам Ганчаранкам гіпнатызавалі, самі таго не ведаючы, не горш за Кашпіроўскага. І калі наш мільяшчыні сябар на колах агтаваў спыніцца, каб пацучы першых салаўёў, то футбалісты настойліва «прасілі» не звяртаць увагі на каровыя памылкі Паўлава ды недахоп дакладнасці ў Радзівонава. «Яны сваё слова яшчэ скажучы! Набрыцьця чырпеньні!». Сапраўды ж сказаў! А ў Паўлава не проста слова атрымалася — цэлы верх. Рыжаму паўабаронцу пашчасціла зраўняць лік на табло адразу пасля перапынку.

Кульмінацыйны момант дзіцячых казкі — паравозік з Рамашкава разам са сваімі пасажырамі сустракае світанне. І ўжо не ён усіх затрымаваў, а самі людзі павыходзілі з вагонаў і наіраюцца за неварагодным відомішчам — узыходам сонца. Зраўняўшы лік і хутка атрымаўшы перавагу ў колькасці футбалістаў на полі, «БАТЭ» з адкрытым забралам рынуўся па перамогу. І Віктар Ганчарэнка не спазніўся на усё жыццё — заканаваў гульні ў складзе беларускай каманды чатыры намінацыйныя форварды плюс Крывец і Няхайчык. Ва, а больш за ўсё паспеў Алумена. Аляксандар, які толькі-толькі выйшаў на поле, менш за хвіліну спатрабіўся на тое, каб прынесці такую жадавую першую вікторыю ў групавым турніры еўракубка.

Як гэта даўна ні гуцьчы, але больш за ўсё не пашанцавала тым, хто ў гэты дажджлівы вечар застаўся ў сваіх цёплых кватэрах каля тэлевізара. Са стадыёна народ разоў разоў здымаўся прамаком і змерзлы, але з пацучым неймавернага шчасця. Не здзіўлюшы, калі таі чі іншая кампанія сустраля і світане. Абязваюча трэба будзе яшчэ супаставіць нарадзільнасць у ліпені наступнага года з сярэднеастатыстычнай. Штосць падказвае, лакальны «бэі-бум» забяспечаны! Будзе камям паказваць старыя добрыя мушкет'еры.

Юген ВАРАКСА.

У мэтах павышэння эфектыўнасці выкарыстання маёмасці, што знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці, удасканалення парадку вызначэння памераў арэнднай платы пры здачы ў арэнду маёмасці, якая знаходзіцца ў дзяржаўнай і прыватнай уласнасці:

1. Устанавіць, што: рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання і іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, Нацыянальны банк, Адміністрацыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, іншыя дзяржаўныя органы і іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Генеральная пракуратура забяспечваюць пералічэнне ў рэспубліканскай бюджэтнай плаце за права заключэння дагавора арэнды капітальных пабудов (будынкаў, збудаванняў), ізаляваных памішканняў, іх частак (далей — нерухомай маёмасць), што знаходзіцца ў рэспубліканскай уласнасці, атрыманай пры правадзенні аўкцыёну па продажы права заключэння дагавора арэнды (плаці — плата), і сродкаў, якія атрыманы ад здачы ў арэнду гэтай маёмасці і засталіся пасля выліку сум амерытазачынных адлічэнняў, выплаты падатку, збору і іншых абавязковых плацяжоў у рэспубліканскай і мясцовай бюджэты, у тым ліку ў дзяржаўнай мэтавай бюджэты, а таксама ў дзяржаўнай пазабюджэтных фонды (далей — сродкі), калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі;

рэспубліканскія ўнітарныя прадпрыемствы і установы, адміністрацыі свабодных эканамічных зонаў, іншыя арганізацыі, якім перададзена ў гаспадарчае распараджэнне або апэратыўнае кіраванне нерухомай маёмасцю, што знаходзіцца ў рэспубліканскай уласнасці, акцыянерныя таварыствы, створаныя ў працэсе прыватызачыі дзяржаўнай уласнасці, рэспубліканскія дзяржаўна-грамадскія аб'яднанні, якім перададзена названая маёмасць у бязвыплатнае карыстанне, забяспечваюць пералічэнне ў рэспубліканскай бюджэтнай плаце і 50 працэнтаў сродкаў, калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі. Валаўтваральныя арганізацыі рэальнага сектара эканомікі Рэспублікі Беларусь, пералік якіх зацвердзены Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, забяспечваюць пералічэнне ў рэспубліканскай бюджэтнай плаце і 20 працэнтаў сродкаў, калі іншае

** Для мэтаў гэтага Указа да валаўтваральных арганізацый рэальнага сектара эканомікі належаць камэрцыйныя арганізацыі, за якімі Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь устанавіваюцца асаблівыя кантроль па выкананні асноўных умоваў паказачыя прагнозы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на карговы год.*

не прадугледжана заканадаўчымі актамі; памер арэнднай платы вызначаецца на умовах прадугледжаных гэтым Указам, вылічэцца зыходзячы з памеру базавай велічыні, устаноўленай на дзень заключэння дагавора арэнды, і пазначаецца ў гэтым дагаворы;

вызваленне ад пералічэння ў рэспубліканскай бюджэтнай плаце і сродкаў ажыццяўляецца па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

у рэспубліканскай бюджэтнай пералічэцца плаці за права заключэння дагавора арэнды нерухомай маёмасці, што знаходзіцца ў рэспубліканскай уласнасці і апэратыўным кіраванні Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, апэратыўным кіраванні або гаспадарчым распараджэнні арганізацыі, падпарадкаваных гэтаму Кіраўніцтву справамі, апэратыўным кіраванні Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, а таксама сродкі, атрыманыя ад здачы ў арэнду гэтай маёмасці; падрыхтоўка і правядзенне аўкцыёну па продажы права заключэння дагавора арэнды нерухомай маёмасці, якая знаходзіцца ў рэспубліканскай уласнасці і апэратыўным кіраванні бюджэтных арганізацый**, ажыццяўляюцца за кошт сродкаў, што ўтварыліся ад перавышэння даходаў над расходамі, якія застаюцца ў распараджэнні арганізацыі ад дзейнасці, што прыносіць даходы, а пры іх адсутнасці — за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту. Гэтыя расходы кампенсуюцца перамогажам аўкцыёну;

маёмасць можа быць перададзена ў субарэнду толькі са згоды арэндадаўца і на ўмовах, прадугледжаных у дагаворы арэнды; плата і сродкі, названыя ў абзацах другім і трэцім гэтага пункта, пералічэцца ў даход рэспубліканскага бюджэту не пазней за 22-е чысло месяца, наступнага па справядзачным;

нявыплата або няпоўная выплата ў рэспубліканскай бюджэтнай плаце і сродкаў, названых у абзацах другім і трэцім гэтага пункта, вядзе да адказнасці, прадугледжанай Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях за парушэнне заканадаўства пры распараджэнні дзяржаўнай маёмасці;

кантроль за пералічэннем у рэспубліканскай бюджэтнай плаце і сродкаў ажыццяўляюць кіраўнікі дзяржаўных органаў і іншых арганізацый, названых у абзацах другім і трэцім гэтага пункта; нерухомай маёмасцю, якая знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці, а таксама ва уласнасці гаспа-

*** Для мэтаў гэтага Указа тэрмін «бюджэтная арганізацыя» выкарыстоўваецца ў значэнні, вызначаным у артыкуле 2 Бюджэтнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.*

дзяржаўнай маёмасці, а таксама ва уласнасці гаспа-

дзе замен Паўлава і Алумены Віктар Ганчарэнка расступіўся наступным чынам: «Я веру ва ўсё гульцоў — і ў тых, хто ў стартавым складзе, і ў тых, хто выходзіць на замену. Без гэтага нельга. Не лічу, што замена Паўлава напрошвалася ці ён выпладаў у гульні. Пытанні да яго былі, але трэба ўлічваць, што ён выйшаў на няпрофійналы для сябе пазіцыі. Сам факт выхату нападчаючага Алумены сведчыць пра тое, што ў матчы нас задавальняла толькі перамога. На працягу сезона Саха не забываў — ні ў чэмпіянаце, ні ў кваліфікацыі Лігі Еўропы. Атрымліваецца, ён страціў у самы неабходны для каманды момант». Што ж, Віктар Ганчарэнка выканаў перадматчавыя абяцанне — стадыён «Дынама» яго клубам узяты. Хоць і пры рэкордна нізкай колькасці балельшчыкаў. Але гэта галоўнага трэнера не засмуці-

побач з кіраўніком федэрацыі футбола Геннадзем Нявыгласам назіраў за матчам губернатара сталічнай вобласці Леанід Крулець, які напрыканцы леташняга сезона вызначыўся самым шчодрым падааркам барысаўскаму клубу. Будзем спадзявацца, што сезон сёлетні завершыцца ў БАТЭ яшчэ больш ярка, тым больш, што першай перамогай ён азнаменаваў.

Сітуацыя ў групе і неадзначаная, з улікам таго, што ў яшчэ адным матчы 22 кастрычніка лівэрпульскі «Эвертан» нечакана стаў пераможцам з трыбуны БАТЭ, які прыехалі з Віцебшчыны — Тамлачынскага і Дошчыцкага раёнаў, прадуа, за зламаныя кросы на стадыёне ў сталіцы ім давалася затрымацца на гадзіну-другую. Чакалі перамогі і футбольныя чыноўнікі, і іншыя высокія госці — у VIP-ложы

Алена АУЧЫННІКАВА.
«ХАЦЕЛАСЯ ПАКАРАЦЬ ГРЭКАЎ ЗА ІХ САМАЎПЭЎНЕНАСЦЬ»
Адзін з лідараў БАТЭ паўабаронца Сяргей КРЫВЕЦ расказаў пра сваё бачанне гульні з грэчаскім клубам.
— Хацелася нарэшце выйграць у еўракубачы і падаваць сваіх прыхільнікаў. У чэмпіянаце Беларусі мы перамагваем вельмі часта, а гэта першая перамога ў групавых стадыях. Запомніцца яна надоўга.
— **Цяжка поле на чыю гульню больш паўплывала?**
— На нашу, бо мы больш атакавалі. Грэкі большую частку матчу правялі ў абароне. Нам было складана штосць стварыць, дзесці саевоасова аддаць дакладны пас, падклучыць мяч. Яркаму, што нам больш пераходзіла поле, хоць і грэкам такое надвор'е не ў радасць.
— **Адчуваўся, што грэкі прыехалі па нічыю?**
— Я не надта назіраў за грэкамі. Але калі яны пасля перапынку выходзілі на поле, самавітасць адчуваўся, нас не турбуе, што мы іх развалілі. Наша задача — не звяртаць увагі на балельшчыкаў, а па-старайца выйграць.
— **Анатоль Калскі заходзіў у расправальню пасля гульні?**
— Так, павінаваў з перамогай. Вельмі задавалены вынікам. Шампанскае не прыносіў, мяркую, яно будзе толькі пасля заканчэння сезона...
Алена АУЧЫННІКАВА.

Сяргей КРЫВЕЦ: «ХАЦЕЛАСЯ ПАКАРАЦЬ ГРЭКАЎ ЗА ІХ САМАЎПЭЎНЕНАСЦЬ»

Адзін з лідараў БАТЭ паўабаронца Сяргей КРЫВЕЦ расказаў пра сваё бачанне гульні з грэчаскім клубам.

— Хацелася нарэшце выйграць у еўракубачы і падаваць сваіх прыхільнікаў. У чэмпіянаце Беларусі мы перамагваем вельмі часта, а гэта першая перамога ў групавых стадыях. Запомніцца яна надоўга.
— **Цяжка поле на чыю гульню больш паўплывала?**
— На нашу, бо мы больш атакавалі. Грэкі большую частку матчу правялі ў абароне. Нам было складана штосць стварыць, дзесці саевоасова аддаць дакладны пас, падклучыць мяч. Яркому, што нам больш пераходзіла поле, хоць і грэкам такое надвор'е не ў радасць.
— **Адчуваўся, што грэкі прыехалі па нічыю?**
— Я не надта назіраў за грэкамі. Але калі яны пасля перапынку выходзілі на поле, самавітасць адчуваўся, нас не турбуе, што мы іх развалілі. Наша задача — не звяртаць увагі на балельшчыкаў, а па-старайца выйграць.
— **Анатоль Калскі заходзіў у расправальню пасля гульні?**
— Так, павінаваў з перамогай. Вельмі задавалены вынікам. Шампанскае не прыносіў, мяркую, яно будзе толькі пасля заканчэння сезона...
Алена АУЧЫННІКАВА.

НЕСВИЖСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ (организатор аукциона) 27 ноября 2009 г. в 11.00 по адресу: г. Несвиж, ул. Советская, 1 проводит аукцион на право заключения договора аренды земельных участков:

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер, арендодатель	Площадь земельного участка	Срок аренды, лет	Начальная цена (бел. руб.)	Задаток (бел. руб.)
1	Минская обл., г. Несвиж, ул. Советская, назначение — установка и обслуживание торгового павильона, кадастровый номер 624250100001003979, арендодатель — Несвижский районный исполнительный комитет	0.0040 га	51	212080	20000
2	Минская обл., г. Несвиж, ул. Советская (район автовокзала), назначение — установка и обслуживание торгового павильона, кадастровый номер 624250100001004078, арендодатель — Несвижский районный исполнительный комитет	0.0032	51	171930	17000
3	Минская обл., г. Несвиж, ул. Рокоссовского, За, назначение — установка и обслуживание торгового павильона, кадастровый номер 624250100001004077, арендодатель — Несвижский районный исполнительный комитет	0.0032	51	219215	20000

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков, утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462.

Условия аукциона: внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; заключение победителем аукциона с районным исполнительным комитетом договора аренды земельного участка и осуществление в двухмесячный срок после принятия решения о предоставлении ему земельного участка государственной регистрацией права на земельный участок; получение победителем аукциона в установленном порядке

разрешения на проведение проектно-исследовательских работ и разработки строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий шести месяцев; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией; по окончании срока аренды земельный участок в установленном порядке решить вопрос о праве пользования этим участком.

Задаток перечисляется в срок по 26 ноября 2009 г. на р/с 3642200070020 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код 523, г. Несвиж, УНП600038472, по-лучатель платежа — Несвижский районный исполнительный комитет.

Заявление на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: г. Несвиж, ул. Советская, 1, к. 312, тел. (8 01770) 54865. Последний день подачи заявок — 26 ноября 2009 г. до 17.00.

Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 518

АБ НЕКАТОРЫХ ПЫТАННЯХ АРЭНДЫ І БЯЗВЫПЛАТНАГА КАРЫСТАННЯ МАЁМАСЦЮ

дарчых таварыстваў, у дачыненні да якіх Рэспубліка Беларусь аб адміністрацыйна-тэрытарыяльна адзінка, валодаючы акцыямі (долямі ў статутных фондах), можа вызначыць рашэнні, што прымаюцца гэтымі гаспадарчымі таварыствамі, даецца ў бязвыплатнае карыстанне юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрыемствам згодна з дадаткам 1 да гэтага Указа;

юрдычным асобам і індывідуальным прадпрыемствам (за выключэннем юрыдычных асобам і індывідуальным прадпрыемствам, якія арганізуюць харчаванне вучнёў у агульнаадукацыйных установах і установах, што забяспечваюць атрыманне прафесійна-тэхнічнай адукацыі), якім нерухомай маёмасцю, што знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці, перадаецца ў бязвыплатнае карыстанне, абавязаны кампенсаваць пазыкаўдальцу амерытазачынных адлічэнняў (калі названыя адлічэння прыводзяцца), плацяжы за зямлю і падатак на нерухомую маёмасць, адпаведныя расходы па эксплуатацыі, капітальным і бягучым рамонце гэтай нерухомай маёмасці, затыры на камунальныя паслугі, уключаючы ацяпленне, спажываемую электраэнергію, або несці гэтыя расходы самастойна, калі іншае не ўстаноўлена Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Амерытазачынных адлічэнняў не кампенсуюцца пазыкаўдальцамі, калі бакі дагавора бязвыплатнага карыстання з'яўляюцца бюджэтнымі арганізацыямі.

2. Лівідваюцца Рэспубліканскую камісію па упарадкаванні выкарыстання адміністрацыйных будынкаў, збудаванняў, вытворчых плошчаў і іншых аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці.

3. Заверодзіць дададзеныя: Палажэнне аб парадку здачы ў арэнду капітальных пабудов (будынкаў, збудаванняў), ізаляваных памішканняў, іх частак, што знаходзіцца ў рэспубліканскай уласнасці;

Палажэнне аб парадку вызначэння памеру арэнднай платы пры здачы ў арэнду капітальных пабудов (будынкаў, збудаванняў), ізаляваных памішканняў, іх частак;

Палажэнне аб парадку вызначэння памеру арэнднай платы пры здачы ў арэнду гандлёвых месцаў на рынках і гандлёвых аб'ектах у гандлёвых цэнтрах дзяржаўнай і прыватнай формаў уласнасці;

Палажэнне аб парадку вызначэння памеру арэнднай платы пры здачы ў арэнду абсталявання, транспартных сродкаў, якія знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці.

4. Дзеянне гэтага Указа не распаўсюджаецца на адносіны па перадачы маёмасці ў фінансавую арэнду (лізінг).

5. Даць права Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь растлумачваць пытанні прымянення гэтага Указа.

6. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 1 студзеня 2010 г.: забяспечыць прывязненне актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым Указам; прыняць іншыя меры па рэалізацыі гэтага Указа.

7. Рэкамендаваць мясцовым Саветам дэпутатаў да 1 студзеня 2010 г.:

вызначыць парадак здачы ў арэнду нерухомай маёмасці, якая знаходзіцца ў камунальнай уласнасці, і парадак пералічэння ў мясцовыя бюджэты платы за права заключэння дагавора арэнды і сродкаў, атрыманых ад здачы ў арэнду нерухомай маёмасці, аналагічны парадку, вызначаным у гэтым Указе;

прыняць іншыя меры па рэалізацыі гэтага Указа.

8. Аблывіканкама і Мінскаму гарвыканкаму да 1 студзеня 2010 г. прыняць меры па выкананні гэтага Указа.

9. Кіраўніцтву справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь забяспечыць прывядзенне актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым Указам.

10. Унесці дапаўненні і змены ў наступныя ўказы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь:

10.1. Ва ўказе Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 4 студзеня 1996 г. № 9 «Аб упарадкаванні выкарыстання будынкаў, збудаванняў і іншых памішканняў, якія знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці» (Советская Беларуссия, 13 студзеня 1996 г., № 8);

пункт 2 пасля слоў «рэспубліканскай уласнасці» дапоўніць словамі «, калі іншае не ўстаноўлена заканадаўчымі актамі»;

пункт 3 прызначыць страўшым сілу; у пунліце 9 словы «Рэспубліканскую камісію па упарадкаванні выкарыстання адміністрацыйных будынкаў, збудаванняў, вытворчых плошчаў і іншых аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці» змяніць словамі «Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Нацыянальны банк, Нацыянальную акадэмію навук Беларусі»;

10.2. з падпункта 4.2 пункта 4 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 7 снежня 2000 г. № 659 «Аб некаторых пытаннях дзейнасці Беларускага дзяр-

жаўнага аб'яднання арганізацыі бытавога абслугоўвання насельніцтва, а таксама іншых арганізацый сферы бытавых паслуг рэспублікі» (Нацыянальны рэстр правых актаў Рэспублікі Беларусь, 2000 г., № 116, 1/1853) словы «ўзгодненыя з Рэспубліканскай камісіяй па упарадкаванні выкарыстання адміністрацыйных будынкаў, збудаванняў, вытворчых плошчаў і іншых аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці» выключыць;

10.3. Ва ўказе Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 24 сакавіка 2005 г. № 148 «Аб неадкладных мерах па падтрымцы прадпрыемстваў (Нацыянальны рэстр правых актаў Рэспублікі Беларусь, 2005 г., № 52, 1/6336; № 103, 1/6561):

у пунліце 1: падпункт 1.1 выключыць у наступнай рэдакцыі: «1. памер арэнднай платы за гандлёвыя месцы, якія прадстаўляюцца арандатарам на рынках і іншых гандлёвых аб'ектах прыватнай формы уласнасці (далей — гандлёвыя аб'екты), вызначаецца арэндадаўцамі гандлёвых месцаў зыходзячы з памеру базавай стаўкі арэнднай платы і іншых умоў, вызначаных заканадаўчымі актамі»;

підпункты 1.2 — 1.6 выключыць; абзац першы часткі першай пункта 4 пасля слоў «гэтага Указа», дапоўніць словамі «заканадаўчых актаў, якія ўстанавліваюць парадак вызначэння памеру арэнднай платы за гандлёвыя месцы на рынках і іншых гандлёвых аб'ектах»;

дадатак да гэтага Указа выключыць.

11. Прызначыць страўшым сілу ўказу Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і асобныя палажэнні згодна з дадаткам 2 да гэтага Указа.

12. Кантроль за выкананнем гэтага Указа ўжоскася на Камітэт дзяржаўнага кантролю.

13. Гэты Указ уваходзіць у сілу з 1 студзеня 2010 г., за выключэннем пунктаў 6—9 і гэтага пункта, які ўваходзіць у сілу пасля афіцыйнага апублікавання гэтага Указа.

Дагаворы арэнды і бязвыплатнага карыстання, заключаныя да ўваходжання ў сілу гэтага Указа на тэрмін да 31 сакавіка 20

Абмежаванне хуткасці руху не панае, бо кіроўца прыкмячае пешахода на праезнай частцы з адлегласці не больш чым 25-30 метраў. Тармазы ж шлях аўтамабіля, які рухаецца з хуткасцю 80-90 км/г, складае 35-40 метраў.

РАДДАР

Выпуск № 2 (2)

Спецпраект газеты «Звязда» і Дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі МУС Рэспублікі Беларусь

За парушэнне пешаходамі ПДР, у прыватнасці пры руху па краі праезнай часткі ў цёмны час сутак без святлоадбійніка, адміністрацыйным кодэксам прадугледжана папярэджанне альбо штраф у памеры да 0,5 базавай велічыні.

Юрый ЛІТВІН, начальнік УДАІ МУС Рэспублікі Беларусь:

«ІНТЭЛЕКТУАЛЬНАЯ ТРАНСПАРТНАЯ СІСТЭМА ДАПАМОЖА «РАЗГРУЗІЦЬ» ДАРОГІ СТАЛІЦЫ»

Начальнік УДАІ МУС Рэспублікі Беларусь працягвае адказваць на пытанні «Звязды»

больш за 250 метраў ад дома. У пацярджанне сваіх слоў прывяду канкрэтныя крокі ў гэтым кірунку. УП «Мінскграда» распрацавала схему размяшчэння шматпавярховых гаражоў на тэрыторыі Мінска, а таксама рэканструкцыі дваровых тэрыторый жылых дамоў з пашырэннем праездаў і павелічэннем колькасці стаянак машын для транспарту жылцоў. Летас Мінгарвыканкам прыняў рашэнне аб будаўніцтве часовых ахоўных стаянак у Мінску.

ПРА ДЭФІЦЫТ ПАРКОВАК

— Юрый Аляксандравіч, у Мінску ўжо не першы год існуе праблема з паркоўкамі. Ці плануецца як-небудзь яе «разруліць»?

— Спраўды, гэта набалялае пытанне. Сёння ўзровень аўтамабілізацыі насельніцтва сталіцы дасягнуў прагнознага паказчыка на 2015 год. Гэта непазбежна прывяло да крытычнай сітуацыі з паркоўкамі транспарту на дваровых тэрыторыях. Раней, падчас праекціроўкі шматпавярховага дома, архітэктару не балева галава наконт таго, дзе жыхары будуць ставіць свае аўтамабілі. Бо тых аўтаўладальнікаў было раз-два і аблічыўся. Зараз жа гэтаму пытанню надаецца асабліва ўвага. Я думаю, мы хутка прыйдем да таго, што на кожную квартиру будзе выдзелена адно машына-месца побач з домам ці, у крайнім выпадку, на адлегласці не

немагчыма. Гэта працэс працяглы і патрабуе значных матэрыяльных выдаткаў.

ПРА ХЛАМ НА КОЛАХ (ЦІ БЕЗ ІХ)

— На некаторых дваровых тэрыторыях, нават у цэнтры сталіцы, можна ўбачыць «рарытэты» ржавы аўтамабіль. Алошні не толькі займае і так дэфіцытнае месца, але і спсе эстэтычны выгляд. Ці можа ДАІ неак змагацца з уладальнікамі гэтага хламу?

— Займацца такімі аўтамабілі павінны жылёва-камунальныя службы. Гэта іх непарэзны аб'явазак. Доўгі час мы не маглі прыйсці з імі да паразумення адносна гэтага пытання. Зараз жа праблема паступова вырашаецца. Суд прызнае машыну безгаспадарчай, пасля чаго яна ўтылізаецца. Калі ж маёмасць мае гаспадара, просім яго напісаць заяву, што ён не супраць зняць яе з уліку для наступнай утылізацыі. Гэтыя працэдурны патрабуючы часу. Але, паверце, хутка мы прыйдем да таго, што ўсе непатрабныя машыны вызваліць дваровыя тэрыторыі.

ПРА ДОЎГУГА ДАРОГІ НА ПРАЦУ

— Кожную раніцу па радыё кіроўцаў інфармуе аб затрымакх руху на канкрэтных вуліцах сталіцы. Ці можа Мінск пазбавіцца ад затароў?

— Асобныя участкі дарог гароду, асабліва Мінска, ужо вычарпалі рэзервы прапусконнай здольнасці, таму там перыядычна ўтвараюцца затары. Гэта звязана з нераўнамернасцю размеркавання інтэнсіўнасці руху па часе, а таксама з геаметрычнымі параметрамі вуліц. Каб цалкам вырашыць гэту праблему, трэба расшыраць і рэканструяваць вулічна-дарожную сетку гарода з будаўніцтвам развязак у розных узроўнях, раздзяленнем

транспартных і пешаходных патокаў. Для гэтага патрэбныя немалыя сродкі і працяглы час. Таму пакуль што ў «гадзіны пік» асабісты састаў ДПС ДАІ працягвае ажыццяўляць рэгуліровачна-распадарджальныя дзеянні і кіраваць работай святлафораў з выкарыстаннем каналаў радыёсувязі.

У перспектыве ў Мінску плануецца ўсталяваць інтэлектуальную транспартную сістэму. Яна ўявіць сабой звязаныя ў адзіны комплекс святлафорныя аб'екты, якія працуюць у залежнасці ад інтэнсіўнасці руху ў канкрэты момант часу. Новая тэхналогія кіравання дарожным рухам дазволіць па папярэдніх разліках знізіць затрымы ў дарожным руху на 10-20 %.

Каб павысіць прапусконную здольнасць вуліц і дарог Мінска, праводзіцца работы і па ўдасканаленні ўмоў дарожнага руху на асобных праблемных участках вуліц (вул. Радзільная ад вул. Ваўпшасва да вул. Запарожскай, вул. Філімонава, вул. Даўгабродская, вул. Цёткін ад плошчы Багушэвіча да вул. Кальварыйскай, вул. Кашавага). Рэалізацыя праектаў плануецца ў 2010 годзе.

ПРА АВАРЫЙНЫЯ МЕСЦЫ

— Назавіце самыя аварыйныя месцы ў краіне, каб людзі былі больш асцярожнымі на гэтых участках дарог.

— Лічу, што пералічваць усе аварыйныя месцы ў краіне ў межах гэтага гутаркі няма неабходна. Толькі на дарогах Мінскай вобласці іх каля 300. Усе яны абазначаны дарожным знакам «Аварыйная небяспечны ўчастак».

Дзяржаўна-інспекцыя Мінскай вобласці ўжо праводзіць даследаванні ў гэтых месцах. Каля 40 % усіх здарэнняў звязаныя з наездамі на пешаходаў. Таму асабліва ўвагу на

Флікеру — зялёнае святло

НЕ ТАРМАЗІ, ФЛІКЕРНІ!

«Раз давялося вяртацца дадому апоўначы, — распавядае знаёмы брат. — Раптам, ні адсюль ні адтуль, на дарогу выскачыў мужчына на добрым падптку ў чорнай фуфайцы. Я з усёй моцы націснуў на педаль тормазу. Паветра разрэзаў пранізілы виск. Дзякуй Богу, усё абышлося: «кегля» (так аўтамабілісты называюць пешаходаў-«камікадзэ»), прабыліўшы нешта незразумела, пайшоў, віхляючы з боку ў бок, далей. А мне яшчэ доўга бачыўся гэты цёмны безаблічны сілэт».

Падобныя гісторыі, але з больш сумным вынікам, давядзецца чуць практычна кожную раніцу ад супрацоўнікаў Дзяржаўна-інспекцыі. «У Вілейцы ў 18.30 27-гадова мясцова жыхар на «Сеаце» наехаў на 69-гадовага мічаніна. Пенсіянер, які не быў абазначаны святлоадбійным элементамі, ад атрымання траўм загінуў». «У Рачыцы ў 22.25 41-гадова кіроўца «Мерседэса» наехаў на невадомую жанчыну. Апошняя таксама не была абазначана. Яна загінула на месцы здарэння». Дарчы, заўважыла: «Увосень колькасць наездаў на пешаходаў у цёмны час сутак павялічылася».

— Гэта можна патлумачыць, тым, што з наступленнем восені дзённы станавіцца карцейшы, прычым наступаюць раней, ды і надвор'е не заўсёды спрыяе кіроўцам, — адзначае інспектар ДПС ДАІ Савецкага раёна гарода Мінска Дзмітрый МАРОЗУА. — Зацяжаны дажджы, нярэдка туманы значна пагаршаюць бачнасць на дарозе. Чалавека ў цёмным адзенні кіроўца, магчыма, і паспее прыкмеціць пры бліжнім святле фараў на адлегласці 25 метраў, але воль затармазіць ці паспяхова зманеўруваць не заўсёды. Таму ўзнікае істотная небяспечнасць абазначыць на дарозе пешаходаў, веласіпедыстаў, гужавыя павозкі. Для гэтага і існуюць спецыяльныя святлоадбійныя аксесуары, якія можна прыклеіць ці прывязаць да адзення. Чалавек, веласіпед, сумка з флікерам пачынаюць «святліцца» пры бліжнім святле фараў ужо на адлегласці 130-140 метраў, пры далёмым святле дыстанцыя павялічыцца аж на 400 метраў. Адпаведна ў кіроўцы з'яўляецца магчымасць пазбегнуць наезду.

Вядома, што самы небяспечны час для кіроўцаў і пешаходаў — з 16 да 3 гадзін, дзень тыдня — пятніца, месяц — кастрычнік. Але нават веданне гэтага не змяняе сітуацыю да лепшага. У прамежак часу з чатырох гадзін вечара і да трох гадзін ночы на сталічных дарогах адбываецца больш за 60 працэнтаў усіх ДТЗ. Толькі са студзеня на верасень у названы перыяд сутак загінулі і паранены 530 чалавек (гэта суразмерна з колькасцю навуцэнцаў цэлай сярэдняй школы).

Аптыкальнік

«Як вы ставіцеся да пешаходаў, якія не носяць флікеры?» — спыталіся мы ў кіроўцаў

Уладзімір ЛЯВОНЧЫК, 42 гады, г. Мінск:
— Да тых, якія пераходзяць дарогу ў спецыяльна адведзеных месцах, нармальна. Раздражняюць пешаходы, якія выскакваюць на дарогу калі ім уздумаецца. Горш за усё, калі гэта адбываецца ў цёмны час сутак. Паспрабую разгледзець на дарозе чалавека, апрагнуўшы ў чорную куртку і цёмныя джынсы.
Яўген ЮШКЕВІЧ, 20 гадоў, Лідскі раён:
— Пакажыце мне хоць аднаго кіроўца, які скажа, што флікеры — непатрэбны рэч. Сам не так даўно атрымаў правы. Калі ноччу вяртаюся з дыскатэкі (клуб знаходзіцца ў суседняй вёсцы), пачынаю танцоўра, якія грэбуюць флікерамі, у дождж зусім інабачныя. Даводзіцца паўзаць каі чарапаха, каб нікога не збіць.

Парады, які правільна насіць флікеры, дае Яўген ЛАПЕЦ, начальнік службы прафілактыкі і прапаганды бяспекі дарожнага руху спецыяльнага падраздзялення ДПС «Страла»:

- Падвескі і павінна быць некалькі, лепш мацаваць за ромень, пояс, гузік, каб флікеры звалілі на ўзроўні сіджына спераду і ззаду.
- Сумачку, партфель ці запячнік са святлоадбійнымі элементамі лепш насіць у руцэ, а не за спінай.
- У гародзе пры пераезначні праезнай часткі ў цэнтры рэкамендуецца мець флікеры справа і злева.
- Лепш набываць іх без малюнкаў, бо яны закрываюць частку святлоадбійнага матэрыялу, зніжаючы яго эфектыўнасць.
- Плошча святлоадбійнага вырабу павінна складаць не менш за 15 квадратных сантыметраў на кожны бок.
- Нараўнак павязкі і бранзалеты рэкамендуецца вешаць на знешнюю частку рукавоў, ніжнюю вонкавую частку штаноў, а таксама на галаўныя ўборы, рукавіцы, абутак.

НЕРАЎНАДУШНЫЯ ПРАФЕСІЯНАЛЫ

У Магілёве праішоў конкурс вадзіцеляў санітарнага транспарту вобласці

Магілёўская абласная арганізацыя Беларускага прафсаюза работнікаў аховы здароўя і ДАІ УУС Магілёўскага аблвыканкама ў чацвёрты раз правялі конкурс вадзіцеляў санітарнага транспарту. У ім бралі ўдзел прадстаўнікі ўсіх устаноў аховы здароўя Магілёўшчыны. У абласны цэнтр прыехалі лепшыя 26 камандаў, а гэта больш за паўсотні чалавек.

Вадзіцель з Магілёва Арцём Красноў сядзіць у аўтамабілі, пад № 13. — Не, гэта самы лепшы нумар, — усміхаецца дзіцяце чалавек у адказ на шкадаванні пра нешчаслівы нумар. — Я сам нарадзіўся ў пятніцу 13-га, і мне гэтая лічба заўсёды прыносіла ўдачу.

Забягаючы наперад, адзначым, што 21-гадова вадзіцель, які на конкурсе прадставіў санітарны транспарт устаноў аховы здароўя гарода Магілёва, меў рацыю наконт удачы: ён стаў найлепшым у веданні правілаў дарожнага руху.

Акрамя тэорыі і майстэрства ваджэння аўтамабіля, удзельнікі конкурсу павінны былі прадманстраваць, наколькі хутка і якасна яны могуць правесці рамонт, напрыклад, замяніць пашкоджанае кола.

— Вадзіцель санітарнага транспарту павінен ведаць усё! — заявіў член журы конкурсу, галоўны тэхнічны інспектар працы абласной арганізацыі работнікаў аховы здароўя Пётр Сербантаў. — Ён павінен мець высокую кваліфікацыю, каб выканаць сваю задачу: давеці.

Пётр Пятровіч вызначыў неабходныя якасці вадзіцеля для працы ў сферы аховы здароўя: прафесіяналізм, ветлівасць і тактоўнасць, умнені і гатоўнасць даламагчы.

Міхаіл Бародзіч з Бабыруйскай цэнтральнай бальніцы тры гады запар станавіўся пераможцам конкурсу. У яго адразу вылучае з натоўпу фірмовая жоўта-сіняя куртка з флікерамі. Абаяжковы навушнік ад сотавага тэлефона: вадзіцелю хуткай дапамогі можна весці тэлефонныя размовы.

— Я ўжо 25 гадоў працую вадзіцелем у галіне аховы здароўя, — расказаў Міхаіл Сямёнавіч. — У мяне было жаданне дала-

ДАІ Рэспублікі Беларусь і газета «Звязда» віншуюць аўтамабілістаў і работнікаў дарожай галіны з надыходзячым прафесійным святкам.

А ў нас...

«...ёсць старшы інспектар Юрый КРАСНОУ, які перапрагнаецца ў касцюм аранжавага вярблюда і вучыць дзяцей правілам дарожнага руху, — расказвае Лілія ГЛІНСКАЯ, інспектар аддзела агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Мінгарвыканкама.

«...вучыць дзяцей, які правільна паводзіць сябе на дарогах, інспектарам ДАІ дапамагаюць акцёры Магілёўскага абласнога ляльчага тэатра, — кажа Вікторыя ЖЭУНЕР, начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Магілёўскага аблвыканкама.

«...з 20 па 30 кастрычніка інспектары ДАІ разам з супрацоўнікамі транспартнай інспекцыі і спецыялістамі УП «Белтэхгляд» выяўляюць «ліпавыя» тэхналогіі, а таксама машыны, якія своечасова не прайшлі праверку», — паведаміў Алег ЦЮРВІН, начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Мінгарвыканкама.

«...кіроўцы на з'яўляю памыялі летнюю гуму на зімовую, атрымліваюць спецыяльны тэматычныя сувеніры ад супрацоўнікаў ДАІ», — адзначае Марыя КРЫВАНЮГАВА, начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Гомельскага аблвыканкама.

«...па вуліцах гарода курсіруе «граза віцебскіх аўтамабілістаў» — трактар «Беларусь» з апанавальнымі міліцыйскімі знакамі, — распавядае Аляксей РАЦКУН, інспектар аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Віцебскага аблвыканкама.

— Ён прызначаны для эвакуацыі транспартных сродкаў, уладальнікі якіх парушылі правілы паркоўкі. Штодзень ён эвакуіруе да 10 аўтамабіляў».

«...супрацоўнікі падраздзялення ДАІ вядоўзяць інструктажы для веласіпедыстаў і ўручаюць ім спецыяльна распрацаваныя памяты пад подпіс», — адзначае Алег ДУК, начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Гродзенскага аблвыканкама.

«...пры падтрымцы рэкламнага агенцтва «Арт-Плюс» у салонах гарадскіх аўтобусаў і маршрутх круцяцца сацыяльныя ролікі і навуальныя фільмы і мультфільмы па тэматцы бяспекі дарожнага руху. З 26 кастрычніка таксама з сацыяльнай рэклама з'явіцца на плазменных экранх у бягучым радку ў крамах», — паведаміла Наталія САХАРЧУК, начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Брэскага аблвыканкама.

Туман, дождж, галалёд — нямаля затароў і аварый адбываецца ў непалагоддзі. Папярэджанні многія з іх інспектарам ДАІ дапамагае апэратыўная «дарожная» інфармацыя, якая ў рэжыме он-лайн сцэкаецца на манітор дзяржаўнай часці ДАІ. Як толькі сітуацыя на дарогах рэспублікі пагаршаецца, кіроўцаў аб гэтым папярэджваюць пры даламозе дарожна-вымяральных станцыі і па радыё, а на небяспечныя ўчасткі тут жа выяжджаюць патрульныя машыны і машыны дарожных і камунальных службаў.

— Электронныя табло, на якіх высвечваецца тэмпература і вільготнасць паветра, від і інтэнсіўнасць ападкаў, інфармацыя аб стане дарожнага пакрыцця па ўсёй рэспубліцы, усталявана 66, — паведаміў начальнік апэратыўна-дзяржаўнай службы СП ДПС «Страла», падпалкоўнік міліцыі Аляксандр НОВІК. — З іх 32 дарожна-вымяральных станцыі абсталяваны відэакамерамі, якія працуюць у рэжыме стоп-кадр. Інфармацыя на маніторы дзяржаўнай часці цэлер абнаўляецца кожныя 20—40 хвілін, летам радзей — праз кожныя 1—2 гадзіны. Калі нешта не ў норме, то на экране загарэаецца палоска жоўтага (папярэджанне) ці чырвонага (трывога) колеру. У перспектыве плануем атрымліваць відза з некаторых дарог у рэжыме рэальнага часу. Пакуль такая магчымасць ёсць толькі ў цэнтральнай апэратыўна-дыспетчарскай службе РУП «Мінскаўтадар-Цэнтр».

За падраблены тэхгляд — турма?

— Асноўная прыкмета няпрайдзенага тэхгледу — адсутнасць спецыяльнай налепкі на лабавым шкле, — кажа Дзміні ХОМЧЫК, інспектар аддзела тэхнагляду УДАІ Мінгарвыканкама. — І гэта ўжо падстава для спынення аўтамабіля. Вось у гэтым аўтамабілі, які мы спынілі сёння, такой налепкі няма, у дадатак адсутнічае задні бампер, а на бакавым шкле ёсць тэмпоўка.

За няпрайдзены тэхглед вадзіцеляў чакае штраф у памеры да 20 тысяч, а за падраблены тэхглед — да двух гадоў пазбаўлення волі, калі ж выдзеліць рызыкіне паўтарыць, — да пач. гадзю.

— Інфармацыя пра кожны аўтамабіль, які прайшоў дзяржтэхгляд, заносіцца ў спецыяльную базу, — тлумачыць Яўген Карповіч, начальнік упраўлення арганізацыі дзяржаўнага тэхгледу. — Туды ж змяшчаецца фотаздымак з нумарам, звесткі аб усіх няспраўнасцях, а таксама імя інжынера, які правёў тэхглед. Таму праблемы сапраўднасць дакументаў зусім не складана. Нягледзячы на гэта, паслугі «левых» тэхгледчыкаў карыстаюцца попытам.

— Да нас, бывае, прывязваюць з падрабленым тэхгледдам, — кажа Ігар, працуючы адной са сталічных станцыяў тэхнагляду абслугоўвання. — Цяпер у Мінску атрымаць «левы» тэхглед каштуе каля 35 долараў. За рамонт жа аўтамабіля, здараецца, для таго, каб прайсці тэхглед, трэба выкасіць каля 1000 долараў. Тут ужо кожны вольны выбіраць сам: заплаціць гэтыя 35 долараў і бяжыць пакарання, ці адрамантаваць аўтамабіль.

МІРУ — МІРНЫЯ ДАРОГІ

Пасёлак Мір, што ў Карэліцкім раёне Гродзеншчыны, традыцыйна з'яўляецца гарачым пунктам для супрацоўнікаў мясцовай Дзяржаўна-інспекцыі. Што зусім не дзіўна: па-першае, Мір — гэта культурны асяродак усёй краіны, куды штодня, асабліва на выхадных, наведваюцца на аўта-транспарце шмат людзей. Па-другое, гэта сваясабліва «транзітны» праезд не толькі ў раённы цэнтр, але і ў кірунку Наваградчыны. Безумоўна, што гэтыя абставіны, а таксама наўнасць паблізу «алімпійскай» трасы, патрабуюць з боку вартвых дарог павышанай увагі пры нясенні службы і, пры неабходнасці, апэратыўнага ўмяшання для навядзення парадку.

На дзяжурстве — старшы лейтэнант Віктар ШЭПЕТ (справа) і яго калега старшы лейтэнант Юрый КАПТАНОУСКІ. Гэта якая тры выпадкі, калі досвед і маладосць дазваляюць інспектарам ДПС трымаць сітуацыю пад поўным кантролем.

«Чаму б беларускім вытворцам, якія шыюць адзенне з святлоадбійнымі ўстаўкамі, не скарыстацца ідэямі дзяцей?»

Паводле слоў старшага інспектара спецыяльнага падраздзялення ДПС «Страла» Волгэі АМІНАВАЙ, ужо не першы год Дзяржаўна-інспекцыя разам з Міністэрствам адукацыі і адной з моладзевых газет праводзіць конкурс «Бяспечны пераход».

Свае эскізы адзення з выкарыстаннем святлоадбійных элементаў дасяваюць дзеткі з усёй рэспублікі. А выхаванцы клуба «Моладзевая мода» Мінскага дзяржаўнага палаца дзяцей і моладзі падрыхтавалі нават тры шыючыя калекцыі («Хуткасцю святла», «Прычоскі і гарошыны», «Радкія пароды») адзення з «флікернымі» ўстаўкамі для дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту.

— Я сама сёлета ўваходзіла ў склад журы конкурсу. Паверце, вельмі шмат было цікавых і неардынарных ідэй. Добра, вядома, што адзенне са святлоадбійнікамі можна знайсці ў гандлі. Але хоцяцца, каб яго было больш прывабным для пакунікоў розных узростаў. Вось і падумала: чаму б беларускім вытворцам такога адзення не скарыстацца ідэямі дзяцей і не адзобіць адзенне больш прыгожымі і арыганальнымі ўстаўкамі.

На флікер, кажуць, спадзявайся, але і сам не агніаўся. Спраўды, гэтыя маленькія «светлячкі» на неасветленай дарозе — толькі адзін са спосабаў пасіўнай абароны пешаходаў. Толькі ў комплексе з выкананнем правілаў дарожнага руху і «агонь» зможа захаваць вам і вашым бліжнім жыццё. Так што знайдзіце магчымасць абазначыць сябе на дарозе і не грэбуйце правіламі дарожнага руху.

Новыя пасведчанні — за 30—35 тысяч рублёў

Сёння гэта працэдура ацэньваецца ў 21 000 рублёў. Цяпер у Міністэрстве ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь распрацоўваюць новы варыянт афармлення вадзіцельскага пасведчання.

Дакумент будзе уяўляць сабой пластыкавую картку нахштатт банкіўскай, мець сучасныя элементы аховы, утрымліваць подпіс уладальніка. На адваротным баку абазначыць катэгорыі, тэрмін дзеяння кожнай з іх. Дадаткова ўвядзены катэгорыі А1 (матацыклі з аб'ёмам рухавіка менш як 125 кубічных сантыметраў), ВЕ (легкавы аўтамабіль з прычэпам), DE (аўтобус з прычэпам). Выдаваць такія пасведчанні ў падраздзяленнях ДАІ пачнуць з 1 ліпеня наступнага года.

Ігар ГОЛАД, «Мінск—Навіны»

Увядзенне з флікерамі не толькі людзі, але і жывыя істоты.

Смяротнасць у дарожных аварыях займае дзевятае месца па колькасці чалавечых ахвяраў.

Парламенцкі дэбят

ПАПЯРЭДЗЬ, КАБ НЕ ПЕРААДОЛВАЦЬ

Сенатары ўхвалілі законапраект аб дзяржаўнай экалагічнай экспертызе

Экалогія ўжо даўно перастала быць катэгоріяй выключна сацыяльнай, яна стаіць паруч з максімамі палітычнымі і эканамічнымі. Ад яе залежыць не толькі здароўе і дабрабыт жыхароў пэўнай мясцовасці, яна ўплывае таксама і на міжнародны аўтарытэт дзяржавы, на тое, наколькі ахвотна суды пойдуць інвестары. Для Беларускай экалагічнай праблемы па ўмоўчання актуальныя. Сваю лепту ў іх вырашэнне уносяць і заканадаўцы.

На чарговым пасяджэнні сесіі, якому папярэднічала шырокае абмеркаванне ў профільнай камісіі, сенатары ўхвалілі праект закона аб дзяржаўнай экалагічнай экспертызе. Што яна сабой уявіць? Па сутнасці, комплекс папераджальных захадаў, які дазваляе яшчэ да будаўніцтва аб'екта распрацаваць прыродаахоўныя мерапрыемствы, скіраваныя на мінімізацыю шкоднага ўплыву.

Галоўная мэта — забяспечыць экалагічную бяспеку любой запланаванай будоўлі, — падкрэслілі першы намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Аляксандр АПАЦКІ, які ўзяў удзел у пашыраным пасяджэнні камісіі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні, а таксама ў пасяджэнні сесіі Савета Рэспублікі.

Спадар Апацкі дадаў — у законапраекце ўлічваюцца не толькі ўласныя напраўкі і правапрымяняльная практыка (упершыню закон прыняты яшчэ ў 1993 годзе), але і міжнародныя, у прыватнасці, еўрапейскія, падыходы. Гэта аб-

умоўлена і тым, што Беларусь з'яўляецца ўдзельніцай шматлікіх міжнародных канвенцый, бярэ на сябе пэўныя абавязальствы.

— У праекце зменена фармулёўка сферы дзейнасці дзяржаўнай экалагічнай экспертызы, якая трактуецца як забеспячэнне якасці лагічнай бяспекі пры рэалізацыі праектных рашэнняў, — заўважыў А. Апацкі. — Мы на стадыі праектнай дзейнасці будзем вырашаць вельмі складаныя экалагічныя дзяржаўныя задачы. Такім чынам, мы пашырылі рамкі дзяржаўнай экалагічнай экспертызы.

У той жа час скасаваны пералік аб'ектаў, якія падлягаюць дзяржаўнай экалагічнай экспертызе: — Аднак гэта не значыць, што зменшаны кантроль. Наадварот, мы павышаем адказнасць распрацоўшчыкаў праектна-каштарысных дакументацыі, — запэўніў першы намеснік міністра.

Апроч змяншэння колькасці аб'ектаў, якія падлягаюць абавязковай экспертызе, прадуладжваецца і спрашчэнне адміністрацыйных працэдур, скарачэнне тэрмінаў узгадненняў, а гэта безагаворачна стымуль для інвестараў.

— Рэалізацыя палажэнняў закона прывядзе да палепшэння інвестыцыйнага і бізнес-клімату ў Беларусі, — мяркуе першы намеснік міністра.

У гутарцы з журналістамі ён паведаміў, што ў законе ўлічаны падыходы да ацэнкі ўздзеяння на навакольнае асяроддзе такіх буйных аб'ектаў, як, напрыклад, атамнай электрастанцыі.

— Закон дае прававое рэгуля-

ванне будаўніцтва такога віду аб'ектаў, пачынаючы ад распрацоўкі, прадстаўлення, узгаднення і зацвярджэння праектнай дакументацыі, — падкрэсліў А. Апацкі. — Нам варты не павялічаны выкіды забруджвальных рэчываў у атмасферу, патрабаванні ў гэтым плане ў нас вельмі жорсткія. Мы паслядоўна адпрацоўваем усе элементы, звязаныя з укараненнем і правядзеннем гэтых мерапрыемстваў на аб'ектах энергетыкі. У нас цеснае ўзаемадзеянне з Міністэрствам энергетыкі, і ўсе пытанні мы стараемся вырашаць аператыўна. На вытворчасць кожнай кілават-гадзіны мы зніжаем спажыванне паліўна-энергетычных рэсурсаў, а тым самым скарачаем і выкіды забруджвальных рэчываў. Укараненне новых безадходных, малаадходных сучасных энергазберагальных тэхналогій — другі рынак па зніжэнні выкідаў і эканоміі. Мы разумеем, што гэта важна не толькі ў эканамічным плане, але і ў сацыяльна-экалагічным. І думаю, што з прыняццем закона сітуацыя істотна палепшыцца, закон паўплывае на якасць праектнай дакументацыі, якасць будаўніцтва і эксплуатацыі аб'ектаў.

Як слушна заўважыў Генадзь Навіцкі, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні, разгледжаны праект закона максімальна гарманічны — ён і абараняе экалогію, і стварае спрыяльныя ўмовы для эканамічнай дзейнасці.

Зоя ВАРАНЦОВА.

«Еўрапейскі дзень» супраць сэксуальнага рабства

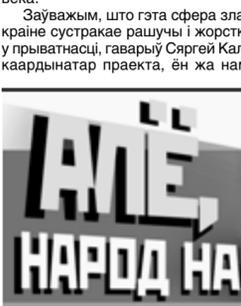
З пачатку года ліквідавання 57 каналаў паставак беларускіх дзясучат і жанчын для іх далайшай сэксуальнай эксплуатацыі ў бардэлях замежных краін. Гэта інфармацыя была агучна на ў Грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы.

Там адбылася прэс-канферэнцыя з нагоды Еўрапейскага дня барацьбы супраць гандлю людзьмі. Тэма сутрэчы з журналістамі датычылася ў першую чаргу выканання новага сумеснага праекта ў нашай краіне Еўрапейскага саюза, Праграмы развіцця ААН (ПРААН) і Дзіцячага фонду ААН (ЮНІСЕФ) па папярэджанні, барацьбе і мінімізацыі сацыяльных наступстваў у гандлі «жывым таварам». Ужо рэалізацыя пачалася сёлета летам. Бюджэт праекта — 1335 тысяч еўра.

Нагадаем, у краінах нашага кантынента Еўрапейскі дзень барацьбы супраць гандлю людзьмі адзначаецца 18 кастрычніка. Гэта вельмі маладая, так бы мовіць, міжнародная дата — упершыню Еўрапейскі дзень быў абвешчаны ў 2007 годзе па ініцыятыве Еўрапейскага парламента і Еўрапейскай камісіі з мэтай прыцягнуць увагу сусветнай супольнасці да такой абуральнай крымінальнай з'явы, як гандаль людзьмі і яе сацыяльныя наступствы. Невыпадкова Яніс Айсалпекіс, аташэ прадстаўніцтва Еўрапейскай камісіі (урад Еўрапейскага саюза) ў Беларусі падкрэсліў, што Еўрапейскі дзень накіраваны на палепшэнне інфармавання насельніцтва Еўропы аб тым, што робіцца супраць гандлю людзьмі.

Як адзначыла Валяціна Стальга, кіраўнік аддзела праграм прадстаўніцтва ПРААН у Беларусі, гандаль «жывым таварам» — адна з самых жорсткіх і абуральных формаў парушэння правоў чалавека.

Заўважым, што гэта сфера злучанасці ў нашай краіне сустракае расшчы і жорсткі адпор. Пра гэта, у прыватнасці, гаварыў Сяргей Калтун, нацыянальны каардынатар праекта, ён жа намеснік начальніка

Адноспілі?

Пасля ВВУ нас з мужам размеркавалі ў школу, у Жыткавіцкі раён. Вёска там была прыгожая, а ўжо людзі, звыклі...

У мужыкоў вое за правіла было пасля вярчэр на нечэй лаўцы сабрацца, пасядзець, пагаманіць.

— Ну, што гэта за жыццё, — пакардзіўся неак адзін з вясцоўцаў, — на снеданне бульба, на абед — капуста, і добра яшчэ, як з мясам, на вярчэр таксама бульба альбо крошкі... Вое паўду на пенсію — буду хоць зрэдку ў рэстаран пад'язджаць, там сталавацца.

Мужыкі з гэтых слоў толькі пасмяяліся.

І забыліся! Але ж мінуў час, вышайшаў Пятровіч на пенсію!...

У вёсцы — нічога не ўтоіш: у нядзелю неж ён — пры калепюшы, пры касцове, пры галышчу — заходзіць у аўтобус, кажа: — Усе, браткі, да рэстарана еду (ад вёскі да найбліжэйшага — кіламетраў сем, мусіць...).

Адзёж — едзь, што тут людзям казаць. А вое на зваротным шляху ўжо цікава, ну, як жа, ці спадабалася?

— Ай, — кажа Пятровіч, — не! І даў я ім дык даў! Бо што ж гэта: дома я цэльную міску боршчу з'ядаю, яшчэ бывае, і дабаўіў у жонкі прашу. А тут налілі, як кату, не раўну ючыш!.. Тш, п'янае, есці?.. Потым на таперачцы з лыжку кашы прынеслі, дзве катлічкі — малосенкія-малосенкія... Ды мне, здароваму мужыку, гэта ж толькі па нокахці!.. Ну я ім і падваліў!.. Афіцьянтка напраніла бок прасілася: «Калі ласка, супакойцеся, не шуміце... А то ўсіх кліентаў нам распухаеце». — Ка вы, — адказаваў, — карміце ж след, тады і я вам дрэнна слова не скажу, і нішыя толькі падзякуючы!» У наступную нядзелю яшчэ раз паеду — пагляджу, ці напавірацца ж?»

І не думаю, што Пятровіч перадамаў, — паехаў-такі.

А назад вяртаецца — зноўку шуміць, маўляў, мала, мала я на іх наварыўся!.. На гэты раз, праўда, боршч як боршч ужо быў — многа,

трабавалі толькі яйкі, малако. Неякі і ля іх падворка адзін з танкаў спыніўся, у хату уваляліся двое:

— Матка, млека, яйка! — загалі яны гаспадыні.

— Сынкі, якое тут млека, — разваліла рукамі жанчына, — якія яйкі! Вайна, куры несіцца перасталі...

Ад гэтых слоў настрой у немцаў адразу змяніўся:

— Was, was!.. Stalin! — вызверыліся яны.

— Перасталі, сынкоў! Куры несіцца перасталі, — яшчэ раз паўтарыла Янкава маці.

Твары абодвух танкістаў перакасіліся ад гняву. Адзін з іх стаў самрэх быць... Прадукты пры адступленні дошчы часта знішчаліся. Каб не пакаціць захопнікаў...)

На крык у хаце з двара прынеслі дзеці, стуюліся ля дзвярэй, глядзелі на ўсё вялікімі, поўнымі жыху вачамі, плакалі. Ім не было ніякай справы да Сталіна, да гэтых разоўшаных «прышыльцаў», але яны вельмі шкадавалі і вельмі балілі за сваю маму.

На вялікае шчасце, тыя двое немцаў гэта зразумелі.

Уладзімір Шулякоўскі, г. Мінск.

а на другую страву на вялікай талерцы некііх «сардалек» прынеслі. Пакаштаваў: са скуркай есці — рады не дасі, не жуецца яна, а хацеў быў зняць — следам мяса «паўзе»... Ці ж гэта работа? Я ім так і сказаў... Праз тыдзень яшчэ раз паеду. Калі зноўку не па мне...)

Але ж на трэці раз падстаў іл крытыкі больш не было — паправіліся тыя рэстаратары (на першы погляд):

— Ну, пакармілі... Ну, пакармілі! — задаволена глядзючы пуза, падышоў дадому расказваў Пятровіч. — Яны снедаць заўтра ці буду? На першую страву, звычайна, міску боршчу мне прынеслі. Ад мяса, не паверыце, аж лыжка ў ім стаіць! Смакуеда — гэта ж не баба мая вярнула, гэта ж кухары, професіяналы!.. А на другую... — пачаў быць ён і асекся, прыціх. Потым на ўвесь голас: «Эй, шафёр, спыніце аўтобус!». І куляў я яго — у кусты.

Вярнуўся хвілінкі праз дзве, сеў на сваё месца, але далей распяваў даць не стаў — слухаў, што ў пазе ты робіцца, ды крычаў кіроўцу, каб спыніўся... Да вёскі — разы з чатыры яшчэ.

...Пасля гэтага ў той рэстаран Пятровіч больш не ездзіў. І свае ранейшыя паездкі ўспамінаў не любіў. У адрозненне ад вёскі, якая з гэтых візітаў смеяцца, магчыма, і цяпер.

Іна Гананайка, г. Ляхавічы.

Глухі не пачуе...

У 1987 годзе ў райцэнтры з прыгожай назвай Карма наш праектна-тэхналагічны інстытут будаваў дама для чарнобыльскіх перасяленцаў. У брыгадзе, апроч Жэні Буняка, Сяргея Зуева і іншых, быў адзін з мясцовых жыхароў — пачнік, Ян-кавал. То ён і распыніў нам, як падчас Вялікай Айчыннай ледзь матулю сваю не страціў.

...Праз Карму, як ён казаў, клопны немцаў з першых дзён шпіля — на матацыклах, танках, аўтамабілях — ішлі, амаль не спыняючыся. І самі немцы спачатку нікога не чапалі, па-

АРЭХАЎСКІЯ МУЗЫКІ

ВААКС. Гучыць, ці не так? Гандлёвая марка ці назва фірмы? Не! Гэта прозвішча сям'і музыкантаў з аграгарадка Арэхаўка Клічаўскага раёна. Але праўда, што сямейны ансамбль Вааксаў стаў фірмовым знакам гэтага сельскага раёна.

Клічаўскія эстонцы спяваюць па-беларуску — Ваакс — гэта нешта невылікае, але спрытнае, — так тлумачыць Уладзімір сваё экзатычнае для беларускай глыбіні прозвішча, якое атрымаў ад бацькі-эстона. Яго продкі яшчэ ў час сталынінскіх рэформу пераехалі з Эстоніі ў Казахстан. Маці Уладзіміра нарадзілася ва Узбекістане, але яна была напалову полькай, напалову рускай. За савецкім часам сям'я пераехала ў Бабруйск.

Такое змяшэнне крыві, што я і не ведаю, хто ж я такі, — прызначае Уладзімір.

Ён пазнаёміўся з палышчукай Аленай ў вёсцы на Бабруйшчыне, дзе яны выкадалі музыку ў суседніх класах. Аднаго скрыпачу спатрабілася дапамога акампаніятара.

— Мы селі, пайгралі — і граём разам досюль, ужо 20 гадоў, — прызначае жонка.

— Павіна быць агульнае дыханне, каб нараджалася музыка, — тлумачыць муж.

У іх нарадзіліся сыны Арцём і Георгій. І цяпер сямейны ансамбль Вааксаў спявае беларускія народныя песні!

А ў Арэхаўку Вааксы трапілі абсалютна выпадкова. Проста Уладзімір спытаўся быць аднакурснікам, які атрымаў зармеркаванне ў Клічаў. Да гэтага часу ён не вельмі і ведаў, што ёсць тае месца на карце Магілёўшчыны. Прыехаў на экскурсію, а ў раўнінным цэнтры адразу зразумелі, што музычная сям'я — гэта каштоўная знаходка.

— У гэтай вёсцы быў музычны голад, бо школа мастацтваў проста вымерла, — расказвае Уладзімір. — Людзі звоніліся, і было ад чаго: вучні займаліся ў інтэрнаце, у двух пакойчыках з перагародкай. Нам аддалі церапічны будынак у жалкім стане: мы літаральна жылі тут і рабілі самі рамонт, даводзілі школу да розуму, а цяпер тут працуем.

У Арэхаўку ёсць свой Рыбак

Невялікі акуртны будынак Арэхаўскай дзіцячай школы мастацтваў — былая жаласная фантэка. Жоўта агароджа, белы фантон, музычныя сімвалы. Нават адрас — нібыта на раілі з клавишамі. Унутры будынка — ніякага абрыдлага пластыкавага еўраменту, а няхай і старомоднае, але ўтульнае аздабленне з дрэва.

— У нас тут усё віды эстэтычнага развіцця для дзяцей, — паказвае школу дырэктар Уладзімір і выкладчык харавых дысцыплін Алена. — Музыка, хараграфія, выўленчае мастацтва. Тут вучыцца дзеці 2 ступені па вытворчасці і распускоджанні парнаграфічнай прадукцыі. Затрыманні і асуджэнні 3 грамадзяніны Расіі (ад 3 да 7 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці), якія ў нас выраблялі парнаграфічную прадукцыю з удзелам няпоўнагадоваых хлопцаў-падлеткаў.

Размова ішла таксама аб сацыяльнай дапамозе, якая аказваецца і будзе аказвацца ахварам саксіндустры.

Леанід ТУГАРЫН.

тым музычным інструментам пачалося усё ж раней: Уладзімір Ваакс — скрыпач, а таксама і яго сын Арцём, якому цяпер 14 гадоў.

Падлетак у модных дрэжысах, з доўгімі чорнымі валасамі і сумнымі цёмнымі вацьма трымае ў руках скрыпку. Ён — стыпендыят прэзідэнтскага фонду для адораных дзяцей і нібыта прыгожая рэклама для сельскай школы мастацтваў.

— Не, я як Рыбак струны на скрыпку не рву, бо яны нам дорога абыходзяцца, — абаяльна ўсміхаецца Арцём. — Папулярную «Казіку» мы тут граем, але я сам увогле прыхільны рок: «Скорпіян», «Металіка» — мае куміры.

РЫНГТОН НА ТЭЛЕФОНЕ — ПАГАНІНІ

Гоша, якому 6 гадоў, ну проста лячэна глядзіцца ў новым белазалатым строі для канцэртаў. Будуючы школьнік вельмі артыстычна на сцэне і даволі сіцпы ў жыцці. Ён ужо спрабуе граць на скрыпку, ён ужо сапраўды мужчыны ў дынастыі Вааксаў.

Музычны і ўвогуле ўсе іншыя творчыя днастыі! — гэта не кумаўствы, як раней лічылі, а дадатковы шанец у жыцці. Моцарт, Гайдн, Бах... Дарчы, Уладзімір Ваакс як раз трапіў у музыку абсалютна выпадкова: сям'я хацела бачыць яго інжынерам.

— Быў у маім жыцці перыяд, калі пасля службы ў арміі я ўладкаваўся на лета слесарам-мантажнікам на гідроліній завод, — узгадвае Уладзімір і цвёрда дадае: — Гэта і іншы свет, не мой.

Проста аднойчы ў яго школу прыйшлі два маладыя спецыялісты, якія з 60 школьнікаў выбралі толькі 5. Валодзя прыйшоў тады дадому з запіскай: «Вашы класы прыняты ў музычную школу па класе скрыпкі». На той час сам вучань скрыпку яшчэ і не бачыў. А сёння Алена. — Музыка, хараграфія, выўленчае мастацтва. Тут вучыцца дзеці 2 ступені па вытворчасці і распускоджанні парнаграфічнай прадукцыі. Затрыманні і асуджэнні 3 грамадзяніны Расіі (ад 3 да 7 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці), якія ў нас выраблялі парнаграфічную прадукцыю з удзелам няпоўнагадоваых хлопцаў-падлеткаў.

Пасля гучнага выступлення на Еўрабачанні нарэжскага беларуса Аляксандра Рыбака ўсе малыя спрэс бачаць сябе на вялікай сцэне са скрыпкай. Аднак у клічаўскай акрузе павальнае захалпенне гэ-

тым музычным інструментам пачалося усё ж раней: Уладзімір Ваакс — скрыпач, а таксама і яго сын Арцём, якому цяпер 14 гадоў.

Хочацца музыкі, але не ў кабіне трактара

На сцэнах школьнай гледзельнай залы — карціны ў беларускім народным стылі. У зале бацька і сын Вааксы граюць на скрыпках — ад італьянскага кампазітара эпохі сярэднявечнага Барока Тамаза Альбіні да сучаснага Георгія Баранава.

Прыгожа! Аднак жаданне тэрмінова аздаць сваё дзіцятка на музыку аддае пасля знаёмства з распрадаркам дня хлопца.

— Штодзень пад'ём 6-й, займаюся музыкай паўтары гадзіны, потым а 8-й іду ў школу, пасля ўрокаў — у музычную школу, дзе заняткі доўжацца да 17-ці, — цярпліва пералічвае Арцём. — Потым я забіраю з дзіцячага садка маладоша брата і раблю хатнія заданні. Калі і працы вяртаюцца мама з татам, мы пасля вярчэр зноў займаемся... Карацей, я іграю на скрыпцы штодня 4—5 гадзін.

І так 8-ы год! Музыка яму не сніцца — стомлены, ён падае ў ложку і спіць глыбокім сном, на дыскаткі не ходзіць — часу і сілаў няма, з дабай — баскетбольнае кальцо ў звары ўласнага дома і футбол з сябрамі ўлетку.

— Я вырашыў, што маё жыццё будзе звязана з музыкай, — цвёрда кажа юны музыкант. — Мару стаць салістам аркестра. Некаторыя сябры пытаюцца: «Навошта гэта табе? Давайце з намі ў трактарысты». Гэта, мабыць, і лгіччя, але мне бліжэйшая музыка.

Доўгія валасы і культурныя прышчэпкі

Мужчыны з сям'і Вааксаў адрозніваюцца ад іншых нават прычоскамі. Яны, творчыя асобы, не выносяць паліткарэктнае «як ва ўсіх» стрыжкі і аддаюць перавагу доўгім валасам. Гледзіцца стыльна, але зусім не па-школьным.

— Так, Арцём мае самыя доўгія валасы ў Пярэкарскай сярэдняй школе, — спакойна пацвердзіла яго маці Алена. — Але і цвёрда завіяла на яго заўваж, што музыканту доўгія валасы не перашкаджаюць.

Паводле легенды, Паганіні яго сыраў на адной струне, — каментуе Уладзімір. — А чаму ён так навучыўся граць? Таму што бацька зачыняў яго на ноч у каморы, пакуль не вывучыць музычны ўрок. Не, у нас да гэтага не ходзіць... (смеяцца.)

Мінус... і плюсы

У той год наш студэнцкі будаўнічы атрад ехаў працаваць у Крыліно. Тамтэйшыя гаспадары перамалі досыць гасцінна — пад жылло адвеляў даўгаваты драўляны барак, разбіты на асобныя пакойчыкі-пенялак, разбіты на асобныя пакойчыкі-пенялак, два сальёны агуркі і некалькі галовак цыбулі.

— Дзед, ты чаруаўнік! Ты найлепшы ў акрузе доктар! — Сталі сыпаць кампліментамі госці. — Ды ці цябе ж тут сапраўды санатары!

На падзараўелую галову яны ўжо палка любілі і цёмны заўкат па дзедавай вартулі з пахам свежапрывезенай вагонкі, і яе гаспадары, дзе што там — нават дождж на вуліцы.

Аднак ісці туды ўсё-такі не хацелі — дзед пранавяў, сказаў: — Хлопчыкі, раўна, зараз начальства пазвоніць ці, крый божа, аб'явіцца — залуче каго добрага, што чужыя тут. То вы ўжо капіце сабе па апошняй — і з Богам... Мне?.. Мне не след, не трэба. Мне сто грамаў мала яшчэ, а дзвесце замоганна... Бо яшчэ ж і дадому дайсці.

— То дзякуй вам, таварыш Фэлько! — бадзёра прамовіў адзін з падзараўелых.

— ...За гуманізм і міласэрнасці! — прыгожа сфармуляваў другі.

Удваіх яны выйшлі на вуліцу. Дождж там, лічы, што скончыўся, але холад па-ранейшаму браў за плечы.

Таму хлопцы яшчэ раз пашукалі і знайшлі «страху», убачылі пад ёй тэлефон...

Ідзя «звалілася», як снэг на галаву папуаса. Успомніўшы, што на дзедаў аб'ект наўдана зусім правялі тэлефон, хлопцы тут жа набралі нумар.

— Здрастуйце! — строга прамовіў адзін з іх, — скажыце, з кім я разгаварываю?

Дзед Фэлько, пачуўшы гярадскага, а значыць, начальніцкія словы, нават павітацца забыўся: — Ды гэта ж я, вартуаўнік... — Таварыш Фэлько? Так. А чэ во это, скажыце, ад вас перагарам нясёт?

— А начальнічкі ж вы мае! — у дзеда ад страху аж вагонка папыла ў бок дзвярэй. — Гэто ж не я, не я вінаваты! Гэто ж Радзюк са Слепапанцом, — бы на споведзі ачышчальнае душышко дзед, — пахміліцца прыходзілі. Капнулі тэхнікі і мне.

...Роха таго смеху-рогату, як бацьчыне, перажыло старога. Далучаўшы да гэтых стонак.

Анатоль Трафімчык, в. Вялікія Круговычы, Ганцавіцкі раён.

Муж і сын у дуэце з падобнымі прычоскамі прыгожа глядзяцца.

— Ведаеце, я з 6-га класа граў у ансамблі, і гэта былі 1970-ыя гадзіны, — узгадвае Уладзімір. — У нас быў вельмі строгі дырэктар. Усе сявае. Яго ўвадало прыбавць за крэдыт, ён праводзіў рукой па патыліцах. Калі валасы тырчаць — пайшоў падстрыгацца. А мы з сябрамі вельмі чацвёрта музыкаў, як «Бітлз». І нам дырэктар: «Ах, гэты музыканты, ім дазволена доўгія валасы!».

З тых часоў так усё і засталася.

У Арэхаўскай школе мастацтваў жаданне выдзеліцца з натоўпу толькі вітаецца. Гэта ўвогуле ўнікальнае навуальнае ўстанова: у яе штатзе ўсяго 9 выкладчыкаў, і ўсе прыхалялі з горада.

— Культурна навізаць нельга, — упэўненыя яны. — Яе можна толькі прышыпаць.

Арэхаўка — адзін з найлепшых аграгарадкаў на Магілёўшчыне, які атрымаў вядомасць дзякуючы не толькі ўзорнаму добраўпарадкаванню, але і арыгінальным садам кампаньі. Тут ёсць магчымаасць жыць з камфортам.

— Але самае галоўнае тое, што мы займаемся любімай справай! Тут датычыцца заробку, то выкладчыкі сельскай школы мастацтваў сёння не жыркуюць, але не бядуць. Ды і музыканты заўсёды сяе пракарміць, тым больш — сямейны ансамбль.

— Гаворачы, што муж і жонка ў адной справе — гэта вярціць дом, — значае Алена. — Але насамрэч здараецца па-рознаму. Мы жыццёвым разам шмат гадоў: кожную раніцу нешта абмяркуём, удзень працуем побач, увечары разбіраем. Але мы не ставіліся ні адзін ад аднаго, ні ад музыкі, ні ад творчасці.

РАЇЦАЦЫ — ЦЮПКА, УБЕВАРАЇ — СКРЫПКА

У доме Вааксаў часта іграе класічная музыка — Моцарт і Бах. Але такая інтэлігентная звычка не перашкаджае самім пасляхова працаваць на ўласным агародзе.

Гаспадарка выдзеліла дыктоўны дом, дзе ёсць усе гарадскія выгоды,

Калі роднай школы.

Хочацца музыкі, але не ў кабіне трактара

На сцэнах школьнай гледзельнай залы — карціны ў беларускім народным стылі. У зале бацька і сын Вааксы граюць на скрыпках — ад італьянскага кампазітара эпохі сярэднявечнага Барока Тамаза Альбіні да сучаснага Георгія Баранава.

Прыгожа! Аднак жаданне тэрмінова аздаць сваё дзіцятка на музыку аддае пасля знаёмства з распрадаркам дня хлопца.

— Штодзень пад'ём 6-й, займаюся музыкай паўтары гадзіны, потым а 8-й іду ў школу, пасля ўрокаў — у музычную школу, дзе заняткі доўжацца да 17-ці, — цярпліва пералічвае Арцём. — Потым я забіраю з дзіцячага садка маладоша брата і раблю хатнія заданні. Калі і працы вяртаюцца мама з татам, мы пасля вярчэр зноў займаемся... Карацей, я іграю на скрыпцы штодня 4—5 гадзін.

І так 8-ы год! Музыка яму не сніцца — стомлены, ён падае ў ложку і спіць глыбокім сном, на дыскаткі не ходзіць — часу і сілаў няма, з дабай — баскетбольнае кальцо ў звары ўласнага дома і футбол з сябрамі ўлетку.

— Я вырашыў, што маё жыццё будзе звязана з музыкай, — цвёрда кажа юны музыкант. — Мару стаць салістам аркестра. Некаторыя сябры пытаюцца: «Навошта гэта табе? Давайце з намі ў трактарысты». Гэта, мабыць, і лгіччя, але мне бліжэйшая музыка.

Доўгія валасы і культурныя прышчэпкі

Мужчыны з сям'і Вааксаў адрозніваюцца ад іншых нават прычоскамі. Яны, творчыя асобы, не выносяць паліткарэктнае «як ва ўсіх» стрыжкі і аддаюць перавагу доўгім валасам. Гледзіцца стыльна, але зусім не па-школьным.

— Так, Арцём мае самыя доўгія валасы ў Пярэкарскай сярэдняй школе, — спакойна пацвердзіла яго маці Алена. — Але і цвёрда завіяла на яго заўваж, што музыканту доўгія валасы не перашкаджаюць.

Паводле легенды, Паганіні яго сыраў на адной струне, — каментуе Уладзімір. — А чаму ён так навучыўся граць? Таму што бацька зачыняў яго на ноч у каморы, пакуль не вывучыць музычны ўрок. Не, у нас да гэтага не ходзіць... (смеяцца.)

ЗАО «Трастбанк»

г. Мінск, ул. Ігнатенка, 11

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2009 года

(в миллионах белорусских рублей)					
№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2009 г.	2008 г.
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	1	6 911,4	4 641,2
3	Средства в Национальном банке	1102	2	102 192,8	12 758,9
	Ценные бумаги:	1103		—	27 410,7
4	Итого торговля	11031	3	—	—
	удерживаемые до погашения	11032	3.1	—	—
	в наличии для продажи	11033	3.2	—	27 410,7
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	4	80 817,7	126 731,2
6	Кредиты клиентам	1106	5	155 423,2	

Анатоль СЫС:

«Я ТУТ НІЧОГА НЕ ЗНАЙШОЎ, ХАЦЯ СВАЮ І ВЫШНІЎ ЧАШУ»

Чаму паэт не дажыў да сваіх 50?

ЧАРГОВЫ раз пачула фразу, якая ўжо надакучыла: маладая дзяўчына выказалася пра тое, што наш паэт СЫС — нібыта Ясенін у Расіі... У мяне ў такіх выпадках губляюцца словы. З аднаго боку, гэта пацвярджэнне факта, што паэзію ў нас чытаюць. З іншага — вядома, што самому Анатолю СЫСУ пры жыцці даводзілася не раз чуць, як яго з кім-небудзь параўноваюць. Параўновалі з тымі, хто ўжо быў вядомы, і нібыта таму гэта павінна было цешыць і радаваць яго. Што казаць — у жыцці ён любіў радавацца. А можа гэта звонку так здавалася, а насамрэч радасць тая ім самім стваралася толькі дзеля таго, каб душа не балела: сам жа ён не сумняваўся, што асаблівы паэт — непараўнальны.

Вось тут і ўзнікае ў мяне галоўнае пытанне да тых, хто любіць праводзіць нейкія паралелі: яны параўноўваюць асобу ці паэзію? Бо гэта розныя рэчы, якія часта ўступаюць у супярэчнасць. Можна прыкмеціць у творцаў падобны стыль паводзінаў, шырыню душы, любоў да гулянак, жаданне выклікаць шок, эпацываць. І вось з'яўляецца вядомай шылда: скандаліст, такі ж!.. Але вершы... Небяспечна параўноўваць розныя Сусветы. А ўся праблема ў тым, што беларускі сувет патаў (і патанеа да гэтага часу ў свядомасці нашых суграмадзян) у велічыні расійскага. Ці не таму ў нас узнікае гэты бясконцы комплекс параўнаў? Аднак некэртна параўноўваць адну культуру з другой — у іх розныя прасторы, розныя умовы, свае накананні. СЫС немагчыма параўноўваць якраз з-за таго, што ў ім акрамя вонкавых «праў» таленту жыць боль разумення, што трэба не проста стварца, а стварца значнае для народа.

ЗБОРНИК:
1988 — Зборнік «Аргмень» у бібліятэцы часопіса «Маладоць» (рэд. Я. Янішчыц).
1989 — зборнік «Пан Лес», «Мастацкая літаратура» (рэд. Р. Барадулін).
2002 — «СЫС» «Мастацкая літаратура» (рэд. Вялянціна Хлебавец), пры фінансавай дапамозе Валянціны Якімовіч.
2006 — «Лён», «Кнігазбор», рэд. Я. Янушкевіч.

Смерць наступіла ў адзіноце. Той, хто ўсё жыццё быў адкрыты і не баяўся паказаць сябе розным, гучным, у гэты момант высвятляў з ёй адносіны без сведак. І шчыра нібыта чакаў, адцягваю момант развітання, можа, каб душа паспяла яшчэ пагуляць на гэтым свеце, лёгкая і абсалютна вольная ад усёго хоць цпер — тры дні, пакуль знайшлі шпіца.

Памёр паэт, якога нарадзіў гэты народ. Які ў беларускай літаратуры сам быў сімвалам Часу — выказваў надзею, сумна, адчуванні цялага пакалення, якое таксама застыла паміж марамі і рэчаіснасцю. Апошняя зацруццелі сумнай «паўсядзённай», прымуслена прастасовацца, змяніцца, адчайна прыгадаць: а пра што мы марылі тады?

Паэты сыходзіць, калі іх слова сказана, а дуэль з грамадствам скончана. Калі думкі выказаныя, словы выплываюць у прастору, заховаюць змяню нябачнай атмасфернай абалонкай дзеля таго, каб далей маглі нараджацца новыя словы і несліся ў свет іншай ідэі, якія дазволілі б стварыць Новае беларускае літаратурнае свец.

Але пакуль у нас чытаюць СЫСа. Чаму? Што робіць яго вершы бесмяротнымі?

Напэўна, тое, што ён па думках, сведадзюванні, характары, наш кроўнік. Праз паэзію СЫСа зраўну-

«Не трэба мяне шугацца. Знешнія паводзіны — насланне. Падвыдзец да мяне, скажыце лагоднае слова, пасядзьце са мною. Падыліцеся, чым маецца. Я і аддам, што маю».

З інтэр'ю «Звяздзе», 1997 г.

Доктар адкажа
Ёсць пытанні? Тэлефануйце...
На наступным тыдні дзяжурчыца на «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222 70 80) плануець:
26 кастрычніка — намеснік начальніка аддзела медыцынскай тэхнікі Міністэрства аховы здароўя **Андрэй Гедзімавіч Пятровіч**.
27 кастрычніка — галоўны спецыяліст аддзела гігіены, эпідэміялогіі і прафілактыкі Міністэрства аховы здароўя **Сяргей Купрыянавіч Марквіянаў**.
28 кастрычніка — намеснік дырэктара РНПЦ гематалогіі і трансфузіялогіі **Георгій Рыгоравіч Лагодзіч**.
29 кастрычніка — намеснік дырэктара РНПЦ пульманалогіі і фтызіятрыі **Алена Міхайлаўна Скрагіна**.
30 кастрычніка — галоўны ўрач Рэспубліканскага цэнтру экстрааннай медыцынскай дапамогі **Антон Эдуардавіч Нагорны**.
У графіку магчымыя змяненні.

ПЕРАМЕНЫ ДА ЛЕПШАГА

ЗНИЖАЕМ УТРЫМАННЕ НАТРЫЮ У РАЦЫЁНЕ

Натрыій адыгрывае важную ролю ў падтрымцы правільнага балансу вадкасці ў арганізме, з'яўляецца класавым элементом перадачы нервовых імпульсаў, якія кіруюць скарачэннем і расслабленнем мускулатуры.

Калі ў крыві заставаецца надта шмат калію, аб'ём крыві павялічваецца, паколькі натрыій прыцягвае ваду і ўтрымлівае яе ў крывяным рэчыві. Каб пераканацца, вярніце аб'ём крыві, сэрцу даводзіцца працаваць больш, а значыць, узрастае і цяжар на сценкі артарый. Да таго ж, некаторыя людзі больш адчувальныя за іншыя да высокага ўтрымання натрыю ў арганізме. Больш шанцаў да такой адчувальнасці ў тых, каму за 65 і ў тых, хто пакутае ад цукровага дыябету.

Заходнія праграмы навучаня хворых на артарыяльную гіпертэнзію рэкамендуець усім ужываць не больш за 2400 мг натрыю ў дзень. Такая мера дапаможа знізіць ціск. Амежванне натрыю ў комплексе з камбінаванай дыетай, а таксама іншымі аспектамі здаровага ладу жыцця, магчыма, будзе

Тытунь, алкаголь, кафеін

Павышаны артарыяльны ціск у спалучэнні з курэннем павялічвае рызыку з'яўлення тлушчавых адкладанняў у сценках артарый, галоўнага фактара рызыкі інфаркту міякарда. Зніжэнне ужывання алкаголю можа знізіць артарыяльны ціск. Для большасці мужчын дапушчальна не больш (і) за 2 чаркі ў дзень, для жанчын — не больш за 1. Для нізкарослых, сціплай камплекцыі мужчын і жанчын пасля 65 гадоў — не больш за 1 чарку моцных напояў у дзень. Кафеін спрыяе павышэнню артарыяльнага ціску. Таму не варта выпіваць больш за 2 кубкі кавы або 4 кубкі чаю ў дзень. Пазбягайце ужывання кафеіну перад дзейнасцю, якая і без таго можа павысіць ціск — перад заняткамі спортам, цяжкай фізічнай працай.

СТРЭС
Калі вы рэгулярна зведваеце стрэс, то падвёмы ціску могуць стаць працяглымі, што прывядзе да пашкоджання сэрца. Змена радару дна і прымяненне тэхнік рэлаксацыі дапаможа пазбегнуць стрэсу або лепш справіцца з ім.

Вядучая рубрыкі Святлана Барысенка.

Інфарм-журнал

Павышаны артарыяльны ціск у спалучэнні з курэннем павялічвае рызыку з'яўлення тлушчавых адкладанняў у сценках артарый, галоўнага фактара рызыкі інфаркту міякарда. Зніжэнне ужывання алкаголю можа знізіць артарыяльны ціск. Для большасці мужчын дапушчальна не больш (і) за 2 чаркі ў дзень, для жанчын — не больш за 1. Для нізкарослых, сціплай камплекцыі мужчын і жанчын пасля 65 гадоў — не больш за 1 чарку моцных напояў у дзень. Кафеін спрыяе павышэнню артарыяльнага ціску. Таму не варта выпіваць больш за 2 кубкі кавы або 4 кубкі чаю ў дзень. Пазбягайце ужывання кафеіну перад дзейнасцю, якая і без таго можа павысіць ціск — перад заняткамі спортам, цяжкай фізічнай працай.

СТРЭС
Калі вы рэгулярна зведваеце стрэс, то падвёмы ціску могуць стаць працяглымі, што прывядзе да пашкоджання сэрца. Змена радару дна і прымяненне тэхнік рэлаксацыі дапаможа пазбегнуць стрэсу або лепш справіцца з ім.

Вядучая рубрыкі Святлана Барысенка.

Лечымся без лекаў

ЧАТЫРХОЖЫЯ ДАКТАРЫ

Анімалатэрапія — метады лячэння, у якім дактарамі з'яўляюцца не людзі ў белых халатах, а жывёлы. Стасункі з імі леаца і душы, і цела. Праўда, вельміне адубодзеца толькі пры ўмове, каб чалавек і яго гадаванец не проста знаёмыя, а сапраўдныя сябры. І падыходы да лячэння ў кожнага з хвастатых і чатырхожых «дактароў» розныя.

Каты нармалізуюць ціск
Фелінацыя — лячэнне з дапамогай катой. Калі тварыць рэпутацыю незалежных і наравістых жывёл. Аднак іх абыякавасць прывертывае. Варта гаспадыні прывярнуцца, як катка адразу ж прыладжаецца на хворое месца. Калі баліць горла, яна ляжа на грудзі, калі прыхпілаці спіну, расцягнуцца на пясчынцы, а пры спазмах падчас «крычальных дзён» прыладжуецца на жывца. Яе не трэба насіла садажца побач: высаты паласаты «дактар» прыходзіць без выкліку і сыходзіць тады, калі палічыць патрэбным.

Каты супакоіваюць нервы, нармалізуюць ціск і сон, здымаюць галаўныя і сустаўныя болі, паліпшаюць кровазварот, дапамагаюць пры ўдаррах, запаленні, болях у печані і страўніку. Лічыцца, што медыцынскія здольнасці залежаць як ад характара жывёліны (як вядома, каты бываюць ад прыроды ласкавыя

Пружанскі раён.

ПЯШЧОТА

Фота: Алена Мішчыка

Ветранае восенёскае надвор'е — рэч непрыемная. А самае прыкрае, што ў гэты час на шчоках і насам многіх жанчын з'яўляецца нездаровае пачырваненне і сасудзісты «зорачкі»... Купероз асабліва «падабодца» людзі з тонкай адчувальнай скурай. Ужо ў юнацтве ў іх на шчоках, носе і лбе (а часам нават у зоне дэкальце) з'яўляецца характэрная чырваня, якая з часам ператвараецца ў эластичныя «зорачкі». Прычына — у парушэнні скурнага кровазвароту. Сёння выяўлена сувязь куперозу з эндыкрынным захворваннем, праблемамі са страўнікава-кішачным трамтам (часцей за ўсё — гастрытам) і печанню. А правуючы абвострае вечар, холад, эмацыйныя ўсплёскі. У моманты хвалявання сасуды звужаюцца, крывяныя ціск павышаецца — і на твары з'яўляецца «баявая афарбоўка».

У васкупероз? Тады пад забаронай: купероз? шэкалад! какава; кава і моцны чай; саленні і вянчліны; алкаголь; спецыі; вострая гарачка ежа; прапараты, якія ўтрымліваюць экстракты марскіх водарасцяў; наведванне саўны, лазні, салярыя; цяжкія фізічныя напружкі.

і, наадварот, агрэсіўныя), так і ад пароды. Мурканне коткі — гэта поўныя гукавыя ваганні (частата ад 20 да 50 Герц), якія стымуюць працэс вельмічэння. У выніку ўздзеяння гукавых ваганняў такой частаты павышаецца шчыльнасць касцей, што садзейнічае зрощчавенню пераламоў.

Сабакі — за актыўны лад жыцця
Від анімалатэрапіі з удзелам сабак называюць каністэрапіяй. Сабака чалавечы не толькі сябар, але і самы адданы ўрач, а таксама медыцынскі і сядзельца. Гэтыя жывёліны круглыя ступі фантанцы энэргій. Прычым амаль заўсёды станоучай. Падвільціца лішчак гэтай энэргіі з гаспадаром адданы сабакі лічыць не проста сваім абавязкам, а шчасцем і радасцю.

Сабакі цудоўна здымаюць стомленасць, пазбягаюць ад санівацыі, паніжанага ціску, галавакружэння, павышанага тону. Іх падтрымка незамежная ў рэабілітацыйны перыяд пасля цяжкіх хваробаў або траўмаў. Каб хутчэй і лягчэй аднавіцца, трэба толькі абнавіць сваёго Дружка або Рэкса і некалькі хвілін паліжаць з ім побач. Вядома, што спіна гэтых жывёл валодае бактэрыцыдным уласцівасцямі. Палізаўшы рану, сабакі дапамогуць ёй хутчэй загітацца. Ну і, вядома ж, цяжка спрачацца з тым, што сабакі — ідэальны лекар ад підапанямі. Хочаш не хочаш, а два разы на дзень з ім трэба гуляць на свежым паветры.

Вярхом — па душэўную раўнавагу!
Іпатарэпія (лекавая верхавая зьзда) — яшчэ адзін цудоўны сродак барацьбы з многімі хваробамі. Конную ўрач рэкамендуець пры парушэнні апорна-рухальнага апарату, атэарасклерозе, поліміяліцыце, страўнікава-кішачных захворваннях, прастатыце, скалізце, разумовай адсталасці.

Асабліва карысная іпатарэпія для жаночага здароўя. У працэсе верхавой язды ў работу ўключаюцца ўсе асноўныя групы мышцаў. Гэта адбываецца на рэфлекторным узроўні, паколькі сядзачы на кані, рухаючыся разам з ім, верхавы інстынктыўна стараецца захаваць раўнавагу, каб не завалціцца, і тым самым паводжуе да актыўнай работы ўсе неабходныя мышцы, трэніруючы слабыя і расслабляючы спастычныя. Трэніроўка мышцы ног і тазавыя дна — а кожная жанчына ведае, наколькі для яе гэта важна.

Сам працэс язды надае ўпэўненасці ў сабе і даверу да свету. Вярхом на вялікай і моцнай жывёліне, з якой трэба адчуць сувязь, каб рухацца ў патрэбным кірунку, — гэта яшчэ і спосаб аднавіць унутраную раўнавагу і наладзіць адносіны з навакольнымі. Павышаецца і ўзровень самаацэнкі. Таму, калі вы ў прыгнечаным настроі і не хапае сілаў вырашыць праблемы, накіроўвайцеся ў найбліжэйшы выхадны на базу коннага спорту. Аднак ўлічыце, што тут існуюць некаторыя медыцынскія супрацьпаказанні: сардэчна-сасудзістыя захворванні (арытмія, гіпертэнзія), скалізце, нестабільнасць тазасцягновых суставаў і інш. А галоўнае супрацьпаказанне для верхавой язды — нелюбоў да гэтых жывёл.

Падрыхтавала **Вольга Цыбульская**.

Жаночыя сакрэты

На шчасце, да куперозу можна падлачыцца — паспрабуйце звесці догляд скуры да «ўлагджвання» яе алеем. Супрацькуперозны ўздзеяннем (а менавіта: палярэджаннем з'яўлення пачырванення, зніжэннем раздражнення, умацаваннем сценкі крывяносных сасудаў і зніжэннем іх рэактыўнасці) валодаюць эфірныя алеі рознаму, чабору, мярану, шафрану, мелісы. Іх дадаюць у алукавы алей і наносяць на твар. Увага! Гэты спосаб прыдатны толькі для людзей, не схільных да алергічных рэакцый. Перад выкарыстаннем пракансультуйцеся са спецыялістам.

Умываюцца лепш чыстай вадой; потым мыць працераці твар кубікамі лёду з шафрану і рамонак. Ваша каметыка не павінна ўтрымліваць спірт, а таксама мед, алоэ, ментол, мяту, эфірныя алеі мяты, гваздзіку, эўкаліпта, фруктоўзых кіслоты. Не захалляйцеся пенкамі — яны сушаць і раздражняюць скуру. Грубый ручнік, ватныя дыскі і спонжыкі пакіньце да лепшых часоў.

Касметологі раяць пачынаць працэдур догляду твару пры куперозе з ачышчэння скуры малачком, затым гемажам выдалаюць адмерлыя клеткі і наносяць лека-

Вонкавае

«Ніхто не мае права біць паэта...» СЫС напісаў так, таму што зведаў, як гэта бывае. «Блі!» — словамі, чуткамі, кіпнамі, нават падкрэсленай паблжальнасцю. Перадалі адзін аднаму розныя непрыстойныя гісторыі пра тое, што яшчэ гэты бланок учыніў. Дзе гуляў, з кім, колькі «прыняў», да якой «кандыцыі» дайшоў, хто пры гэтым пацярпеў. Гэтыя гісторыі абрасталі перадагісторыямі і складваліся ў анэктоды — часам непрыстойныя. Многім ён падаваў агідным. Ён быў майстар уяўлення ў нейкую гісторыю, правакаваў наўмысна, проста таму, што любіў іграць — сам ці перад людзьмі. І хто мог забараніць гэта чалавечу? Якія такія рамкі прастойнасці?..

Напэўна, пакрыўджанцы, ці тых, хто мог палічыць сябе абражаным, хапала. Ён быў абсалютна сваім для любога, самага маленькага чалавечка, а на сваёй калі не глядзець з вышыні: маўляў, я сам аўтарытэт у паэзіі — пасля Купалы і Багдановіча. Паэзія была яго ратавальніцай — у непрыемнай сітуацыі, калі што, ён мог сыпаць вершамі. А за таленавітыя вершы дараваць можна многае: ну, няхай, — багема, што ад яе яшчэ чакаць?..

Калі б сёння складалі рэйтынг самых дзіўных ці жудасных паводзінаў на людзях, то ён быў бы гэспрычым лідарам. Іншая рэч — такая слава памірае разам з чалавечкам, але ў ім больш нічога няма.

Пяць гадоў таму Анатоля СЫСа не стала. За гэтыя пяць гадоў успаміналі яго часта. Але кожны, хто казаў сваё слова пра СЫСа, імкнуўся звярнуць перш за ўсё да яго вершаў. Так і цяпер, калі ў розных гарадах Беларусі збіраюцца людзі на вечарыны да 50-гаддзя паэта (26 кастрычніка). Як скажаць, які чалавек быў? Такі, як бачылі? Ці такі, які чулі? Пераджа цяпер не дакамаемся. З іншым можа вітацца, размаўляць, спрачацца... Такі, як у вершах, ён і быў.

Мастак РЫГОР СІТНІЦА:
— Я яго памятаю яшчэ ў тыя часы, калі ён быў не проста светлым, а прэстыжам-крышталёвым-светлым чалавечкам. Як дзіця! Калі ён з'явіўся ў Мінску, гэта было дарослае дзіця, наўняе, доверлівае ва ўсім. Але калі пры першых нашых знаёмствах на сходах (у сярэдзіне 80-х) я пачуў першыя яго вершы, то быў вельмі ўражаны. Гэта было пранізліва і шчыра, гэта было моцна, настолькі спела і нечакана, выразна. Яго толькі слухаць — гэта было сведчаннем далучэнасці да нейкай вышэйшай энэргетыкі. Такі ён і будзе не толькі ў нашай памяці, але і ў памяці нашых паслядоўнікаў, бо ён таго варты — сапраўды вялікі паэт. Праходзіць час, і мы, хто сустракаўся блізка, можам

Паэт у краіне — больш чым паэт

Кубілей Анатоля СЫСа — нагода падумаць пра тое, якую ролю адыгрывае паэзія ў грамадстве. Тлумачыць літаратуразнаўца Міхаэль Тычын.

— Чаму пасля смерці Анатоля СЫСа ўтварыўся ўздым цікавасці да яго вершаў? — У паэзіі нацыянальнай і сусветнай — гэта вядомае рэч — смерць мяняе стаўленне нават да звычайнага чалавечка, а да паэта тым больш. Гэта першае. Па-другое, яшчэ важны сам час. — наш цікавы, на маю думку, тым, што людзі шукалі: адхлпаня не ў грамадскай дзейнасці, не ў публічным жыцці. А шукаюць сябе ў нейкіх глыбінных структурах, у тым, што адвечна існавала, што па сутнасці вырашае ўсе нашы рухі, учынкы, магчыма, думкі, паучыці. А гэта і ёсць тое, што называюць ментальнасцю. Гэта глыбіннае сёння вельмі выразна, наглядна і вельмі моцна выяўляецца ў паэзіі Анатоля СЫСа. Але і пры жыцці адчувалася яго асаблівае. Цяпер вельмі адчувальна рэч — яго менавіта зварот да чагося глыбіннага ў чалавечку, у нацыі, у свеце.

— Аднак у некаторых узнікае пытанне: навошта краіне паэты? — Паэты патрэбныя не толькі краіне. Яны патрэбныя краінам і ўсяму свету. Таму што патрабуе свету — гэта не толькі мая думка — у людзях, якія жывуць чымсьці іншым. Банальна кажучы — духоўным чысцішчам, інтарсэсам, якія закранаюць абсалютную большасць людзей. Так ці інакш. Як бы яны ні былі захоплены матэры-

уздаваць тое, што лічыцца яго «мінусамі». Але для гісторыі гэта абсалютна нічога не вартае, бо застаецца тое, што было галоўнае ў гэтым чалавечку. Ён быў проста інструментам паэзіі. Яна жала ягонай абсалютнай сутнасцю. Сапраўдная паэзія — увольне рэдкага гося на нашай зямлі. Таму трэба лавіць кожную яе праву, насычэнца словам. Дзеля паэзіі Толя прыносіў у ахвяру ўласны дабрабыт. Ён зведаў яшчэ гэты бланок учыніў. Дзе гуляў, з кім, колькі «прыняў», да якой «кандыцыі» дайшоў, хто пры гэтым пацярпеў. Гэтыя гісторыі абрасталі перадагісторыямі і складваліся ў анэктоды — часам непрыстойныя. Многім ён падаваў агідным. Ён быў майстар уяўлення ў нейкую гісторыю, правакаваў наўмысна, проста таму, што любіў іграць — сам ці перад людзьмі. І хто мог забараніць гэта чалавечу? Якія такія рамкі прастойнасці?..

«Паэзія — гэта інтуіцыя, калі хочаш, імпрэвізацыя па матывах душы. Раптам я кідаю ўсё на свеце. У гэты момант мяне лепш не чапаць. Я сам, як шаравая маланка. Ёсць тысячы прычын, якія могуць знішчыць яе, і ўцякаю ад іх, як наркам прагну вечнасці гэтага стану. Вядома, не заўсёды прыходзіць такія прасвятленыя, але большую палову вершаў я напісаў з павышанай тэмпературай».

З інтэр'ю «Чырвоная змена», 1988 г.

Усеабдымнае

«Ці лёгка жыць усе сабце з паэзіяй і галаве?» Не пра сябе так напісаў у нарысе. А спазнаў, што гэта такое. З маладых гадоў насуі ў гэтыя вершы. Вось жа радасць яка! Вясковыя хлопцы, у прастай самі нарадзіўся. У сямі! Чацвёрты, толькі. Адзін толькі вершы пісаў. Дзіця, самы маладошы. Вывучыўся ў Гомельскім універсітэце, прафесію добрую атрымаў. Як маці, мог настаўнічаць. Не, не праішоў. І армія не выбіла. «Раёніка» не забіла штампамі. Ну а калі ўжо ў «Маладоць» надрукаваў... Безумоўна, прызначэнне не прымуся сабе чакаць. Тым больш што час выбару яго думкі, іх слухаць гатовыя былі стадыёны — у самім Мінску.

Гэта быў яго шанец завяць пра сябе. Сам здзіўся: толькі вершы патрэбныя для гэтага, не трэба нічога рабіць, слава сама ідзе, прыцягваецца, як на магніт, за сабой вабіць — далей ад Гарошкава ды Рэчынцы, дзе ўсё проста, дзе стагоддзі адна праўда — працаваць, зямлі кланяцца. Я ў Мінску можна было хадзіць з высока паднятай галавой і не кланяцца нікому якраз таму, што пра гэтую ўсю паэзію засвоілі пакаленні рэдакцыяў. Пра тое, што можа прывесці чалавечка да самога сабе. Словы прыходзілі самі — малады хлопцы стаў пісаць на роднай мове, хоць сярэдняю школу скончыў у руску. Для яго не было выбору: лірыка — матэрыялізаваныя душа, а яна беларуская. Таму зарадзала іншым любоўю да радзімы.

Дзіўны быў час — сярэдзіна 80-х. Была ў людзей неверагодная

патрэба ў паэзах: па шчырых, даходлівых словах засумавалі. Слова паэта і пісьменніка тады было сапраўды матэрыяльнай сілай, якая ў тым ліку стварыла новую краіну Беларусі.

Гэтую сілу адчуў СЫС. Зборнікі вершаў зрабілі яго вядомым. Да таго ж, за іх плацілі тады добрыя гонары. О, цудоўная рэч для творцага чалавечка! Ён ацаніў адразу — быў момант, калі падпісваўся «Толік Ганарар». Столькі магчыма: з сабрамі можна сустрэцца, шодра пакаставаць. Да рэчых з падарункамі з'ездзіць. Моці дапамагчы. Ён мог быць багаты, аднак не думаў пра гэта. Нічога не назапісаў сабе на «чорны дзень» — нават не думаў, што такі можа быць.

Сяргук СЫС, зямляк, паэт:
— Ён быў наіўны, краўдны, лёгка раіміны. Каб ніхто не пабачыў, што яго лёгка параніць, усё хаваў за жорсткай абалонкай, за напуканай бравадай, гручыца, а на давершаў гэта не прыставала, як і нікі бруд не прыставала. Цяпер мы калупаемся ў архівах, вышукваем драбніцы Анатоля вершаў, якія засталіся па-за ўвагай з той ці іншай прычыны. Але гэта адбылося з-за таго, што Анатолю быў заўсёды патрэбна бальванна да сваіх радак. Ведаю выпадкі, калі нават мог парваць верш. Мне ён прыслыў вершы з зойска. Вось радкі з аднаго, які не быў надрукаваны, магчыма, таму, што аўтар палічыў яго недасканалым.

Напішыце на мяне музыку. Я апошняю — напішыце. Кінце шытагеры, кінце мюзыклі, напішыце, напішыце. Напішыце, я слязачка радзімы вочы Калі кінуць белы свет Па дарозе дамоў крочу Паназія ад тысячы бед.

Патаемнае

...Сталічная аднапакаўка. Сцежны звужаюцца — з дня ў дзень падбіраюцца ўсё бліжэй і ціснучы на скарні. Прастору няма, волі. Рассунуць сцены немагчыма. Толькі бегчы. У свет — блізі, свой, гарошканы, дзе ўсё любяць, ганарацца, прымуць любога, дзе маці, яка вядола кошт Топікава паслеку, я напыралася, што вынасіла такога сына. Прыгорне і будзе радавацца, што ён прыхаў. Вось у роднай хаце, дома ўсё зразумела: добры чалавек — значыць добры, шодоры — значыць шодоры, не трэба нічога з сябе вышкіскаць. Можна быць сабой. Свабодным ад абавязку нешта значыць.

У сценках — усё не так. Чалавек, асабліва калі жыве адзін, замыка-

«Не трэба мяне шугацца. Знешнія паводзіны — насланне. Падвыдзец да мяне, скажыце лагоднае слова, пасядзьце са мною. Падыліцеся, чым маецца. Я і аддам, што маю».

З інтэр'ю «Звяздзе», 1997 г.

мела пра яго Беларусь: яе мары, боль і пакуты, і зноў мары пра саміх сябе

Жырандоля

Выпуск № 33 (79)

НАРАДЗІЦЬ МАКСІМА БАГДАНОВІЧА

140 гадоў таму нарадзілася Марыя Мякота (Багдановіч)

Ці былі вы на магіле мамы Максіма Багдановіча? Я колькі дзён таму пабыўа. Едуць у Гродна, даведаўся, дзе яна дакладна — і адшукаў. Шануючы Максіма, мы павінны памятаць пра людзей, без якіх яго не было б. Ідучы праз могілкі, я згадаў па памяці радкі Анатоля Сыса:

*Ну і няхай мразам колкая пожня,
Горкія справы мае, дык няхай.
Мама, такога народзіць не кожная.
Мама, не перажывай!..*

Марыя і Адам Багдановічы ў Гродне з дзецьмі: Максімам, Вадзімам і Львом.

«У ракавы ранак 4 кастрычніка Максім прачнуўся вельмі рана і надзвычай разбасячыўся. Бегат-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

— Лекара... — сказала яна мне. Я бегу за яе лекарам І.К. Сямкіным, але, выбягаючы, каб перапыніць гэтую шалёную веселасць, якая так не гарманавала са смутным узвышанасцю моманта, пасадзіў Максіма на крэсла.

— Сядзі спакойна. І вось ён увесь неяк смутна асуноўся. Відца, мой твар казаў пра нешта нядобрае.

Лекар быў ужо ў шпіталі, але даведаўшыся, у чым справа, скапіў шпрыц і эфір і пабег следам за мною. Прыбагаем, запыхаўшыся.

— Іван Канстанцінавіч, гэта ўжо смерць? — Сукакойцеся, Марыя Апанасюна, будзеце яшчэ жыць. Але слёзы пярэнулі з яго вачэй і голас дрыжаў. Мне ён ціка сказаў: «Агонія». Яна усё зразумела.

— Святара, — прамовіла яна, і гэта было яе апошняе слова.

Я кнінуўся на святара. Пакуль ён хадзіў у царкву, пакуль мы прыйшлі — усё было ўжо скончана. Пры ейным ложку над нябожчыцай плакаў Сямкін і рыдалі: мая сястра Маша, якая прыехала з Адэсы і замяніла дзеціма маці, і Дарка, дзяўчынка, якую нябожчыца некаторы час вы-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

— Лекара... — сказала яна мне. Я бегу за яе лекарам І.К. Сямкіным, але, выбягаючы, каб перапыніць гэтую шалёную веселасць, якая так не гарманавала са смутным узвышанасцю моманта, пасадзіў Максіма на крэсла.

— Сядзі спакойна. І вось ён увесь неяк смутна асуноўся. Відца, мой твар казаў пра нешта нядобрае.

Лекар быў ужо ў шпіталі, але даведаўшыся, у чым справа, скапіў шпрыц і эфір і пабег следам за мною. Прыбагаем, запыхаўшыся.

— Іван Канстанцінавіч, гэта ўжо смерць? — Сукакойцеся, Марыя Апанасюна, будзеце яшчэ жыць. Але слёзы пярэнулі з яго вачэй і голас дрыжаў. Мне ён ціка сказаў: «Агонія». Яна усё зразумела.

— Святара, — прамовіла яна, і гэта было яе апошняе слова.

Я кнінуўся на святара. Пакуль ён хадзіў у царкву, пакуль мы прыйшлі — усё было ўжо скончана. Пры ейным ложку над нябожчыцай плакаў Сямкін і рыдалі: мая сястра Маша, якая прыехала з Адэсы і замяніла дзеціма маці, і Дарка, дзяўчынка, якую нябожчыца некаторы час вы-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

— Лекара... — сказала яна мне. Я бегу за яе лекарам І.К. Сямкіным, але, выбягаючы, каб перапыніць гэтую шалёную веселасць, якая так не гарманавала са смутным узвышанасцю моманта, пасадзіў Максіма на крэсла.

— Сядзі спакойна. І вось ён увесь неяк смутна асуноўся. Відца, мой твар казаў пра нешта нядобрае.

Лекар быў ужо ў шпіталі, але даведаўшыся, у чым справа, скапіў шпрыц і эфір і пабег следам за мною. Прыбагаем, запыхаўшыся.

— Іван Канстанцінавіч, гэта ўжо смерць? — Сукакойцеся, Марыя Апанасюна, будзеце яшчэ жыць. Але слёзы пярэнулі з яго вачэй і голас дрыжаў. Мне ён ціка сказаў: «Агонія». Яна усё зразумела.

— Святара, — прамовіла яна, і гэта было яе апошняе слова.

Я кнінуўся на святара. Пакуль ён хадзіў у царкву, пакуль мы прыйшлі — усё было ўжо скончана. Пры ейным ложку над нябожчыцай плакаў Сямкін і рыдалі: мая сястра Маша, якая прыехала з Адэсы і замяніла дзеціма маці, і Дарка, дзяўчынка, якую нябожчыца некаторы час вы-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

— Лекара... — сказала яна мне. Я бегу за яе лекарам І.К. Сямкіным, але, выбягаючы, каб перапыніць гэтую шалёную веселасць, якая так не гарманавала са смутным узвышанасцю моманта, пасадзіў Максіма на крэсла.

— Сядзі спакойна. І вось ён увесь неяк смутна асуноўся. Відца, мой твар казаў пра нешта нядобрае.

Лекар быў ужо ў шпіталі, але даведаўшыся, у чым справа, скапіў шпрыц і эфір і пабег следам за мною. Прыбагаем, запыхаўшыся.

— Іван Канстанцінавіч, гэта ўжо смерць? — Сукакойцеся, Марыя Апанасюна, будзеце яшчэ жыць. Але слёзы пярэнулі з яго вачэй і голас дрыжаў. Мне ён ціка сказаў: «Агонія». Яна усё зразумела.

— Святара, — прамовіла яна, і гэта было яе апошняе слова.

Я кнінуўся на святара. Пакуль ён хадзіў у царкву, пакуль мы прыйшлі — усё было ўжо скончана. Пры ейным ложку над нябожчыцай плакаў Сямкін і рыдалі: мая сястра Маша, якая прыехала з Адэсы і замяніла дзеціма маці, і Дарка, дзяўчынка, якую нябожчыца некаторы час вы-

Анёл-абаронца Шчучынскага палаца

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Два мільёны кожнае каштуе!.. — кажа мне вартунык палаца. І вітае Уладзіміра Іванавіча як гаспадара. — Мы тут во як маглі прыбралі, падлогу падмялі...

У сярэдзіне палаца страшны вэрхал. Старыя павыраваныя вокны ляжаць тут жа ў пакоях. Столі правілі, на іх — старадаўняя прыгожая ляпніна... У холі — шыкоўная драўляная столь з выразнымі ўзорамі. Такія ж парталы вакол дзвярэй. Саміх дзвярэй чамусьці няма...

— Уладзімір Іванавіч, а праўда, што вы наверх пісалі? — пытаюся ў Глаза.

— І пісаў, і быў там!.. Першы раз як паехаў, у 2002 годзе, дык мне казалі: не перажывайце, Уладзімір Іванавіч, едзьце дадому, мы вам камісія прышлем. І сплывае, вярнуўся, а праз колькі дзён прылятае мне пад дом «рафік» — і

бомж ці забудуцца жыве! А ён во які гаспадар!..»

Праўдзю Уладзімір Іванавіч высокім гасцім экскурсію, тым і паехалі. Праз месяц — прывозяць бляху на дах, склалі ў двары школы № 2. Ляжыць яна год, ляжыць два... Пачала псавацца... А ў палацы тым часам дах цячэ, усё абвалваецца... Пачалі працы, знялі стары дах — і стаіць палац. А дождж як даў — пачало заліваць, вады па калена, паркет уздыбіўся, столь прасела...

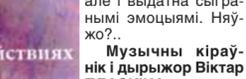
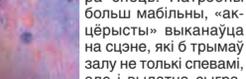
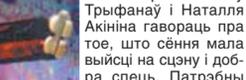
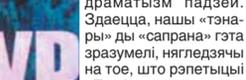
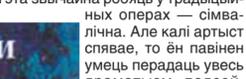
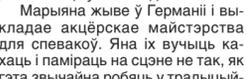
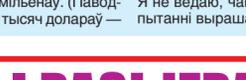
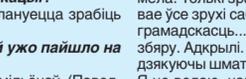
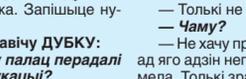
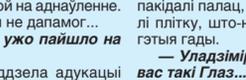
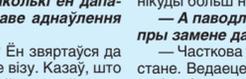
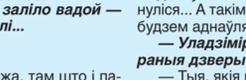
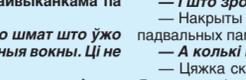
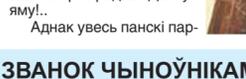
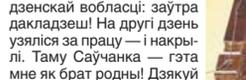
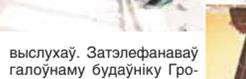
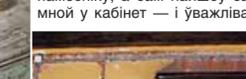
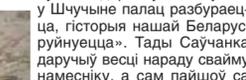
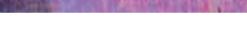
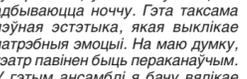
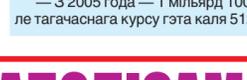
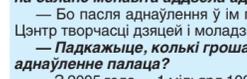
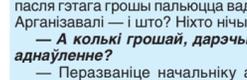
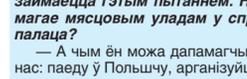
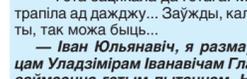
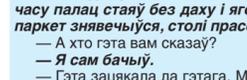
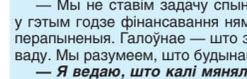
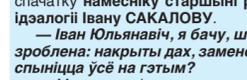
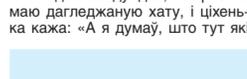
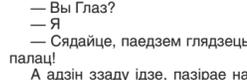
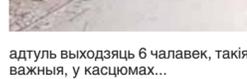
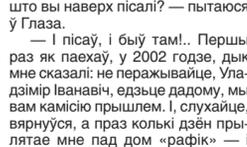
— Я як бабачу, тут жа сабраўся — і ў Гродна да Саўчанкі (старшыня аблвыканкама. — Г.Л.) А там на ўваходзе два міліцыянеры мяне не пускаюць. Я тады разлаваўся, кажу: «У мяне дзяржаўныя справы, мая Радзіма прападае!..» Расцітурхаў іх (я ж у войску служыў) — і да старшыні. А там якраз нейкая нарада была ў вялікай зале. Я залетаю, старшыня нахмурыўся: «Вам чаго?». А я аж трасуся і кажу: «Спадар Саўчанка, у нас у Шчучынскім палаце разбураецца, гісторыя нашай Беларусі руйнуецца!..» Тады Саўчанка даручыў вёсці нараду свайму намесніку, а сам пайшоў са мной у кабінет — і ўважліва

кет у выніку пайшоў на сметнік — а падлогу залілі бетоном... Былі і іншыя праблемы, з якімі Уладзімір Іванавіч другі раз ездзіў у Мінск.

— Прыняў мяне нейкі чыноўнік. Я кажу: «Прашу ў вас дапамогі: панскі палац разбураецца!» А ён адказвае: «Добра, дапаможам. Дамо табе тры бульдозеры і два самазвалы, і не будзе больш праблемы. Пасадзім там лес». Я не стрываўся! Ты, кажу, сядзіш тут — а табе з такімі развагамі ў калгасе на печы сядзець трэба! Ён ажно збляў, вочы закаціліся, за валідоў схаліўся. Я сплываю, што ён памро зараз — і ўцякаць дахаты!..

...Усё гэтая гісторыя нагадвае фэльетон. І варта было б усміхнуцца, калі на карце не стаў бы лёс старадаўняга палаца, які перажыў некалькі войнаў, бабачу шмат сваімі неаказістымі чыноўнікамі. Некаторы чыноўнікі лічыліся Уладзіміра Глаза ледзьве не апантанымі вартатам. А мне паду-малася: дай Бог кожнаму нашаму палацу і сядзібе такога вольна вяр-та. Такога вольна анёла-абаронца.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара. Шчучын.

Марыя Багдановіч з сынам Максімам. Першае фота пазта.

І няхай Марыя памерла, калі сыну Максіму было ўсяго 5 гадоў. Там, на нябёсах, у яе няма падставаў перажываць. Яна ўнікальны чалавек — яна нарадзіла Максіма Багдановіча.

...У гродзенскім Музеі Максіма Багдановіча захоўваецца шмат здымкаў Марыі Мякоты — ад яе дзяцінства да сталасці. Сымволіка лічбаў і фактаў — яна памерла ўсяго ў 27 гадоў, сын Максім — на 26-м годзе жыцця. Абое — ад сухоты. Я гляджу на здымкі Марыі — і добра разумею Адама Ягоравіча Багдановіча. Яна была шалёна прыгожая дзяўчына, я ў яе таксама б закахаўся!..

Усплываюць, як пісаў Адам Ягоравіч ва ўспамінах пра жонку: «Рухавая, заўжды вясёлая, з іскрыстымі вачыма, з касой вушчыншай велічын, яна ў дадатак валодала грацыяй кацяняці і тым перадавальна чароўным характам, якое прынята называць жаночасцю».

Марыя была з небагатай сям'і —

бацька працаваў наглядачым паваровай лярнары ў Ігумене (цяперашні Чэрвень). Быў хваравіты, намшта стараўшыся за жонку. Яшчэ пры ягоным жыцці сям'я была вымушана аддаць дзяцей у мінскі прытулак. Там Марыі пашанцавала — яна спадабалася жонцы губернатара Ларысе Пятровай. Тая дае дзяўчыцы дваранскі тэтул і ўладкоўвае ў Александраскую жаночую вучэльню, затым у Пецярубург. Настаўніцкую гімназію Марыя не заканчвае — выходзіць замуж за Адама Багдановіча. У Мінску ў іх нараджаюцца Вадзім і Максім (падмуркі гэтага дома ў Траецкім прадмесці знішчылі колькі тыдняў таму пры пабудове шматпавярховіка). Сям'я пераязджае ў Гродна, тут з'яўляюцца на свет Лева і доўгачаканая Ніна. Пасля нараджэння дачкі ў Марыі імкліва пачынаюць развівацца сухоты — і яна літаральна згарае.

Адам Ягоравіч апісаў апошнія гады жыцця жонкі:

«У ракавы ранак 4 кастрычніка Максім прачнуўся вельмі рана і надзвычай разбасячыўся. Бегат-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

— Лекара... — сказала яна мне. Я бегу за яе лекарам І.К. Сямкіным, але, выбягаючы, каб перапыніць гэтую шалёную веселасць, якая так не гарманавала са смутным узвышанасцю моманта, пасадзіў Максіма на крэсла.

— Сядзі спакойна. І вось ён увесь неяк смутна асуноўся. Відца, мой твар казаў пра нешта нядобрае.

Лекар быў ужо ў шпіталі, але даведаўшыся, у чым справа, скапіў шпрыц і эфір і пабег следам за мною. Прыбагаем, запыхаўшыся.

— Іван Канстанцінавіч, гэта ўжо смерць? — Сукакойцеся, Марыя Апанасюна, будзеце яшчэ жыць. Але слёзы пярэнулі з яго вачэй і голас дрыжаў. Мне ён ціка сказаў: «Агонія». Яна усё зразумела.

— Святара, — прамовіла яна, і гэта было яе апошняе слова.

Я кнінуўся на святара. Пакуль ён хадзіў у царкву, пакуль мы прыйшлі — усё было ўжо скончана. Пры ейным ложку над нябожчыцай плакаў Сямкін і рыдалі: мая сястра Маша, якая прыехала з Адэсы і замяніла дзеціма маці, і Дарка, дзяўчынка, якую нябожчыца некаторы час вы-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

— Лекара... — сказала яна мне. Я бегу за яе лекарам І.К. Сямкіным, але, выбягаючы, каб перапыніць гэтую шалёную веселасць, якая так не гарманавала са смутным узвышанасцю моманта, пасадзіў Максіма на крэсла.

— Сядзі спакойна. І вось ён увесь неяк смутна асуноўся. Відца, мой твар казаў пра нешта нядобрае.

Лекар быў ужо ў шпіталі, але даведаўшыся, у чым справа, скапіў шпрыц і эфір і пабег следам за мною. Прыбагаем, запыхаўшыся.

— Іван Канстанцінавіч, гэта ўжо смерць? — Сукакойцеся, Марыя Апанасюна, будзеце яшчэ жыць. Але слёзы пярэнулі з яго вачэй і голас дрыжаў. Мне ён ціка сказаў: «Агонія». Яна усё зразумела.

— Святара, — прамовіла яна, і гэта было яе апошняе слова.

Я кнінуўся на святара. Пакуль ён хадзіў у царкву, пакуль мы прыйшлі — усё было ўжо скончана. Пры ейным ложку над нябожчыцай плакаў Сямкін і рыдалі: мая сястра Маша, якая прыехала з Адэсы і замяніла дзеціма маці, і Дарка, дзяўчынка, якую нябожчыца некаторы час вы-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

— Лекара... — сказала яна мне. Я бегу за яе лекарам І.К. Сямкіным, але, выбягаючы, каб перапыніць гэтую шалёную веселасць, якая так не гарманавала са смутным узвышанасцю моманта, пасадзіў Максіма на крэсла.

— Сядзі спакойна. І вось ён увесь неяк смутна асуноўся. Відца, мой твар казаў пра нешта нядобрае.

Лекар быў ужо ў шпіталі, але даведаўшыся, у чым справа, скапіў шпрыц і эфір і пабег следам за мною. Прыбагаем, запыхаўшыся.

— Іван Канстанцінавіч, гэта ўжо смерць? — Сукакойцеся, Марыя Апанасюна, будзеце яшчэ жыць. Але слёзы пярэнулі з яго вачэй і голас дрыжаў. Мне ён ціка сказаў: «Агонія». Яна усё зразумела.

— Святара, — прамовіла яна, і гэта было яе апошняе слова.

Я кнінуўся на святара. Пакуль ён хадзіў у царкву, пакуль мы прыйшлі — усё было ўжо скончана. Пры ейным ложку над нябожчыцай плакаў Сямкін і рыдалі: мая сястра Маша, якая прыехала з Адэсы і замяніла дзеціма маці, і Дарка, дзяўчынка, якую нябожчыца некаторы час вы-

ня, спевы, смех, ваўтузня... А маці, пэўна, ужо дажывае свае апошнія гады...»

Музей Максіма Багдановіча ў Гродне. Тут жыла сям'я пэўны час, тут памерла Марыя Апанасюна.

Занатоўкі мастака

ДАРОЖНЫЯ ЗНАКІ І СМЯРОТНЫЯ ГРАХІ

Задумаў у мяне заўжды ўтрый больш, чым магчыма мацыяў і здольнасцяў іх павыконваць. Звычайна мае знаёмыя мастакі скардзяцца на адсутнасць свежых ідэй. Я скарджуся на адсутнасць часу на выкананне задумай. Убачыўшы новы праект... Сем дарожных знакаў, якія забараняюць здзяйсняць смяротныя грахі. Знакі: «Шмат не жары!», «Не лютой!», «Не будзь ганарысты і пыхлівы!», «Не сквалінічай!», «Не блудзі!», «Не зайздросці!», «Не лянуйся!»... Палянуюся выканаць, дык хоць расправяду пра антыгрэшы праект.

ГАЎДЗІ І РАКЕТЫ

Каля ста гадоў будзеца сабор у гонар святой сям'і па праекце Антонія Гаўдзі. Узводзяцца, уздымаюцца ў каталонскае неба неагатычныя, мадэрновыя вежы, уганараваныя пампезнымі крыжамі. Пятнаццаці гадоў я назіраю за гэтай будоўляю ў Барселоне. Мільёны вандроўнікаў прыйшлі пад вежамі, яшчэ мільёны пройдуць. «Гэта трэба убачыць! Гэта абавязкова трэба убачыць да таго, як памраш!» Ідучы і глядзячы, едуць і глядзячы... Што яны бацьчу? Хай самі і скажуць!.. Бачу ракеткі, якія ніколі не ўзліяць. Рэянер вежы-ракеткі ўздымаліся высока ў нябёсы, цяпер саборы зацінулі і прыціснулі хмарачосам. Гаўдзі яшчэ спадзяваўся! Ён апошні, хто спадзяваўся на тое, што вежы ягонага сабора ўзліяць... Гляджу на вежы і бачу: дождж пайшоў.

БЕЛАРУСКІ ПАЗІТЫВІЗМ

«Пашанцавала!» — так беларус спрабуе ацаніць любую сітуацыю. Незалежнасць? Пашанцавала! Атрымаў заробак? Класі! Люблю норму беларус спрабуе перавярнуць у станоўчы. Нават заробленае, зробленае, здзейсненае ён адносіць на шчаслівы шанец, які яму падарыў лёс. Беларус прыязеда на край свету, заселіцца ў пасадны гатэль, атрымае пасрэдні смярданак з зячэння і салам, пап'е гарбаты і скажа сваё «пашанцавала!». Расеец распачне скандал з-за перасмажанага сала, амерыканец будзе прыніжаць афіцыянта, немец паспрабуе выбраць найлепшы кавалак

АПОШНЯ ДНІ РАЗГУЛУ БАНДЫТЫЗМУ

ПАСЛЯ вайны і да 1953 года беларускія чэкісты вывучалі зраджэнні, памагатых гітлераўцаў, вызначалі шматлікую варожую агентуру, прымаілі контрмеры супраць актыўнага закіду на Міншчыну амерыканскіх шпіёнаў і дыверсантаў, змагаліся з узброенымі бандфарміраваннямі з ліку былых паліцаў і іншых нямецкіх памочнікаў. Пры выкананні гэтых службовых абавязкаў нямяла чэкістаў загінула. У Мінскай вобласці найбольш яркімі сталі гісторыі жывіца і Гібелі следчага аддзела Упраўлення Народнага камісарыята дзяржаўнай бяспекі па Маладзечанскай вобласці Васіля Чуланава і начальніка 2-га аддзела Упраўлення Міністэрства дзяржаўнай бяспекі па Мінскай вобласці Барыса Гладышава.

ТРАФЕІНІЯ ЗОРКА
...У 1944-м, калі Беларусь, Украіна, прыбалтыйскія рэспублікі былі вызвалены ад гітлераўцаў, многія чэкісты пераводзіліся на новыя месцы службы ў вызваленыя раёны — у тэрытарыяльныя органы дзяржбяспекі. Сярод іх быў і малодшы лейтэнант Васіль Чуланав, прызначаны на пасаду операўнаважанага УНКДБ Маладзечанскай вобласці.

У Маладзечанскай вобласці ў пасляваенныя гады дзейнічалі некалькі сур'ёзных банд. Адна з іх — банда Гарбатга — «спецыялізавалася» на асноўных лясных дарогах, якія ішлі з абласнога цэнтру. Злачынцы забівалі, ладулі дыверсіі і дзёржылі грабжыні. Кіраўнік гэтага «фарміравання» — Андрэй Горбань (Гарбаты) — да вайны служыў у палкоўніцкай частцы МУС, здаўся ў палон немцам і апынуўся ў антысавецкім нацыяналістычным фарміраванні «Беларуская кравая абарона», дзе камандаваў штурмавой ротай.

Чуланав выйшаў на свабоду 14 чэрвеня 1948 года ў Доўнарскі

сельсавет для правядзення следчых дзеянняў выехалі следчы старшы лейтэнант Чуланав і операўнаважаны малодшы лейтэнант Зароўскі. Чэкісты дапыталі сведкаў у вёсцы Шахці і выехалі на падворце ў суседнюю вёску Удзянціцы, дзе пражываў сваяк арыштаванага бандыта. Той ужо расказаў бандзе, што следчаму вядома аб месцах магчымых стаянак банды. Чэкістаў чакалі.

Толькі Чуланав і Зароўскі ад'ехалі ад вёскі, як з прыдарожнага кустоўня выскачылі чацвёрта з аўтаматамі і ручнымі кулямётамі і расстралілі чэкістаў ва упор. Чуланав загінуў імгненна, а паранены ў плячо Зароўскі зваліўся з колаў. Напад адбыўся на досыць вузкім участку дарогі, — з абодвух бакоў да яго падступалі кусты і дрэвы, так што Зароўскі, які не мог уступіць у бойку з няроўнымі сіламі, здолеў схавацца ў лесе. Бандыты стралялі яму ў спіну, але праманухіся. Як толькі малодшы лейтэнант звязаўся з упраўленнем, да работ прыступіла апераўтына-вайсковая група.

Бандыты знялі з мёртвага цела Чуланава боты, рэмень, забралі зброю, дакументы і... зорку з фуражкі... Пакуль Зароўскі дабіраўся да сваяк, злачынцы былі ўжо за дзясяткі кіламетраў ад месца забойства.

У 1950 годзе адзін з удзельнікаў антысавецкага польска-нацыяналістычнага падполля Пётр Буйко апісаў падчас допыту адну з засадаў сваёй групы, і прыгадаў сярод трафэйнаў... зорачку з фуражкі. У выніку наступных следчых дзеянняў былі вызначаны ўсе удзельнікі забойства афіцэра-чэкіста. Аднаго

турай і партызанскім атрадам, здаваўся каштоўную разведвальную інфармацыю, выяўляў зраджнікаў і агентаў праціўніка. За выкананне асабліва важнага задання ўзнагароджваецца нагрудным знакам «Заслужаны работнік НКВС», які ўручаецца контрразведчыкам за самаыя няпростыя аперацыі.

Пасля вайны Гладышаў пераводзіцца ў 2-і аддзел (контрразведка) Упраўлення МДБ Ленінградскай вобласці, дзе ўмю даручаюць вельмі адказныя задачы — «амерыканскую лінію». Барыс Іванавіч рэалізуе справу ў дачыненні да пакінутага з вайны на асяданне агента гітлераўскай ваеннай разведкі Агвера. Чэкіста за гэту справу ўзнагародзілі медалём «За баявыя заслугі».

У 1952 годзе падпалкоўнік Гладышава пераводзіцца на пасаду начальніка 2-га аддзела Упраўлення МДБ па Мінскай вобласці. На гэты час у рэспубліцы, на мяжы Мінскай і Магілёўскай абласцей дзейнічала ўжо літаральна адна банда. У яе уваходзілі такія «няпростыя асобы» як Альшэўскі, Мароз і Грачыха —

узброеныя, з вопытам грабжыні і тэркату, усе служылі ў паліцыі, бралі ўдзел у карных акцыях супраць партызан і мірных грамадзян.

З пратакола допыту сведкі: «Падчас нямецкай акупацыі Альшэўскі ў нямецкіх уладаў лічыўся на службе ў якасці паліцэйскага Жураўскага гарнізона, дзе служыў да моманту адступлення немцаў, а ў момант адступлення збег з імі. Потым вярнуўся. Па вяртанні займаўся сельскай гаспадаркай... У калгас уступаць не хацеў. Нідзе не працаваў... Прыкладна 2 гады таму самавольна захапіў зямлю лесдзяржаходу, за што яго прыцягнулі да крывінальнай адказнасці і ён перайшоў на нелегальнае становішча».

Мароз і Грачыха вырашылі браць у вёсцы Іванчушкі Магілёўскай вобласці, а Альшэўскага, які цвёрда прывіраў да сваяк, пераводзіць на пасаду начальніка ў сваю вёску Жураўку — па месцы начлегу. Камандзірам групы па абшчоджванні Альшэўскага быў Гладышаў.

Перад аперацыяй ён праінструктаваў операўру, размеркаваў супрацоўнікаў ля дамоў магчымага з'яўлення Альшэўскага, самых дасведчаных размясціў ля дома яеўнай жонкі. Як толькі Гладышаў атрымаў сігнал аб захопе Мароза і Грачыхі, ён разам са старшым лейтэнантам Захаранкам накіраваўся да групы, якая блікавала дамоў сучаснага бандыта, і загадаў адчыніць дзверы. У адказ ніхто не адгукнуўся. Тады Гладышаў даў каманду ламаць дзверы, а сам адшлюў да агра, спрабуючы зазірнуць унутр дома. У гэты час бандыт стрэліў з аграза і смяротна параніў падпалкоўніка Альшэўскага тады ўласноў ўдчына. Злачынцы арыштавалі толькі ў 1954-м. Так была вынішчана апошняя банда на тэрыторыі Беларусі, такой была апошняя ахвяра барацьбы з бандытызмам.

Падпалкоўнік Барыс Іванавіч Гладышаў пахаваны на ваенных могілках у Мінску. Яго імя ўвекавечана на Мемарыяльнай дошцы, усталяванай у будынку КДБ Рэспублікі Беларусь, а партрэт — у Зале Гісторыі, Доблесці і Славы сталічнага ўпраўлення КДБ.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ПРЫЁМНЫМ СЕМ'ЯМ 10 ГАДОЎ

У тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання на сельніцтва Фрунзенскага раёна Мінска прайшла вынікавая акцыя «Пад зоркай мацярынства». Былі запрошаныя дзеці з прытулка і прымёмных сем'яў Фрунзенскага раёна. Клуб прымёмных бацькоў «Міласэрнасць» пры падтрымцы БРСМ і Чырвонага Крыжа ў чарговы раз правёў мерапрыемства для прыцягнення ўвагі да праблемы дзяцей-сірот у нашай краіне.

10 гадоў таму — 28 кастрычніка 1999 года — Савет Міністраў Беларусі прыняў Палажэнне аб прымёмнай сям'і. Прымёмныя бацькі — гэта прадфасія.

Сямейная пара або асобныя грамадзяне, якія хадаюць узяць дзяцей на выхаванне, праходзяць курс навучання, складаюць працуючы кантракт і дамову аб перадачы дзяцей (да 18 гадоў) з органамі апекі і агляду. Адзін з бацькоў афармляецца на дзяржаўную адрасную выхавальніцка-атрымоўваючае стаж, яму ідзе да тэрміновы выхад на пенсію. На кожнае дзіця дадаткова выплачваюцца дзяржаўная дапамога.

У Фрунзенскім раёне 49 прымёмных сем'яў. З іх 30 — члены Клуба прымёмных бацькоў «Міласэрнасць». Кожны месяц для іх наладжваюць бацькоўскі практыкум — прымёмныя бацькі сустракаюцца і вырашаюць агульныя праблемы, шукаюць адказы на пытанні.

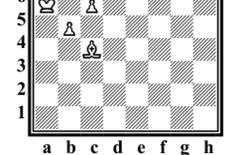
Каб атрымаць дадатковую інфармацыю аб усюнаўленні і стварэнні прымёмнай сям'і, неабходна звяртацца ва ўпраўленне адукацыі і сацыяльна-педагагічны цэнтр (СПЦ) па месцы жыхарства.

Будучыя дзяржаўныя заўсёды да маленькіх яго насельнічкі. Яны павінны жыць у любові і камфорце. А дапамагчы ў гэтым моцць толькі дарослыя.

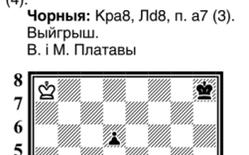
Ірына ЛЯШКЕВІЧ.

ШАХМАТЫ

ПАДУМАЙ І РАШЫ
Ан. Кузняцоў

Белыя: Кра6, Сс4, пп. б5, с6
Чорныя: Кра8, Лд8, п. а7 (3).
В. І. М. Платавы

Белыя: Кра8, Лс3 (2).
Чорныя: Крh8, Сд1, пп. d2, б6 (4).

Нічыя.
У першым эцюдзе цікавы ход сланом, адгаворваючы ладдою з шостага гарызанталі, а ў другім творы белыя прымушваюць чорнага караля стаць на шостую гарызанталь.

Чакаем вашых адказаў.
Ці так вы рашылі?

Змяшчаем адказы на задачы і на заканчэнне з партыі, апубліка-

Альба На пампучкі да Алены

АЛАДКІ З ЖЫТНЯГА ХЛЕБА З ЯБЛЫКАМІ

Нам спатрэбіцца: 300 мл малака, 250 г жытняга хлеба, 1 яйка, 80 г мукі, алей — для смажання, 150 г яблыкаў, 120 г смятаны, цукар, соль — на смак.

Жытні хлеб наразаем на кавалкі і заліваем гарачым малаком. Размякшы хлеб расціраем, дадаём яйка, муку, здробнены сырыя яблыкі, старанна размяшваем. Падрыхтаванае цеста лыжка наліваем на гарачую патэльню, добра змазаную алеем, і выпякаем аладкі. Іх вельмі смачна есці са смятанай і цукрам.

БЕЛАРУСКІ ФАРШЫРВАНЫ ПЕРАЦ

Чаму беларускі — ды таму, што фаршыраваць мы яго будзем нашым нацыянальным багаццем — бульбай. Можна прывезлі яе і з Амерыкі, але ўжо запатэнтаваць я павінны менавіта беларускі!

На 4 салодкіх беларускіх перцах вымыць: 5 бульбін, 50 г грыбоў свежых або марынаваных, 1 цыбуліну, 1 яйка, соль, перац чорны молоты, алей.

Перац памойце, выдаліце пладнаўку і асяродкі. Бульбу адварыце да поўнай гатоўнасці ў падсоленай вадзе. Грыбы здрабніце. Цыбулю нарэжце дробнымі кубікамі і абсмажце на алеі. Адварную (абавязкова ахалоджаную) бульбу старанна размяніце таўчушкай або відэльцам. Да бульбы дадайце сырое яйка, соль, перац, наразаныя грыбы, абсмажаную цыбулю. Усё старанна перамяшайце. Падрыхтаваны перац нафаршыруюце на-

ванья ў газете за 12 і 24 верасня г.г.

А. Плотак. У пачатковай пазіцыі такая гульня:
1... Сс3+ 2. Ксзх, 1... Сг3+ 2. Кг3х. У падманлівым следзе 1. Фс7? (пагроза Фс2х) праходзяць новыя маты: 1... Сс3+ 2. Фс3х, 1... Сг3+ 2. Лг3х, але 1... Сс5!
У расхэні маты зноў мяняюцца: 1. Фс7! (пагроза 2. Фс2х) 1... Сс3+ 2. дсх, 1... Сг3+ 2. Фг3х, 1... Сс7 2. Лд4х.

Заканчэнне партыі Э. Ласкер — Д. Яноўскі.

1. Лб7! Са2 2. Кд5 з выйгрышам. Дрэнна 1. Кд5 Лf3! 2. Кр:f3 (2. Крg4 Лf7) Сс4+ 3. Крс4 — пат. М. Быкаў. 1. Фd1! (2. Фd7х). 1... Лd3 2. Фf1х, 1... Лd4 2. Лс5х 1... Сd4 2. Сс4х, 1... Сd3 2. Кс3х
В. Разінкін. 1. Леб! Крb1 2. Крd2 Крa2 3. Ле2 Крb1 4. Ле1 Крa2 5. Ла1х.

МЕМАРЫЯЛЬНІЯ АФАНАСЬЕВА

Рэдакцыя газеты «Звязда» 27 мая г. аб'явіла мемарыяльныя конкурсы складання эцюдаў, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння вядомага беларускага майстра эцюда Георгія Васільевіча Афанасьева (1909—1961).

Суддзя конкурсу — Яўген Дзвізаў (Жлобін).

Удзел у мемарыяльным конкурсе моцць прыняць не толькі беларускія эцюдысты, але і тыя, хто жыў за межамі нашай краіны. Пераможцы конкурсу будуць адзначаны прызамі, ганаровымі і пахвальнымі водгукамі. Паспяшаючыце даслаць свае творы з поўным рашэннем да 1 снежня 2009 года на адрас рэдакцыі газеты «Звязда»: вуліца Б. Хмяльніцкага, 10 а, г. Мінск, 220013, з паметкай «Шахматы».

Няўжо хтосьці і праўда лічыць, што «ў прыроды няма дрэннага надвор'я»? Я да гэтай шчасливай меншасці яўна не належу і скажу прама — мірзотнае стаіць надвор'е! У такое надвор'е асабліва прыемна вяртацца дадому, адчыняць дзверы і адразу адчуваць пах чаго-небудзь вельмі смачнага, печанага, прыгатаванага спецыяльна да твайго вяртання. Неяк адразу цяплея становіцца! Дарэчы, гэта пацярджаны і вучоны. Нядаўня даследаванні даказалі, што ежа можа падыць настрой — акраза тое, што трэба ў гэту пару года. Вось некалькі правілаў добрага харчавання. Па-першае, выбіраючы, што немавіта з есці, прыслухоўвайцеся да ўласнага страўніка. Наш арганізм пастаянна падказвае нам, што менавіта нам неабходна. Па-другое, вы павінны па-сапраўднаму атрымліваць асладу ад ежы. Яда патрабуе часу, і есці трэба ўдумліва, з задавальненнем. Па-трэцяе, не ешце, калі вы сярдэчна ўзбуджаны ў стане стрэсу. Па-чацвёртае, старайцеся ўжываць як мага больш ежы хатняга прыгатавання. Хто не ведае, што святар, звязаны рукамі маці, больш цёплы і ўтульны, чым кулены ў краме? Тое ж самае справядліва і ў дачыненні да ежы. Часта можна чуць, што бабулі курныя булён — лепшае ляркаства ад прастуды. Прычына тут не столькі ў супе, колькі ў ласцы і клопаце, з якой бабуля гатуе гэты булён, надзяляючы яго асаблівай энергетыкай. Таму, мільяны нашы чытачы, усе да пліты! Гатуем з радасцю для сябе і сваіх хатнік!

чынік, выпадзіце яго на блуху, змазаную алеем. Запэкайце ў духоўцы пры тэмпературы 200 градусаў на працягу 15—20 хвілін. Перад пачаткам на стол упрыгожце дробна пасечаным злінявам.

КУРЫНІ СУП З КЛЕЦКАМІ

Атрымліваецца вельмі прыстойны супчык. Курцыя прысмакуецца, та, што можна выпрабавць вострым соусам, напрыклад, часночным. А капуста проста цудоўная. Капусту падаваецца нават самым пераборлівым дзецюгам. Капусту для гэтай стравы лепш за ўсё браць маладу. Яна лепш насычаецца булёнам і вяршыца хутчэй, чым капуста змніх гатункаў.

Нам спатрэбіцца: 1 качан капусты (каля 1 кг), 1 сярэдняя морквіна, 1 сярэдняя цыбуліна, зялёная, соль, перац, 1 курцыя, або 2 кумпачкі, або 1—2 грукі.

Для цеста: 1 яйка, мука, дробка солі, 2—3 сталовыя лыжкі халоднай вады.

Калі капуста цалкам не ўлазіць у кастрюлю, разрэзаць яе ўздоўж праз хрэпку. Для таго, каб капуста лепш насыцілася булёнам, можна зрабіць разрэз да сярэдзіны качана. Папласці ў кастрюлю. Туды ж папласці цэлыя або парэзаныя на буйныя часткі ачышчаныя цыбулю і моркву,

Ядомы анекдот

У сушы-бары:
— Калі паса, ролы з ласосем і замест васабі — чыйліскі хрэн...
— Хрэн вам, а не васабі... Я прывітаў заіпаў?

У суд Фрунзенскага раёна г. Мінска пастанупіла заява аб аб'яўленні памёрлым РУДЗІНСКАГА Антона Леанідавіча. 9 жніўня 1971 года нараджэння, ураджэнца Гомельскай вобласці, Петрыкуўскага раёна, в. Клясва, апошняе вядомае месца жыхарства: г. Мінск, вул. Лынькова, 105—3. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра РУДЗІНСКАГА А. Л., паведаміць іх суду Фрунзенскага раёна г. Мінска на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

ГОМЕЛЬСКИЙ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

26 ноября 2009 г. проводит открытый аукцион с условиями на право проектирования и строительства капитального строения

№ лота	Адрес земельного участка	Площадь, га	Целевое назначение	Качество земли	Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций, инженерно-технических условий	Объекты недвижимости, подлежащие сносу	Ориентировочный размер убытков, причиняемых изъятием земельных участков в смысле, предусмотренном на них объектом возмещения по объектам аукциона землепользователям, бел. рублей	Срок аренды, лет	Затраты на подготовку документации, бел. рублей	Начальная стоимость, бел. рублей	Сумма задатка, бел. рублей
1	г. Гомель пересечение улиц Победы-Курчатова	0,8568	строительство многоквартирного комплекса. См. условия аукциона.	к землям сельскохозяйственного назначения не относятся	Инженерно-геологические условия будут определены на стадии производства проектно-исследовательских работ. Подъезд будет осуществляться по существующей дорожной сети. Ограничения в использовании: охранная зона канализации, водопровода, подземной кабельной линии электропередачи. Снос объектов недвижимости производится в установленном законодательством порядке.	здание магазина «Весны»; здание офиса площадью 22,18 кв.м; киоск «Салон связи «Евросервис»; здание магазина площадью 21,3 кв.м; здание магазина площадью 97,0 кв.м; здание магазина «Цветы»; здание магазина «Орхидея»; здание бара «Транзит»; здание мини-кафе «Фортуна»; административное здание и сооружения; киоск хлебный; здание магазина площадью 48,0 кв.м	137 097 000 44 434 000 27 681 000 36 381 000 225 800 000 69 867 000 52 054 000 192 732 000 388 100 000 186 636 000 13 105 134 85 023 000 итого: 1 458 910 134	99	10 085 899	525 649 200	52 500 000

1. Организатор аукционных торгов — управление коммунальной собственности и приватизации горисполкома.
2. Объект выставляется на аукционные торги в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов с условиями на право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений), утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с документами по объекту в натуре, с проектом договора на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений).
3. Аукцион состоится 26 ноября 2009 г. в 15.00 в управлении коммунальной собственности и приватизации горисполкома по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 21а, при наличии не менее двух участников на лот.
4. К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в комиссию следующие документы: заявление по установленной форме; заверенные банком копии платежных поручений о внесении задатка в размере, указанном в извещении, на р/с 3642402000238 в филиале 300 ГОУ ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Гомель, ул. Фрунзе, 6а. МФО 15101661; УНП 400251518 управление коммунальной собственности и приватизации горисполкома. Кроме того предоставляются:
1. юридическим лицам Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателям — копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования;
2. иностранным юридическим лицам — копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должника

«ЗВЯЗДАРЫНАЧКА»

Працягваецца шотгвяднёвая вiктарыя, адказы на пытанні якой, нагадаем, вы можаце дасылаць у рэдакцыю дзвума шляхамі: традыцыйна, праз пошту з пазначкай «Звяздарыначка» на адрас рэдакцыі (220013 г., Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а) і на рэдакцыйную электронную скрыню (info@zvyazda.minsk.by). Удзельнічайце і перамагайце! Хочацца верыць, што вы ўпадабаеце гэтую новую інтэрактыўную інтэлект-рубрыку! Вядучы рубрыкі Мікола ТАМАШЭВІЧ.

ПЯТЫ ТУР ВІКТАРЫНЫ

- Якая традыцыйная стравя беларускіх татароў была першай зарэгістраваная ў Польшчы як традыцыйны польскі рэгіянальны прадукт?
- Які храм, першапачаткова пабудаваны ў якасці касцёла, належыць Мальтыйскаму ордэну на Беларусі?
- Гэты фільм быў зняты ў 1967 годзе, аднак толькі праз дваццаць гадоў ён быў дазволена для паказу, бо выбіраўся з ідэалагічнай плыні сваім галоўным героем. Што гэта за фільм?
- Якая прыблізна эксплуатацыйная даўжыня Беларускай чыгункі?
- Калі ўпершыню на пачатку XX стагоддзя была зроблена спроба стварэння асобнай незалежнай беларускай дзяржавы?
- Ганаровы грамадзянін Баранавічы, удзельнік радыкальнай арганізацыі «Народная Воля» (разам Алэксяндрам Ульяным удзельнічаў у падрыхтоўцы замаху на жыццё расійскага імператара), дыктатар Польшчы. Як звалі гэтага беларуса (згадаўся па малонку)?
- Як зваць лепшага футбаліста Беларусі XX стагоддзя, які быў набыты італьянскім «Ювентусам» за 4 мільёны долараў і які ў 1990 годзе гуляў за зборную Свету?
- Дзе і калі з'явілася першая мануфактура на Беларусі?
- Як называўся орган самакіравання беларускіх гарадоў у XV—XVIII стагоддзях, які займаўся рэгуляваннем гаспадарчай дзейнасці мяшчан?
- Вясна пачыналася, калі яна прыходзіла на зямлю. Гэта маладзенькая, прыгожая, высокая дзяўчына, апранутая ў белае адзенне, ды з вяночак з веснавых кветак на галаве. Шанаванне яе адбывалася напярэдадні Ярылавага дня. Хто гэта?
- Беларускія прозвішчы з якім агульным канчаткам з'яўляюцца найбольш распаўсюджанымі? Гэтыя прозвішчы маюць каля 33 % беларусаў?
- Гэты музычны твор (ля мінор) у 1990-х намінаваўся на гімн Рэспублікі Беларусь. Што гэта за твор і хто яго аўтар?
- Яго імя носіць працяглая горная сістэма ў Якуціі, горны хрыбет у Забайкаллі, адзін з вулканаў на Усходнім Саяне, станка першабытнага чалавека каля Іркуцка, вуліцы ў Маскве, Пскове, Верхнядзвінску... Хто гэты выдатны беларускі географ і геолаг?

АДКАЗЫ НА ТРЭЦІ ТУР ВІКТАРЫНЫ:

- Вершачка
- Чырвоны
- «Праз могілкі»
- У хлебе
- Каардынацыйны цэнтр СДН
- Усяслаў Чаралзей
- «Дынама-Мінск», 1982 год
- Антоні Тызенгаўз
- У Вільні, 1579 год
- Менск
- Пераход з пануючай рэлігіі
- 18,8 %. Рускія, палякі, украінцы, яўрэі
- Усталяваў запаведны рэжым

Р.С. Большасць удзельнікаў адказалі амаль на ўсе пытанні правільна, аднак у асноўным цяжкасці ўзніклі з вызначэннем палітычнага дзеяча-рэформатара і эканаміста, а таксама з першай беларускай ВНУ і італьянскай забаронай у Канстытуцыі Рэчы Паспалітай. Нягледзячы на шчыльныя вынікі, ёсць і два літоўцы, што паказалі стагоддзевы вынік: Валодзіца Чарока і Дар'я Вашкевіч, якія да таго ж узначальвае спіс удзельнікаў.

г. ВІТЕБСК 03.11.2009

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПОВТОРНОМ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СОБСТВЕННОСТИ С ОДНОВРЕМЕННОЙ ПРОДАЖЕЙ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

№ лота	Наименование предмета аукциона	Характеристика предмета аукциона	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей
1.	Здание магазина с тремя пристройками, дорожной, забором и сетями, расположенное по адресу: Витебская область, г. Мгиоры, ул. Садовая, 1, и право заключения договора аренды земельного участка.	Характеристика объекта недвижимости: - капитальное строение с инв. № 211/С-8297 (здание магазина с тремя пристройками, дорожной и забором) — кирпичное, фундамент — бутобетонный ленточный, перекрытия дощатые, крыша шиферная, общая площадь 136,6 кв.м.; - капитальное строение с инв. № 254/С-9123 (сооружение специализированное коммунального хозяйства (хозбытовая канализационная сеть) протяженностью 1,1 м; - капитальное строение с инв. № 254/С-9124 (сооружение специализированное водохозяйственного назначения (водопроводная сеть) протяженностью 12,0 м;		

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Сканворд з 15 пазіцыямі і адказаў на іх. Пазіцыі нумараваны ад 1 да 15.

ВОЧЫ І МАРШЧЫНКІ РАСКАЖУЦЬ ПРА ВАС...

Калі вы не Максім Максімавіч Ісаеў, не Дольф Лунгрэн і не Шварцэнегер з быццам бы высечаным з бронзы тварам, пазбягаючы намёку на эмоцыі, то любы спецыяліст-фізіягніміст на раз-два «раскусіць» усе вашы душэўныя парывы, настрой, складзе ваш падрабязны псіхалагічны партрэт.

Калі чалавек глядзіць на вас прамым поглядам, то, як правіла, ён шчыра зацікаўлены ў размове. Але калі кантакта вачэй не перарываецца занадта доўга, — гэта можа сведчыць пра тое, што суразмоўца нечым напалоханы ці не давярае вам і вачамі імкнецца вас кантраляваць.

Візівы сустрэаеца з вамі позіркай і адрэа адводзіць вочы? Тут два варыянты: альбо яго нешта турбуе, альбо тэма размовы для яго не мае ніякага значэння.

Падчас кантактавання з вамі чалавек глядзіць уверх, быццам нешта разглядае над вашай галавой. Хутэй за ўсё вы яго вельмі раздражняеце. У найлепшым выпадку ён ставіцца да вас з сарказмам ці паблажліва, у горшым — грэбуе вамі.

Калі пры гутарцы партнёр неадрыўна паглядае ў верхні правы вугал, значыць, ён узгадвае нешта. Такое часта здараецца на экзаменах, калі студэнты намагаюцца аднавіць у памяці пэўныя дэталі. Калі суразмоўца глядзіць у верхні левы вугал — ён імкнецца ўявіць сабе нешта візуальна, сканцэнтравана на канкрэтыцы (напрыклад, узгадаць нейкую дату).

Чалавек, які апускае вочы і глядзіць управа, альбо працягвае свой унутраны дыялог, альбо аналізуе нешта, сказанае вамі раней, альбо проста думае, як далей вясці размову.

Вочы апушчаны ўніз і скошарны ўлева? Ваш партнёр узгадвае свае перажыванні з нагоды нейкай падзеі.

Апушчаныя вочы адназначна сведчаць пра тое, што ваму адрэа з вамі некамафортна і што ён збянтэжаны.

Памятайце: калі чалавек ляжучы, то ён будзе ўсё рабіць з дакладнасцю надворот.

Не менш карысную інфармацыю могуць даць маршчыны. У вясёлых людзей маршчыны, як правіла, з'яўляюцца вакол вачэй і рота. Звычайна такія людзі выклікаюць у навакольных станоўчыя эмоцыі, іх успрымаюць як сімпатычных і абаяльных.

Маршчыны-промы, якія раўноходзяцца ад рота, бываюць у сціплай асабы, якія пазбягаюць рэальнасці. Ім неабходна адчуваць сябе абароненым. Гэта добрая ідэя, але не варта разлічваць на іх у складанай сітуацыі.

У тых, хто заняты інтэлектуальнай дзейнасцю, лоб часта перапрацае вертыкальна маршчынка паміж броваў. Калі лоб пры гэтым нізкі, значыць, праблема, над якімі ён б'ецца, падаюцца яму невырашальнымі.

Маленькія гарызантальныя маршчыны над бровамі сведчаць аб тым, што вы маеце справу з чалавекам сумленным, прыстойным. Калі складкі перасякаюць увес лоб, то гэта чалавек дабрадушны і практычны. Калі лоб перасякаюць гарызантальныя маршчыны, значыць, чалавек не ў стане даводзіць справу да канца і мае схільнасць да плетак. Людзей, расчараваных у жыцці, выдаюць маршчыны ад носдраў да краёў рота. Калі маршчыны ідуць яшчэ ад краёў вачэй — жыццёвыя сілы такога чалавек закінваюцца.

Падрыхтавала Іна АРЭХАВА.

сціплай асабы, якія пазбягаюць рэальнасці. Ім неабходна адчуваць сябе абароненым. Гэта добрая ідэя, але не варта разлічваць на іх у складанай сітуацыі.

У тых, хто заняты інтэлектуальнай дзейнасцю, лоб часта перапрацае вертыкальна маршчынка паміж броваў. Калі лоб пры гэтым нізкі, значыць, праблема, над якімі ён б'ецца, падаюцца яму невырашальнымі.

Маленькія гарызантальныя маршчыны над бровамі сведчаць аб тым, што вы маеце справу з чалавекам сумленным, прыстойным. Калі складкі перасякаюць увес лоб, то гэта чалавек дабрадушны і практычны. Калі лоб перасякаюць гарызантальныя маршчыны, значыць, чалавек не ў стане даводзіць справу да канца і мае схільнасць да плетак. Людзей, расчараваных у жыцці, выдаюць маршчыны ад носдраў да краёў рота. Калі маршчыны ідуць яшчэ ад краёў вачэй — жыццёвыя сілы такога чалавек закінваюцца.

Падрыхтавала Іна АРЭХАВА.

У тых, хто заняты інтэлектуальнай дзейнасцю, лоб часта перапрацае вертыкальна маршчынка паміж броваў. Калі лоб пры гэтым нізкі, значыць, праблема, над якімі ён б'ецца, падаюцца яму невырашальнымі.

Маленькія гарызантальныя маршчыны над бровамі сведчаць аб тым, што вы маеце справу з чалавекам сумленным, прыстойным. Калі складкі перасякаюць увес лоб, то гэта чалавек дабрадушны і практычны. Калі лоб перасякаюць гарызантальныя маршчыны, значыць, чалавек не ў стане даводзіць справу да канца і мае схільнасць да плетак. Людзей, расчараваных у жыцці, выдаюць маршчыны ад носдраў да краёў рота. Калі маршчыны ідуць яшчэ ад краёў вачэй — жыццёвыя сілы такога чалавек закінваюцца.

Падрыхтавала Іна АРЭХАВА.

Уходні гараскоп на наступны тыдзень

Вадалеям самы час змяніць гастронамічныя прыхільнасці, а блізнякам — перастаць лунаць у аблоках

У АБЕН. Аб спакойным жыцці можае забяцьца, затое гэты тыдзень абяцае быць на радасці цікавым. Давядзецца прымаць шмат рашэнняў: вызначце праграму-мінімум і пераходзьце да дзеянняў. Ваша галоўная задача — нічога не прапусціць. Толькі стараннасці і мэтанакіраванасць дапамогуць дасягнуць жаданых вынікаў. Не варта выхваліцца сваімі поспехамі перад малазнаёмымі людзьмі.

У ЦЯЛЦ. Можна стаць актуальным філасофскае пытанне аб сэнсе жыцця — толькі вось, выяўляючы адказ, не трэба надта паглыбляцца ў сябе. Есць верагоднасць, апынуцца сярод незнаёмых людзей — тады энтузіязма завабываць месца пад сонцам. У сярэдзіне тыдня будзеце больш асцярожнымі — паспрабуйце заздзя прадбачны магчымыя непрыемнасці і абмежуйце іх бокам. У пятніцу і суботу верагодна прапазова, якая дазволіць папоўніць банкіўскі рахунак або зачынуць.

У БЛІЗНЯТАХ. Вам проста неабходна звертацца на зямлі, а не лунаць у аблоках. Варта таксама пазбягаць незразумелых сітуацый. Скарытайцеся дапамогай сяброў, блізкіх, калегаў. Цяпер добры час для падвышэння інтэлектуальнага ўзроўню. З лёгкасцю зможаце налагодзіць кантакты, прыцягнуць увагу патрэбных і цікавых людзей. У сераду можа адбыцца падзея, якая станова чыста пазітыўнае на ваш наступны лёс.

У РАК. Будзе важная незалежнасць меркавання. Паспрабуйце не прымаць да ўвагі пункт гледжання начальства і калегаў. Не адкладайце на нявызначаны час выкананне творчых задум, бо вашы ідэі варта рэалізаваць менавіта цяпер. У сераду лепш абмежаваць бэз катэгорычнасці, таму што яна можа ускладніць стаўленне да вас навакольных, асабліва калегаў.

У ЛЕУ. Тыдзень можа стацца занадта складаным і супярэчлівым для таго, каб вы паспелі разабрацца ў сітуацыі перш, чым надзідзе нядзеля. І не спрабуйце — усё высветліцца само, толькі крыху пазней. А цяпер больш важна не такія буйныя, але таксама значныя праблемы. У панядзелак даведзецца прабыццэ скрозь перашкоды, каб дамагчыся жаданага выніку. У аўторак давядзецца інтуіцыі — яна не падвядзе. У сераду могуць з'явіцца ваганні або канкурэнты. Згледзіць сітуацыю дапамогуць актывізаваць ворагі або канкурэнты. Згледзіць сітуацыю дапамогуць актывізаваць ворагі або канкурэнты. Згледзіць сітуацыю дапамогуць актывізаваць ворагі або канкурэнты.

У ДЗЕВА. Пачатак тыдня не час для праявы асабістых ініцыятыў, лепш выкарыстаць усю моц калектыву. Спатрэбіцца засяроджана і максімальная адказнасць для рашэння назапашаных на працы праблем. Не спрабуйце ахапіць неабсяжнае, плануіце толькі тое, што зможае рэальна ажыццявіцца.

У ШАЛІ. Вызначаюцца надзвычайныя перспектывы на працы. Толькі вось трэба праіцы апазіцыяныя выпрабаванне — для гэтага варта прыкладзіць максімум намаганняў. У аўторак трэба было б успомніць аб незаслужана забытых дзелавых партнёрах: паспрабуйце аднавіць з імі стасункі. У чацвер паспрабуйце не ўмешвацца ў чужыя канфлікты — вырашыць іх усё адно не зможаце, затое папоўніце шэрагі ворагаў, прычым для абодвух бакоў, якія спрачаюцца.

У СКАРПІЕН. На гэтым тыдні ўсе вашы таемныя задумы могуць рэалізавацца, таму будзьце больш мудрым і прадпрыемлівым, чым звычайна. У панядзелак важна з'явіцца перад публікай ва ўсёй красе і бліскучымі новымі ўменнямі. Пажадана пры гэтым, каб вас заўважылі і ацанілі па заслугах начальства.

У СТРАПЕЦ. Дайно ўжо ў вас не атрымвалася зладзіць хвалю пачуху — будзьце з такой лёгкасцю пераадоляеце перашкоды, што любімо з вольных або мімавольных назірльнікаў працоўна гарантавае не абстрактнае пацужы ўласнай непаўнаватарсці. Паспрабуйце ўсё ж не лезці ў усюм яго нійныя авантуры. Зможае вырашыць рэкордную колькасць праблем. Паспрабуйце, тым не менш, не занадта часта прапаваюць дапамогу — ахвотнікі з выгодамі і надоўга рэзямірацыя на вашай шчы эндуіцкая хутка.

У КАЗЯРО. Вы схільныя працягваць паблажлівае да ўласных недахопаў, месцамі — залішнім. Не пераступіце межы разумяна, інакш аўтарытэт можа паціхнуць. У аўторак не паддавайцеся на правакацыі, бо вас захоцьчы выкарыстаць, уцягваючы ў канфліктную сітуацыю. Серада — удалы час для таго, каб будаваць планы на будучыню. Пры гэтым абавязкова прыслухоўвайцеся да голасу інтуіцыі.

У ВАДАЛЕЙ. Будучь свечасовымі разважаннямі аб сэнсе жыцця і аб вясні месцы ў гэтым свеце. Вызначыце найбліжэйшыя мэты. Давольнасць сабе пазнаватрасна адпачыць і набрацца сіл для наступнага рыўка. Некаторыя прадстаўнікі знака Вадалей будучь разабрацца са старымі праблемамі і па-іншым пачнуць будаваць адносіны з навакольнымі. Самы час змяніць гастронамічныя прыхільнасці і аддаць перавагу лёгкай, але каларыйнай ежы.

У РЫБЫ. Перад вамі на гэтым тыдні можа ўстаць выбар: пачынаць новае або працягваць старое. Падумайце, што для вас важнейшае, і паспрабуйце прыняць узаважнае рашэнне. Тыдзень можа падарыць цікавыя знаёмствы. Паспрабуйце прыслушацца да разумных парадаў — яны могуць вас шмат чаму навучыць. Задумайцеся над тым, каб знайсці час на навучанне чаму-небудзь новаму.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ СКАНВОРД (20 кастрычніка).

Па гарызанталі: Кампот. Конкурс. Карова. Струна. Нерон. Рыс. Атава. Азот. Пылчын. Век. Трава. Эльф. Трус. Даёнка. Кратар. Гук. Сума. Кабул. Кнот. Сіг. Акат. Анастка. Абак. Мука. Маці. Фін. Эра. Дэлегат. Па вертыкалі: Законпраект. Парася. Улук. Аск. Ратунак. Нанду. «Амок». Пік. Сірата. Тракт. Тлум. Тэрор. Кафэ. Увага. Амаці. Кавун. Інд. Арава. Кон. Каза. Сакз. Лангуст. Конь. Кулік. Фрак. Габарыт.

Кватэрнае пытанне

УСЕ ДАРОГІ ВЯДУЦЬ У... ВЫКАНКАМ

Наша сям'я здымае жыллё ў прыватніка, пераехала ў Віцебск у 2005 годзе. Тады ж па месцы працы мяне паставілі на кватэрны ўлік. Але зрухаў кахач там трэба вельмі доўга, таму мы купілі зямельны ўчастак нападальк ад горада, марым пабудавать свой дом. Ці магу я разлічваць на льготны крэдыт? І куды ў такім разе мэта звяртацца?

В. НІКІЦІНА, г. Віцебск.

Пры разглядзе гэтага пытання неабходна кіравацца палажэннямі Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 14 красавіка 2000 г. № 185 «Аб выдзяленні грамадзянам ільготных крэдытаў на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылля памяшканняў». Згодна з падпунктам 1.1 гэтага ўказа льготныя крэдыты выдзяляюцца ААТ «Ашчадны банк «Беларусбанк» грамадзянам, якія мяюць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі права на атрыманне дзяржаўнай падтрымкі ў будаўніцтве (рэканструкцыі) або набыццё жылля памяшканняў (за выключэннем грамадзян, прызначаных асобамі з патрэбай у паліпашні жывёлёвых умоў па дадатковых падставах, прадугледжаных арганізацыямі ў калектывных дагаворах).

У адпаведнасці з падпунктам 1.10 гэтага ўказа грамадзянам, якія працяваюць у гарадах абласнога падпарадкавання і ў г. Мінску, знаходзяцца на ўліку асобаў з патрэбай у паліпашні жывёлёвых умоў па іх пастаянным месцы жыхарства і жадаюць паліпашчы свае жылльёвыя ўмовы шляхам будаўніцтва (рэканструкцыі) або набыццё адпаведных альбо бланкаваных жылльёвых дамоў у сельскіх населеных пунктах, уключаючы да іх заяваў у спісы на атрыманне льготных крэдытаў адпаведнымі мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі арганіамі па месцы пастаноўкі на ўлік асобаў з патрэбай у паліпашні жывёлёвых умоў.

Віктар САВІЦКІ.

МАБІЛЬНІК ЗАВАЁЎВАЕ СВЕТА

Колькасць карыстальнікаў мабільных сістэм камунікацыі ва ўсім свеце імкліва расце. Да канца года іх лічба дасягне 4,6 мільярд абанентаў. Больш за чаргэ населеныя свету сёння падключана да глабальнай сеткі інтэрнэт.

Леанід ТУГАРЫН.

Надвор'е на заўтра. Тэмпературныя прагназы для Віцебска, Гродна, Мінска, Магілёва, Брэста, Гомеля.

24 кастрычніка. 1795 год — адбыўся Трэці падзел Рэчы Паспалітай. Згодна з Пецярбургскай канвенцыяй, да Расійскай імперыі далучалася заходняя частка Беларусі і частка Літвы (да горада Коўна) і Курляндзі. Падвядзена-заходняя частка Брэсцкага ваяводства адыходзіла да Аўстрыі, паўночна-заходняя частка Гродзеншчыны — да Прусіі.

1857 год — група вулканікоў Кембрыджа заснавала ў Шэфілдзе першую ў свеце футбольную каманду.

«Музыкнасць — не ў сіле рукі і не ў майстэрстве валодання мячом; музыкнасць — у тым, каб валодаць сабой і быць спраўлялым».

Савадзі (1209—1292), персідскі паэт, пісьменнік і мысліцель.

Цытата дня: Любую цёткачу, Ганну Івануіну ВАРАЖКО, віншую з днём нараджэння. Жадаю здароўя, моцнага, сямейнага дабрабыту, шчасця і радасці на доўгія гады. З павагай Волга, в. Барок.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

Унікальны лекар — абляпіха

Лекавыя ўласцівасці абляпіхі вядомыя даўно. Яшчэ ў Старажытнай Грэцыі адварам з галінак і лісця палі коней, каб у іх была здарова і бліскуча скура. Аднак не толькі коням карысна абляпіха.

Плады абляпіхі валодаюць адмысловым, унікальным наборам біялагічна актыўных рэчываў. У першую чаргу вітамінаў, прычым у такой канцэнтрацыі, якой не сустрачэн у іншых расліннах. З'яўляецца пры 100 г ягад на дзень, і вы назаўсёды забудзеце пра авітаміноз. Незамяненая абляпіха і пры лічынні ранаху. Злёгка прамачыце абляпіхай алеем марлеву сурвэтку і прыкладзіце да раны, прыбітуйце, мяняйце павязку адзін раз на дзень.

Калі здаіцца часта прастуджваецца і хварэе, правядзіце яму курс абляпікатэрапіі: штодня на працягу тыдня 1-2 разы на дзень ватным тампонам, намочаным абляпіхай алеем, змазвайце сілістыя носы і горта.

Выдатна лечыць абляпіхай алей язвавую хваробу страўніка і дванаціпернай кішкі, гастрыт. Прымайце яго па 1 ч. лыжцы за 15—20 хвілін да яды 3-4 разы на дзень на працягу месяца, асабліва вясенню, калі гэтыя хваробы абстрактваюцца.

Алей лёгка можна прыгатаваць самім: прамачыце ягады абляпіхі разрэзаным драўляным таўчакікам у змалеранай пасудзіне, старанна адцісціце сок і зліце яго ў спокі, пакіньце на суткі. З паверхня соку, які адстаеўся, зніміце гатовы алей (каля 80 г з 1 кг абляпіхі).

ДЛЯ ВАШАЙ КАРЫСЦІ Восеньская кава

Восенню многія з цяжкасцю прычынаюцца, таму стараюцца падабдзёрчыць сябе кубкавам каваў, ды і ў працоўны час на працягу дня кава можна ўбачыць на сталі многіх супрацоўнікаў розных устаноў. Але ж кава бадзёрчыць толькі ў першы момант пасля яе прыёму, і вельмі хутка надыходзіць зваротная рэакцыя: узбуджэнне нервовай сістэмы мяняецца тармажэннем, а чалавек становіцца вялім і апатычным.

Пагадзіцеся, лепш заздзя паклапаціцца аб тым, каб у арганізм паступалі ўсе неабходныя пажыўныя рэчывы, тады не трэба будзе прыкладаць шмат намаганняў, каб прычынацца, ды і самаадчуванне на працягу працоўнага дня будзе бадзёрчым. Дапамагчы ў гэтым могуць натуральныя заменнікі каваў, якія набытоўваюць у асноўным вясенню. Гэта карані і плады розных раслін, кары, жалуды і семкі.

Карані цыкоры, дзёмухаўці ці лопуху, сабраныя пасля завядання самой расліны, старанна прамачыце так, каб не пашкодзіць скуру. Прасушыце іх на свежым паветры і падсмажце ў духоўцы да бурга колеру (карані лопуху набудуць цёмна-зялёны колер). Буйныя карані можна разрэзаць уздоўж. Высушыныя і абсмажаныя карані патаўчыце ў ступцы і заварвайце, як звычайную каву.

Пры наўнасці праблем з работай страўніка-кішчаннага тракта вазьміце за правіла рэгулярна піць каву з жалудуў. Збярывце спелыя жалуды, якія ўжо ўпалі на зямлю. Для іх кава больш прыдатная прадаўгаваць, а не кружыць жалуды. Выдзвікае і ад зялёнай абалонкі, разрэжце ўздоўж, падзяліце кожны жалуд на 2 ці 4 часткі, заліце на ноч кіпенем, а зранку зліце ваду і высушыце жалуды ў духоўцы. Абсмажвайце іх да такога стану, каб яны не былі светлымі, але і не перасмажылі іх не трэба. Пасля таго як жалуды добра прасмажыцца, астудзіце і перамяліце іх у кавамолцы. Затым зварвайце, на здароўе, як звычайную каву.

Замяніць каву можна і рознымі пладамі: семкамі сланечніка, зярнятамі жыты, шыпшынай, пладамі глогу. Абліце плады глогу кіпенем, пасушыце іх у духоўцы ў духоўцы. Прапусціце праз кавамолку. Аталасіце чайнік кіпенем, засыпце ў яго парашок глогу, заліце заменнік каваў кіпенем, дайце пастаяць 5—8 хвілін.

-2611-

КУХОННЫЯ ДРОБЯЗІ

Варым, прыём, смажым?

Правільнае харчаванне — гэта цудоўна. Аднак перад тым як падаць страву на стол, яе трэба прыгатаваць. Як і спосаб выбар?

Галоўная наша задача — захаваць у прадуктах як мага больш карысных рэчываў, а таксама зрабіць усё, каб яны атрымаліся вельмі смачнымі і выглядалі апетытна.

Варка — самы просты і старажытны спосаб прыгатавання ежы. Ён лёгка і адным з самых здаровых. Яшчэ больш здаровы спосаб — варка на пары. Гэта найбольш ашчадлівы, далікатны варыянт тэрмічнай апрацоўкі прадуктаў, пры якім захоўваецца максімум вітамінаў і іншых біялагічна актыўных рэчываў. А яшчэ ён дазваляе цалкам захаваць уласны смак любога прадукту.

Тушэнне — гэта адна з найбольш простых спосабаў прыгатавання ежы. Тушэнне — гэта варка ў вадзе, але не ў вадзе, а ў тым, што называюцца супам. Гэта таксама параўнальна здаровы спосаб прыгатавання ежы. Аднак пры запяканні часта выкарыстоўваюць больш высокую тэмпературу, чым пры варцы і тушэнні, — гэта можа лічыцца недахопам.

Смажэнне — любы спосаб прыгатавання ежы ледзь ці ні ва ўсім народзе. У той жа час самы нелюбімы дыеталагамі: тлушч, які выкарыстоўваецца для смажэння, павялічвае каларыйнасць ежы, а высокая тэмпература вядуць да ўтварэння мноства шкодных рэчываў.

Грыль — прыгатаванне ежы на адкрытым агні — больш карыснае, чым смажэнне. Калі вы кладзеце любы прадукт на патэльню з разгарэтым алеем, то пасля абсмажвання ён становіцца больш каларыйным. Адоўж вышнова: калі вы на дышце, грыль — якраз для вас.

РЭДКІЯ І ЗАБЫТЫЯ

Жыхары гарачых пустынь пакуць які ў пяску. На Паўночным Каўказе гатуюць у попель хлеб-чурч. Попел — багатая крыніца мінералаў. Аладкі, спечаныя ў попель, не такія прыгожыя, як з печкі, затое намога больш карысныя. Старадаўнія прыёмы запякання рыбы і дзічыны ў гліне і сёння выкарыстоўваюцца рыбакамі і палюўчыкамі.

РАІМ ПРЫГАТАВАЦЬ

Карп з мёдам

1 карп (каля 1 кг.), 1 ст. лыжка мёду, 2 ст. лыжкі разынкаў, палова цыбуліны, 10 г жалудуў, 1 шк. бульёну, 1 ст. лыжка воцату, соль, перац на смак, морквіна, карань пятушкі, лімон, яйка.

Падрыхтуйце рыбіну, разрэжце на парцыённыя кавалкі, пакладзіце ў каструлю, дадайце морквіну, пятушку, цыбулю, перац, соль, ваду і гатуіце. Нарэзаныя кавалкі карпа пакладзіце на блюда, упрыгожце лімонам, яйкам і пятушкай. Для соуса праацудзіце адвар праз сіта, уварыце яго да 1/3 аб'ёму, астудзіце, яшчэ раз праацудзіце, злучыце з размычаным у вадзе жэлатанам, размешвайце, пакуль ён не растане, улічыце воцат, даведзіце да кіпення, энду праацудзіце, астудзіце, а потым змяшайце з разынкамі і мёдам. Заліце соусам карпа, пастаўце страву ў халоднае месца для загарчэння.

-2612-

СЕННЯ

Месяц Першая квадра 26 кастрычніка. Месяц у сузор'і Казрога.

Табліца з сонца: Усход, Захад, Даўжыня дня. Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Імяніны: Пр. Зінаіды, Льва, Пліпа. К. Антаніны, Марты, Антона, Марціна, Рафала.

НАДВОР'Е на заўтра

Надвор'е на заўтра. Тэмпературныя прагназы для Віцебска, Гродна, Мінска, Магілёва, Брэста, Гомеля.

24 кастрычніка. 1795 год — адбыўся Трэці падзел Рэчы Паспалітай. Згодна з Пецярбургскай канвенцыяй, да Расійскай імперыі далучалася заходняя частка Беларусі і частка Літвы (да горада Коўна) і Курляндзі. Падвядзена-заходняя частка Брэсцкага ваяводства адыходзіла да Аўстрыі, паўночна-заходняя частка Гродзеншчыны — да Прусіі.

1857 год — група вулканікоў Кембрыджа заснавала ў Шэфілдзе першую ў свеце футбольную каманду.

«Музыкнасць — не ў сіле рукі і не ў майстэрстве валодання мячом; музыкнасць — у тым, каб валодаць сабой і быць спраўлялым».

Савадзі (1209—1292), персідскі паэт, пісьменнік і мысліцель.

Цытата дня: Любую цёткачу, Ганну Івануіну ВАРАЖКО, віншую з днём нараджэння. Жадаю здароўя, моцнага, сямейнага дабрабыту, шчасця і радасці на доўгія гады. З павагай Волга, в. Барок.